

DLOUHODOBÝ ZÁMĚR VZDĚLÁVÁNÍ A ROZVOJE VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY V ÚSTECKÉM KRAJI 2012/2016

Zpracoval: Autorský kolektiv ve spolupráci se sociálními partnery

Předkládá: Ing. Štěpán Harašta, vedoucí odboru školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu
Ústeckého kraje

V Ústí nad Labem dne: 1.2. 2012

Obsah

Úvod	6
I. Dosažené výsledky, změny a zhodnocení plnění cílů Dlouhodobého záměru rozvoje vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2008/2011	7
II. Sociálně ekonomické podmínky rozvoje v Ústeckém kraji	13
II.1 Zaměstnanost.....	14
II.1.1 Volná pracovní místa.....	14
II.1.2 Struktura uchazečů o zaměstnání (vzdělání, věk, délka evidence, KZAM)	17
II.2 Udržitelný rozvoj	17
II.3 Průmyslové zóny a jejich vazba na vzdělání – zapojení školy do přípravy pracovní síly ...	18
II.3.1 Spolupráce s Okresními hospodářskými komorami a Krajskou hospodářskou komorou v Ústeckém kraji	18
II.3.2 Spolupráce při zajištění pracovních sil pro průmyslovou zónu Triangle	19
III. Demografická charakteristika obyvatelstva Ústeckého kraje.....	19
III.1 Vzdělanostní struktura obyvatelstva.....	22
III.2 Situace ve středním školství v kraji – stav a vývoj.....	25
IV. Strategie dalšího rozvoje krajského systému škol.....	30
IV.1 Postup na vytvoření soustavy páteřních škol zřizovaných Ústeckým krajem a normativní financování jejich provozních nákladů do roku 2009 – 2010.....	30
IV.1.1 Charakteristika krajské strategie.....	30
IV.1.2 Základní cíle aktualizovaného programu Páteřních škol Ústeckého kraje do roku 2015.....	32
V. Změny cílů a obsahu vzdělávání, zvyšování, sledování a hodnocení kvality vzdělávání v Ústeckém kraji	33
V.1 Předškolní vzdělávání	33
V.2 Základní vzdělávání	34
V.3 Střední vzdělávání	36
VI. Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a zajištění rovného přístupu ke vzdělávání	37
VI.1 Asistenti pedagoga	37
VI.2 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v základní škole	38

VI.2.1	Vzdělávání talentovaných žáků	39
VI.3	Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve střední škole.....	39
VI.4	Výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních.....	41
VI.5	Multikulturní výchova	42
VI.6	Prevence společensky nežádoucího chování	44
VI.6.1	Cíle krajské strategie preventivních aktivit	45
VI.6.2	Systém financování preventivních aktivit v Ústeckém kraji do roku 2016	45
VI.7	Environmentální výchova, vzdělávání a osvěta v Ústeckém kraji	46
VII.	Základní umělecké a zájmové vzdělávání.....	47
VII.1	Základní umělecké školy	47
VII.2	Střediska volného času.....	48
VIII.	Systém poradenských služeb, kariérové poradenství, péče o talenty	49
VIII.1	Poradenská činnost	49
VIII.2	Speciální pedagogická centra.....	50
IX.	Další vzdělávání dospělých a další vzdělávání pedagogických pracovníků	51
IX.1	Další vzdělávání dospělých v rámci celoživotního učení.....	51
IX.2	Charakteristika koncepcí dalšího vzdělávání na středních a vyšších odborných školách zřízených Ústeckým krajem.....	52
IX.2.1	Nabídka dalšího vzdělávání v Ústeckém kraji k 31.12.2011.....	52
IX.2.2	UNIV	57
IX.3	Další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP)	60
IX.3.1	DVPP realizované středními školami.....	61
X.	Finanční nároky na veřejné rozpočty v dělení na státní a krajské, provozy a investice, majetek, mzdy.....	62
X.1	Finanční nároky na veřejné rozpočty	62
X.1.1	Finanční nároky na státní rozpočet dle § 160 zákona č. 160/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.....	62
X.1.2	Finanční nároky na rozpočet kraje	63
X.2	Další zdroje financování (ESF, další dotace, IPRM)	65

X.2.1	OPVK Prioritní osa 1 Počáteční vzdělávání.....	65
X.2.2	Vlastní rozvojové programy Ústeckého kraje	67
Závěr		75

Úvod

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji byl zpracován na základě ustanovení § 9 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Jeho struktura vychází z ustanovení § 2 vyhlášky MŠMT č.15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy.

Při tvorbě Dlouhodobého záměru rozvoje vzdělávací soustavy Ústeckého kraje vycházeli autoři z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy České republiky, vydaného MŠMT v roce 2011, ze statistických, demografických a ekonomických dat charakterizujících školskou soustavu Ústeckého kraje. Dále z analýz stavu a vývoje trhu práce v Ústeckém kraji a Postupu vytvoření soustavy páteřních škol zřizovaných Ústeckým krajem a normativní financování jejich provozních nákladů do roku 2009/2010, dokumentu, schváleného Zastupitelstvem Ústeckého kraje v prosinci 2006 a v roce 2009 dále z jeho aktualizace na nové podmínky.

Cílem Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2012/2016 je vytvoření a stabilizace moderní a efektivní vzdělávací soustavy, jejíž struktura a objem bude v souladu s potřebami rozvoje Ústeckého kraje.

I. Dosažené výsledky, změny a zhodnocení plnění cílů

Dlouhodobého záměru rozvoje vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2008/2011

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2008/2010 vymezil pro řešené období dvě hlavní skupiny cílů. Cíle dlouhodobé, zahrnující krajské školství jako celek a cíle konkrétní, vedoucí zejména k realizaci konkrétní krajské strategie na vytvoření optimální soustavy středních škol. Dlouhodobé cíle jsou realizovány postupně, v souladu s prioritami a finančními možnostmi kraje.

Úspěšně je realizován **proces integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami** do základních škol běžného typu, kde jsou pro tyto žáky otevírány speciální třídy. V případech, kde si to vyžaduje vzdělávací potřeba žáků, vytvářejí se pracovní místa pro asistenty pedagoga. Vzhledem ke skutečnosti, že pedagogická asistence se na základě několikaletých zkušeností jeví jako nejefektivnější způsob vzdělávání žáků se SVP v běžných třídách, počet žádostí o souhlas se zřízením nových míst asistentů pedagoga a současně požadavek na jejich financování směřem k odboru školství, mládeže a tělovýchovy roste. V Ústeckém kraji jsou již druhým rokem tato místa zřizována v souladu s metodickým pokynem, vydaným odborem školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s odbornou pedagogickou veřejností tak, aby při velmi omezeném objemu financí bylo možné podpořit co nejvíce míst asistentů pedagoga. Souběžně s vydáváním souhlasu je realizován průběžný audit již existujících míst, který zajišťuje jejich skutečnou efektivitu.

Podpora a zajištění rovného přístupu ke vzdělání pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním je v kraji realizována ve značném rozsahu tak, aby vyhovovala potřebám škol a žáků. Od 1. 1. 2005 je financování pracovních míst asistenta pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním zajišťováno každoročně vyhlášeným rozvojovým programem MŠMT ČR „Financování asistenta pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním“ vždy na jeden kalendářní rok. V roce 2011 pracovalo v 51 základní škole všech zřizovatelů v Ústeckém kraji fyzicky 80 asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním. Krajský úřad, odbor školství, mládeže a tělovýchovy, vydal na základě žádosti zřizovatelů souhlasné stanovisko k otevření 98 přípravných tříd. Počet skutečně otevřených přípravných tříd je závislý na konkrétním zájmu v daném školním roce a skutečném počtu dětí, které 1.9. do školy do přípravné třídy přijdou. Cílem je vždy plně využít kapacitu každé otevřené přípravné třídy a současně třídy neotevírat při nedostatečném zájmu.

Podpora aplikace nástrojů sebehodnocení ve školách ve vazbě na zavedené a uplatňované systémy managementu jakosti, zejména ISO 9001:2002 v rámci aplikace ISO/IWA 2:2003, EFQM a CAF, vedla k implementaci těchto programů ve Střední škole technické, Most, příspěvkové organizaci a Střední škole energetické a stavební, Chomutov, Na Průhoně 4800, příspěvkové organizaci. Je příznačné, že tyto nástroje realizují zejména školy velké.

Modernizace stávající sítě základních škol praktických a speciálních tak, aby vyhovovala potřebám vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, probíhá postupně, především v souvislosti s naplňováním předpisů BOZP a hygienických předpisů, které by měly školy a školská zařízení splňovat. Současně dochází k restrukturalizaci škol. V kraji již nepůsobí žádná samostatná základní

škola při zdravotnickém zařízení. Péči o žáky v léčebnách a nemocnicích postupně převzaly ZŠ speciální. Základní škola při DPL v Lounech se spolu s léčebnou přestěhovala v roce 2010 do jiných, pro činnost školy podstatně lépe vyhovujících prostor.

S jedinou výjimkou nezřizuje kraj žádnou samostatnou základní školu praktickou. Drtivá většina škol určených pro žáky se SVP představuje vlastně malou vzdělávací soustavu počínaje přípravným stupněm, přes základní školu praktickou, základní školu speciální po praktickou školu (střední vzdělávání). Řada z nich má rehabilitační třídy, třídy pro žáky s autistickým spektrem postižení, speciální pedagogické centrum, sportovní a další kluby, poradenství pro rodiče a představují tak samostatný vzdělávací komplex.

Vzhledem ke skutečnosti, že zejména v hůře dostupných lokalitách kraje působí poměrně četná skupina počtem žáků velmi malých škol určených pro žáky se SVP, bude připraven společně s vedením těchto škol návrh na další postup v zajištění vzdělání žáků se SVP při zohlednění integračních procesů a finančních možností kraje.

Naplnování konkrétní úkolů v oblasti restrukturalizace sítě středních a vyšších odborných škol v kraji:

Rok 2008

Zastupitelstvo Ústeckého kraje schválilo v říjnu 2009 aktualizaci programu Páteřních škol do roku 2015. Tato aktualizace zohlednila současné tempo poklesu počtu žáků ve středním školství v kraji, podpořila vznik polyfunkčních škol a podpořila zejména zachování stavebních, strojních a dalších technických oborů ve středním školství v kraji:

- K 1. 9. 2008 bylo realizováno sloučení Střední odborné školy a Středního odborného učiliště, Krupka, Na Příkopě 77, příspěvkové organizace se Střední školou stavební, Teplice, Fr. Šrámka 1350, příspěvkovou organizací.
- K 1. 9. 2008 bylo realizováno sloučení Střední školy textilní, Teplice, E. Dvořákové 14, příspěvkové organizace se Středním odborným učilištěm obchodu a služeb, Teplice, Alejní 14, příspěvkovou organizací.
- K 1. 9. 2008 bylo realizováno vytvoření Podkrušnohorského gymnázia v Mostě cestou sloučení Gymnázia, Bílina, Břežánská 9, příspěvkové organizace s Gymnáziem, Most, Čs. armády 1530, příspěvkovou organizací.
- K 1. 9. 2008 bylo realizováno sloučení Speciální základní školy a Speciální mateřské školy, Děčín, 17. listopadu 673/8, příspěvkové organizace se Speciální základní školou, Děčín IX-Bynov, Teplická 65, příspěvkovou organizací.
- K 1. 9. 2008 bylo realizováno sloučení Střední zdravotnické školy a Vyšší odborné školy zdravotnické, Teplice, Kapelní 2, příspěvková organizace se Střední zdravotnickou školou a Vyšší odbornou školou zdravotnickou, Ústí nad Labem, Palachova 35, příspěvkovou organizací.
- K 1. 9. 2008 bylo realizováno sloučení Obchodní akademie, Rumburk, Komenského 927/12, příspěvkové organizace se Střední zdravotnickou školou, Rumburk, Františka Nohy 6/959, příspěvkovou organizací.

Rok 2009

- K 1.9. 2009 bylo realizováno sloučení Vyšší odborné školy zdravotnické a Střední školy zdravotnické J. E. Purkyně, Most, J. E. Purkyně 272, příspěvkové organizace s Vyšší odbornou školou, Střední pedagogickou školou a Obchodní akademií, Most, Zd. Fibicha 2778, příspěvkovou organizací.

Rok 2010

Při naplňování programu „Postup vytvoření soustavy páteřních škol zřizovaných Ústeckým krajem a normativní financování jejich provozních nákladů - aktualizace do roku 2011“, přinesl rok 2010 následující:

- K 1.1.2010 bylo realizováno sloučení Školního statku, Kadaň, Jezerka, příspěvkové organizace s Krajskou majetkovou, příspěvkovou organizací.
- K 1.9.2010 bylo realizováno sloučení Střední školy stavební, Louny, Postoloprtská 2636, příspěvkové organizace se Střední odbornou školou technickou a Středním odborným učilištěm, Louny, Osvoboditelů 380, příspěvkovou organizací.
- K 1.9.2010 bylo realizováno sloučení Domova mládeže a Školní jídelny - výdejny, Ústí nad Labem, Kpt. Jaroše 622, příspěvkové organizace s Vyšší odbornou školou zdravotnickou a Střední školou zdravotnickou, Ústí nad Labem, Palachova 35, příspěvkovou organizací.
- K 1.9.2010 bylo realizováno sloučení Střední školy, Děčín XXXI, Vítězství 194, příspěvkové organizace se Střední odbornou školou dopravní a strojírenskou, Děčín VI, Dělnická 15, příspěvkovou organizací.
- K 1.9.2010 bylo realizováno sloučení Střední školy technické, Ústí nad Labem, U Panského dvora 1006, příspěvkové organizace s Integrovanou střední školou stavební, Ústí nad Labem, Čelakovského 5, příspěvkovou organizací.
- K 1.9.2010 bylo realizováno sloučení Střední průmyslové školy technické, Varnsdorf, Karolíny Světlé 2703, příspěvkové organizace a Střední průmyslové školy, Varnsdorf 5, Mariánská 1100, příspěvkové organizace se Střední školou služeb a cestovního ruchu, Varnsdorf, Bratislavská 2166. Do nástupnické organizace byla současně převedena Vyšší odborná škola, součást Vyšší odborné školy a Střední průmyslové školy, Varnsdorf 5, Mariánská 1100.

Jako jedna z možností, jak řešit vzdělávací soustavu středních škol v Ústeckém kraji, je v programu Páteřních škol Ústeckého kraje zmiňována možnost předání hlavní činnosti střední školy příspěvkové organizaci zřizované obcí, a to v případě, že obec chce zachovat školu, která v krajském měřítku ztrácí vzhledem k normativnímu systému financování a celkovému počtu žáků možnost samostatné existence. Jako první volilo tuto možnost Město Česká Kamenice:

- Gymnázium, Česká Kamenice, Komenského 288, příspěvková organizace ukončilo svou činnost jako příspěvková organizace zřizovaná Ústeckým krajem k 31.7.2010 a tuto činnost převzala příspěvková organizace zřizovaná Městem Česká Kamenice k 1.8.2010.

Rok 2011

- K 1.9.2011 bylo realizováno sloučení Gymnázia, Duchcov, Masarykova 12, příspěvkové organizace se Střední průmyslovou školou, Duchcov, Kubicových 2, příspěvkovou organizací.

- K 1.9.2011 bylo realizováno sloučení Obchodní akademie, Ústí nad Labem, Národního odboje 17, příspěvkové organizace s Obchodní akademií a Jazykovou školou s právem státní jazykové zkoušky, Ústí nad Labem, Pařížská 15, příspěvkovou organizací.
- K 1.7.2011 bylo realizováno sloučení Střední odborné školy, Meziboří, nám. 8. května 400, příspěvkové organizace se Střední školou technickou, Most - Velebudice, Dělnická 21, příspěvkovou organizací.
- K 1.9.2011 bylo realizováno sloučení Střední školy zemědělské a ekologické, Žatec, Svatopluka Čecha 1180, příspěvkové organizace s Obchodní akademií, Žatec, Studentská 1354, příspěvkovou organizací.
- K 1.9.2011 bylo realizováno sloučení Obchodní akademie, Teplice, Poštovní 3, příspěvkové organizace a Střední průmyslové školy, Teplice, Benešovo nám. 1, příspěvkové organizace s Hotelovou školou, Teplice, příspěvkovou organizací.
- K 1.9.2011 bylo realizováno sloučení Střední odborné školy, Ústí nad Labem, Stará 100, příspěvkové organizace s Gymnáziem Dr. Václava Šmejkal, Ústí nad Labem, Stavbařů 5, příspěvkovou organizací.

Rok 2012

- K 1.1.2012 bude realizováno převedení výkonu hlavních činností Domu dětí a mládeže, Varnsdorf, příspěvkové organizace z Ústeckého kraje na Město Varnsdorf. Činnosti bude od uvedeného termínu realizovat příspěvková organizace, zřízená městem za tímto účelem.
- K 1.9.2012 bude realizováno sloučení Střední školy elektrotechniky a spojů, Ústí nad Labem – Stříbrníky, Výstupní 2, příspěvkové organizace se Střední průmyslovou školou strojní a elektrotechnickou, Ústí nad Labem, Resslova 5, příspěvkovou organizací.
- K 1.9.2012 bude realizováno sloučení Střední školy obchodu a služeb, Ústí nad Labem, Keplerova 7, příspěvkové organizace se Střední školou a Základní školou, Trmice, příspěvkovou organizací.
- K 1.9.2012 bude realizováno sloučení Střední školy hotelnictví, gastronomie a služeb, Litoměřice, Dlouhá 6, příspěvkové organizace se Střední pedagogickou školou J.H. Pestalozziho, Litoměřice, Komenského 3, příspěvkovou organizací.
- K 1.9.2012 bude realizováno sloučení Střední průmyslové školy, Most, Topolová 584, příspěvkové organizace se Střední školou gastronomie a služeb, Most, Palachova 711, příspěvkovou organizací.
- K 1.9.2012 bude realizováno sloučení Střední zdravotnické školy, Chomutov, Palackého 3, příspěvkové organizace se Střední školou energetickou a stavební, Chomutov, Na Průhoně 4800, příspěvkovou organizací. Nově vzniklá nástupnická organizace současně převezme kompletní obchodní akademii včetně nemovitosti a movitého majetku od Obchodní akademie, Střední odborné školy gastronomie a Středního odborného učiliště, Chomutov, Černovická 2901, příspěvkové organizace.
- K 1.9.2012 bude realizováno sloučení Obchodní akademie, Střední odborné školy gastronomie a Středního odborného učiliště, Chomutov, Černovická 2901, příspěvkové organizace se Střední školou technickou a automobilní, Chomutov, Pražská 702, příspěvkovou organizací.
- K 1.9.2012 bude realizováno sloučení Střední průmyslové školy strojní a dopravní, Děčín VI., Slovanská 1000/55 příspěvkové organizace s Vyšší odbornou školou a Střední průmyslovou školou stavební a dopravní, Děčín I., Čs. armády 10, příspěvkovou organizací.

- K 1.9.2012 bude realizováno sloučení Školního statku Děčín - Libverda, Benešovská 6, příspěvkové organizace se Střední školou zahradnickou a zemědělskou A.E. Komerse, Děčín – Libverda, Českolipská 123.
- K 1.9.2012 bude realizováno sloučení Gymnázia, Podbořany, Komenského 843, příspěvkové organizace se Střední odbornou školou a Středním odborným učilištěm, Podbořany, Kpt. Jaroše 682, příspěvkovou organizací.
- K 1.9.2012 bude realizováno sloučení Obchodní akademie Generála Fajtla, Louny, Osvoboditelů 467, příspěvkové organizace se Střední odbornou školou, Louny, příspěvkovou organizací.
- K 1.9.2012 bude realizováno sloučení Střední průmyslové školy, Ústí nad Labem, Stará 99, příspěvkové organizace s Gymnáziem a Střední odbornou školou Dr. Václava Šmejkal, Ústí nad Labem.

V roce 2011 byly v rámci realizace III. etapy plnění programu Páteřních škol Radou Ústeckého kraje přiznány vybraným středním školám, které zřizuje ÚK a které splnily podmínky dané programem, certifikáty Páteřní škola Ústeckého kraje. Takto certifikované školy získaly právo užívat logo Páteřní škola Ústeckého kraje.

Obrázek 1: Logo Páteřní školy Ústeckého kraje

Tabulka č. 1: Přehled Páteřních škol k 1.9.2011:

Páteřní školy Ústeckého kraje k 1.9.2011			
Název školy	Sídlo	Adresa	Č. usnesení
Gymnázium, Teplice, Čs. dobrovolců 11, příspěvková organizace	Teplice	Čs. dobrovolců 11	51/77R/2011 ze dne 18.5.2011
Obchodní akademie, Střední odborná škola gastronomie a Střední odborné učiliště, Chomutov, příspěvková organizace	Chomutov	Černovická 2901	36/68R/2011 ze dne 5.1.2011
Podkrušnohorské gymnázium, Most, příspěvková organizace	Most	Čs. armády 1530	51/77R/2011 ze dne 18.5.2011
Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Podbořany, příspěvková organizace	Podbořany	Kpt. Jaroše 862	36/68R/2011 ze dne 5.1.2011
Střední škola energetická a stavební, Chomutov, Na Průhoně 4800, příspěvková organizace	Chomutov	Na Průhoně 4800	49/65R/2010 ze dne 8.12.2010
Střední škola řemesel a služeb, Děčín IV, Ruská 147, příspěvková organizace	Děčín IV	Ruská 147	53/79R/2011 ze dne 15.6.2011
Střední škola stavební a technická, Ústí nad Labem, Čelakovského 5, příspěvková organizace	Ústí nad Labem	Čelakovského 5	36/68R/2011 ze dne 5.1.2011
Střední škola stavební, Teplice, příspěvková organizace	Teplice	Fr. Šrámka 1350	49/65R/2010 ze dne 8.12.2010
Střední škola technická, Most - Velebudice, Dělnická 21, příspěvková organizace	Most - Velebudice	Dělnická 21	36/68R/2011 ze dne 5.1.2011
Vyšší odborná škola a Střední škola, Varnsdorf, příspěvková organizace	Varnsdorf	Bratislavská 2166	51/77R/2011 ze dne 18.5.2011
Vyšší odborná škola ekonomická, sociální a zdravotnická, Obchodní akademie, Střední pedagogická škola a Střední zdravotnická škola, Most, příspěvková organizace	Most	Zd. Fibicha 2778	51/77R/2011 ze dne 18.5.2011
Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední škola zdravotnická, Ústí nad Labem, Palachova 35, příspěvková organizace	Ústí nad Labem	Palachova 35	36/68R/2011 ze dne 5.1.2011

II. Sociálně ekonomické podmínky rozvoje v Ústeckém kraji

(trh práce, zaměstnanost, vzdělanostní úroveň, sociální soudržnost, udržitelný rozvoj)

Charakteristiku Ústeckého kraje z pohledu jeho sociálně ekonomických podmínek vyčerpávajícím způsobem zpracoval Český statistický úřad v dokumentu Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Ústeckého kraje v roce v dokumentu:

[http://www.ustinadlabem.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/06003B1715/\\$File/Tendence_2010.pdf](http://www.ustinadlabem.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/06003B1715/$File/Tendence_2010.pdf)

Ústecký kraj se již od roku 1998 skládá z 354 obcí, z toho téměř třetina (105 obcí) připadá na okres Litoměřice. Počet obcí se statusem města (58 obcí) se v posledních třech letech nezměnil, avšak proti roku 2005 je to o 12 měst více. Podíl městského obyvatelstva se pohybuje v posledních letech kolem 80 %, proti roku 2005 byl v roce 2010 vyšší o osm desetin procentního bodu. Neuvažujeme-li Prahu, kde je tento podíl logicky 100 %, je tento podíl v Ústeckém kraji stejně jako v kraji Karlovarském trvale nejvyšší mezi ostatními kraji!

Počet obyvatel ke konci roku 2010 v Ústeckém kraji činil 836 045 osob a po několika letech růstu nepatrně meziročně poklesl (- 153 osob). Ve srovnání s rokem 2005 však vzrostl počet obyvatel Ústeckého kraje o téměř 13 tisíc osob, především díky vysoké zahraniční migraci v letech 2007 a 2008. Již v roce 2009 však vliv stěhování ze zahraničí radikálně klesl a celková bilance obyvatelstva se tak v roce 2010 dostala mírně do záporné hodnoty (- 0,2 ‰).

Podíl cizinců na celkovém počtu obyvatelstva činil v roce 2010 v Ústeckém kraji 3,7 % a byl tak již druhý rok za sebou zhruba o 0,3 p.b. nižší než celorepublikový podíl. Podle údajů za rok 2009 v Ústeckém kraji mírně převažovali podle druhu pobytu cizinci s trvalým pobytem (51,3%) nad cizinci s vízem nad 90 dní (48,7 %). Podle státního občanství byli v roce 2009 v kraji nejčastěji zastoupeni cizinci se státním občanstvím Vietnamu (25,3 %) a Ukrajiny (25,0 %), dále zde bylo hlášeno 14 % Slováků a příslušníci dalších cizích států již nedosahovali podílu 10%.

Počet 9 275 dětí narozených v roce 2010 v kraji představuje porodnost ve výši 11,1 ‰ a potvrzuje klesající tendenci porodnosti v posledních třech letech. Právě hodnota roku 2008 (12,0 ‰) zůstane asi na mnoho let nejvyšší porodností v kraji, neboť již odrodily silné ročníky žen, narozených na počátku 70. let, tedy ve věku nejvyšší plodnosti. Více jak 45,0 % živě narozených v roce 2010 bylo v pořadí prvním dítětem matky, meziročně se však podíl prvních a druhých dětí snížil, naopak mírně vzrostl podíl dětí narozených ženě jako třetí v pořadí.

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo, tvořící pracovní sílu, jsou osoby patnáctileté a starší, které splňují požadavky na zařazení mezi zaměstnané a nezaměstnané. Z výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) vyplývá, že pracovní potenciál Ústeckého kraje byl v roce 2010 tvořen 407,3 tisíci obyvateli. Z celkového počtu připadalo téměř 90 % na zaměstnané v národním hospodářství, v posledních třech letech se mírně zvyšoval podíl nezaměstnaných v souvislosti s nepříznivou ekonomickou situací. Naprostou většinu ekonomicky neaktivního obyvatelstva tvoří důchodci, jejich podíl v letech 2008 až 2010 překračoval 61 %. Další významnou skupinu tvoří studující, kteří se na celkovém počtu ekonomicky neaktivních podíleli téměř z jedné pětiny.

Situace na trhu práce se v Ústeckém kraji v roce 2010 nevyvíjela podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) příznivě. Již druhým rokem se vlivem nepříznivé ekonomické situace zvýšily počty nezaměstnaných, meziroční přírůstek 4 tisíc nezaměstnaných však byl již poloviční než mezi roky 2008 a 2009. Zatímco v roce 2009 rostl počet nezaměstnaných rychlým tempem po většinu roku (tři čtvrtletí za sebou) a teprve v posledním čtvrtletí se nárůst nezaměstnaných zpomalil, pro rok 2010 byl typický nerovnoměrný vývoj v jednotlivých čtvrtletích (viz Tabulka č. 1). Během let 2008 až 2010 vzrostl počet nezaměstnaných z 32 tisíc osob na 45 tisíc osob.

Podle metodiky VŠPS se **obecná míra nezaměstnanosti** v Ústeckém kraji během roku 2010 zvýšila o 1,1 procentního bodu proti hodnotě roku 2009 (10,4 %), její výše 11,5 % ke konci roku 2010 představovala nejhorší hodnotu mezi kraji České republiky.

V roce 2009 došlo v Ústeckém kraji, stejně jako v ČR, ke zpomalení růstu HDP, v přepočtu na 1 obyvatele představovalo snížení 2,9 % (v ČR 2,3 %). Meziročně se mírně snížil podíl **HDP kraje** na tvorbě HDP České republiky o 0,06 p.b. Ve struktuře hrubé přidané hodnoty (HPH) mají rozhodující podíl výrobní odvětví. Tento podíl se do roku 2007 pohyboval okolo 62 %, ale v posledních dvou letech poklesl na zhruba 50 % z celkového HPH. K poklesu došlo i u tržních služeb o 0,9 p.b. (z 31,1 % na 30,2 %), navýšení o 0,9 p.b. zaznamenaly pouze netržní služby. Hospodářské problémy se projeví ve snížené míře investování, zatímco v roce 2007 směřovalo v kraji 27 % HDP do tvorby hrubého fixního kapitálu (THFK), ve dvou následujících letech se tento podíl snížil na 23, resp. 23,7 %.

II.1 Zaměstnanost

Situaci v Ústeckém kraji popisuje podrobně **Analýza stavu a vývoje trhu práce v Ústeckém kraji za rok 2010**, kterou každoročně vydává úřad práce pověřený koordinací státní politiky zaměstnanosti v Ústeckém kraji (http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/ulk/kop/usti_nad_labem/ke_stazeni/analyzy).

Z materiálu jsou uvedeny pouze části, které mají vztah k vzdělávání a vzdělávací soustavě v kraji.

II.1.1 Volná pracovní místa

Tabulka č. 2: Počet hlášených volných míst podle požadavků na vzdělání

ISCED97	31.12.2009			31. 12. 2010		
	uchazeči	volná místa	uchaz./ 1 místo	uchazeči	volná místa	uchaz./ 1 místo
bez vzdělání a neúplné základní	283	24	11,8	314	414	0,8
základní vzdělání	24 471	317	77,2	24 710	284	87,0
nižší střední vzdělání	45	14	3,2	48	8	6,0
nižší střední odborné	2 019	1	2 019,0	2 165	9	240,6
střední odborné s výuč. listem	21 418	677	31,6	22 298	816	27,3
stř. nebo stř. odb. bez mat.i výuč. listu	373	8	46,6	389	17	22,9
ÚSV	1 153	21	54,9	1 195	41	29,1
ÚSO s vyučením i maturitou	2 155	85	25,4	2 190	100	21,9
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	6 696	337	19,9	7 170	354	20,3
vyšší odborné vzdělání	185	17	10,9	199	16	12,4
bakalářské vzdělání	278	10	27,8	320	9	35,6
vysokoškolské	871	206	4,2	913	170	5,4
doktorské	29	4	7,3	36	0	-

celkem	59 976	1 721	34,8	61 947	2 238	27,7
--------	--------	-------	------	--------	-------	------

Ve srovnání s předchozím rokem došlo k nárůstu o 517 volných pracovních míst. Z hlediska počtu nabízených volných pracovních míst byli na tom, tak jako v minulých letech, nejlépe vyučení uchazeči. U počtu VPM na jednoho uchazeče na tom byli relativně nejlépe vysokoškolsky vzdělaní uchazeči, u uchazečů bez vzdělání a s neúplným základním vzděláním je situace zkreslena nabídkou VPM pro 400 šiček ve firmě JOHNSON CONTROLS AUTOMOBILOVÉ SOUČÁSTKY, k.s. působící v okrese Litoměřice. Nejhorší jsou na tom uchazeči se základním vzděláním, u kterých je situace stabilně špatná, a také s nižším středním odborným vzděláním. Pro tyto uchazeče se VPM tvoří sporadicky, zaměstnavatelé je spíše řadí obecně mezi vyučené uchazeče.

Profese, o které byl ze strany zaměstnavatelů největší zájem, jsou uvedeny dle jednotlivých okresů:

Děčín

- řidič, kuchař, číšník a obchodní zástupce,

Chomutov

- obchodní cestující, obchodní zástupce, obsluha šicích a vyšivacích strojů, telefonista, obsluha zařízení ve slévárně /tavič, slévač/, obsluha automatických nebo poloautomatických montážních linek, obsluha jiných strojů a ostatní montážní dělníci jinde neuvedení, obchodník s realitami, ostatní architekt, projektant, konstruktér, rehabilitační a fyzioterapeutický pracovník /vč. odborného maséra/, úředník ve výrobě,

Litoměřice

- řidič nákladního automobilu, šička, všeobecná zdravotní sestra, lékař, číšník-servírka, kuchař, zedník, obchodní zástupce, pomocný a nekvalifikovaný montážní a manipulační dělník, obsluha strojů a zařízení, pomocný a nekvalifikovaný dělník na stavbách,

Louny

- lékař, zubní lékař, psycholog, učitel a vedoucí pracovník v průmyslu, obchodní referent, odbytový agent, technik, číšník-servírka, kuchař, zámečnické koleje vozidel, soustružník, svářeč kovů, tesař, obsluha průmyslových zařízení a obráběcích strojů, dělník v elektrotechnice, zahradník, traktorista,

Most

- zedník, elektrikář, nástrojař-kovodělník, kuchař, svářeč,

Teplíce

- číšník-servírka, elektrikář, elektromechanik, kuchař, řidič, tesař-truhlář, zámečnický, zednicko-stavební dělník, administrativní pracovník, lékař, projektant-konstruktér, stavební technik, učitel,

Ústí nad Labem

- obchodní zástupce, pojišťovací poradce, svářeč, lešenář jinde neuvedený, klempíř, masér jinde neuvedený (str.10 uvedeného zdroje).

II.1.2 Struktura uchazečů o zaměstnání (vzdělání, věk, délka evidence, KZAM)

Tabulka č. 3 Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání (ISCED 97)

stupeň vzdělání	stav k							
	celkem				ženy			
	31. 12. 2009		31. 12. 2010		31. 12. 2009		31. 12. 2010	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
bez vzdělání a neúplné základní	283	0,5	314	0,5	117	0,5	132	0,4
základní vzdělání	24 471	40,8	24 710	39,9	12 467	43,0	12 373	40,8
nižší střední vzdělání	45	0,1	48	0,1	24	0,1	21	0,1
nižší střední odborné	2 019	3,4	2 165	3,5	834	2,2	842	2,8
střední odborné s výuč.listem	21 418	35,7	22 298	36,0	9 722	33,5	9 767	32,2
stř. nebo stř. odb. bez mat. i výuč. listu	373	0,6	389	0,6	309	1,1	331	1,1
ÚSV	1 153	1,9	1 195	1,9	742	2,7	747	2,5
ÚSO s vyučením i maturitou	2 155	3,6	2 190	3,5	1 080	2,6	1 129	3,7
ÚSO s maturitou (bez vyuč.)	6 696	11,2	7 170	11,6	3 844	12,8	4 286	14,1
vyšší odborné vzdělání	185	0,3	199	0,3	115	0,4	130	0,4
bakalářské vzdělání	278	0,5	320	0,5	162	0,2	191	0,6
vysokoškolské	871	1,5	913	1,5	349	0,8	390	1,3
doktorské	29	0,0	36	0,1	12	0,1	10	0,0
celkem	59 976	100	61 947	100	29 777	100	30 349	100

Z procentního vyjádření sice vyplývá jako v předešlém období, že podíl kvalifikovaných k celkovému počtu uchazečů je vysoký (56,0 %), ve skutečnosti se pohyb pracovní síly převážně týká právě kvalifikovaných občanů. Lze předpokládat, že tento trend se nebude měnit ani nadále. Poptávka po pracovní síle ze strany zaměstnavatelů všech okresů byla i ve sledovaném období, kdy zaměstnanost poklesla, především o vyučené uchazeče. Zkušenosti také ukazují, že případné odchylky mezi kvalifikačními požadavky a kvalifikací pracovní síly lze operativně řešit v rámci rekvalifikací.

Problematickou zůstává skupina občanů se základním a "nižším" vzděláním (viz. kap. III.4 Situace dalších problémových skupin na TP), která má stále největší podíl na celkovém počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání, pracovní místa se pro ni tvoří sporadicky, zvyšování předpokladů této skupiny pro umístění na trhu práce je obtížné. Dosud pro ni byly považovány jako optimální nástroj veřejně prospěšné práce, do budoucna se počítá, že budou jen jedním z nástrojů a vláda hledá nové cesty k řešení a i v tomto případě bude kladen důraz na možnosti v rekvalifikacích.

(viz Analýza stavu a vývoje trhu práce v Ústeckém kraji za rok 2010, str.12).

II.2 Udržitelný rozvoj

Jedním z dokumentů, které řeší problémy Ústeckého kraje, je Strategie udržitelného rozvoje Ústeckého kraje na roky 2006-2020 a její aktualizace.

Dokument definuje 4 hlavní priority rozvoje Ústeckého kraje:

- I. Efektivní ekonomika a zaměstnanost
- II. Vyvážené využívání území
- III. Zdravá a soudržná společnost
- IV. Kvalitní životní prostředí

Každá prioritní osa obsahuje popis hlavních problémů v dané oblasti, návrh cílů a opatření. Všechny ve strategii definované priority a cíle vedou k postupnému naplňování optimistické strategické vize, která vidí kraj v roce 2020 jako:

1. Průmyslový region s rozmanitým zaměřením odvětví využívajících moderní a šetrné technologie,
2. region, kde je efektivně propojen výzkum a vývoj podpořený kvalitním vzdělávacím zázemím s přímou aplikací inovativních řešení,
3. v roce 2020 by měl kraj stále zvyšovat svoji environmentální a sociální odpovědnost a uplatňovat princip partnerství při zvyšování kvality životního prostředí,
4. kraj, který si v roce 2020 volí občané nejenom jako místo k práci, ale jako místo k životu.

Oblast lidských zdrojů a vzdělávání se prolíná všemi čtyřmi prioritami, které se tak vzájemně vyváženě doplňují. V první prioritě, pro niž je důležité vysoké školství, se klade důraz na výzkum a vývoj a aplikaci jeho výsledků do praxe. Pro ekonomický rozvoj kraje je oblast vzdělanosti, kvalifikace a konkurenceschopnosti obyvatelstva velice důležitá. Strategie navrhuje řadu opatření, jako je zvyšování základní gramotnosti, motivaci zaměstnavatelů k participaci na vzdělávání, rozvoj dalšího vzdělávání atd.

Další velká skupina cílů a opatření týkající se lidských zdrojů je ve třetí prioritě. Priorita řeší témata jako je zdraví, kriminalita a rovné příležitosti. Navrhována jsou opatření zejména vzdělávacího a preventivního charakteru. Také priorita zaměřená na životní prostředí řeší oblast vzdělávání a to zejména environmentální vzdělávání a osvětu.

Priorita poslední pak ostatní tři doplňuje opatřeními, bez nichž by lidské zdroje v Ústeckém kraji nemělo cenu rozvíjet.

II.3 Průmyslové zóny a jejich vazba na vzdělání – zapojení školy do přípravy pracovní síly

II.3.1 Spolupráce s Okresními hospodářskými komorami a Krajskou hospodářskou komorou v Ústeckém kraji

Za již tradiční spolupráci lze považovat každoroční udělování Dobrého listu komory. Dobrý list komory je prestižní dokument hospodářské komory vypovídající o schopnostech pracovníka prvně vstupujícího na trh práce, vydávaný vybraným žákům daného oboru. Jedná se o dokument, kterým komora ověřuje a potvrzuje znalosti absolventa střední školy. Pro udělení Dobrého listu komory musí absolvent splnit pevně stanovené podmínky. Především musí vykazovat dobré studijní výsledky, v profilujícím předmětu musí dosahovat stupně výborný, nesmí mít kázeňské prohřešky a dále se musí pravidelně zúčastňovat aktivit pořádaných školou i mimo školu souvisejících

s odborným zaměřením jím studovaného oboru. Ocenění není určeno jen premiantům, ale všem šikovným žákům, kteří mimořádně dobře zvládnou zvolený obor.

Udělování Dobrého listu komory má za sebou devět let zkušeností. Za tu dobu získalo Dobrý list komory 326 absolventů. Projekt byl zahájen v Mostě a v roce 2008 se připojila OHK Louny a v roce 2009 OHK Teplice. Žádost o zprostředkování zaměstnání OHK Most podalo 60 držitelů titulu. Zájem o získání Dobrého listu mezi žáky středních škol na Mostecku postupně stoupá. V roce 2003 ho získalo 11 absolventů, v roce 2005 už to byl dvojnásobek. Rovněž žádosti o zprostředkování zaměstnání podává každý rok více držitelů. Celkově je žádostí o zprostředkování spíše méně. Absolventi maturitních oborů jdou z 95% studovat na VŠ a absolventi s výučním listem asi z 98% už práci mají nebo se také chystají na pokračující studium.

II.3.2 Spolupráce při zajištění pracovních sil pro průmyslovou zónu Triangle

Pro investory v průmyslové zóně Triangle je kvalifikovaná pracovní síla základním předpokladem pro úspěšné fungování jejich závodů.

Ústecký kraj, jako vlastník volných pozemků v zóně Triangle, usiluje o podporu investorů nejen ve stavební části jejich investice (při budování nového závodu), ale i o podporu investorů na socioekonomickém poli, zejména v otázce kvalifikovaných lidských zdrojů.

Při podpoře investorů na poli lidských zdrojů ÚK usiluje o koordinační úlohu mezi investorem a zejména kontaktními pracovišti úřadů práce a středními školami.

ÚK zprostředkovává jak schůzky investorů s jednotlivými subjekty veřejné správy a škol, tak jednání u kulatého stolu za přítomnosti širšího okruhu subjektů (úřady práce, školy, CzechInvest, města, hospodářské komory).

Kromě několika individuálních schůzek se v roce 2011 uskutečnila 2 širší jednání u kulatého stolu, a to ve dnech 10.6.2011 a 9.9.2011

III. Demografická charakteristika obyvatelstva Ústeckého kraje

K 31.12. roku 2010 žilo v Ústeckém kraji **836 045 obyvatel**. Od roku 2008 tak počet obyvatel v podstatě stagnoval. Pokud jde o věkové složení obyvatelstva, patří Ústecký kraj **k nejmladším krajům v České republice**. Průměrný věk dosahoval ke **40,0 let**. Pokračoval tedy dosavadní trend stárnutí populace Ústeckého kraje.

Tabulka č. 4: Obyvatelstvo Ústeckého kraje - stav a predikce vývoje vybraných věkových skupin

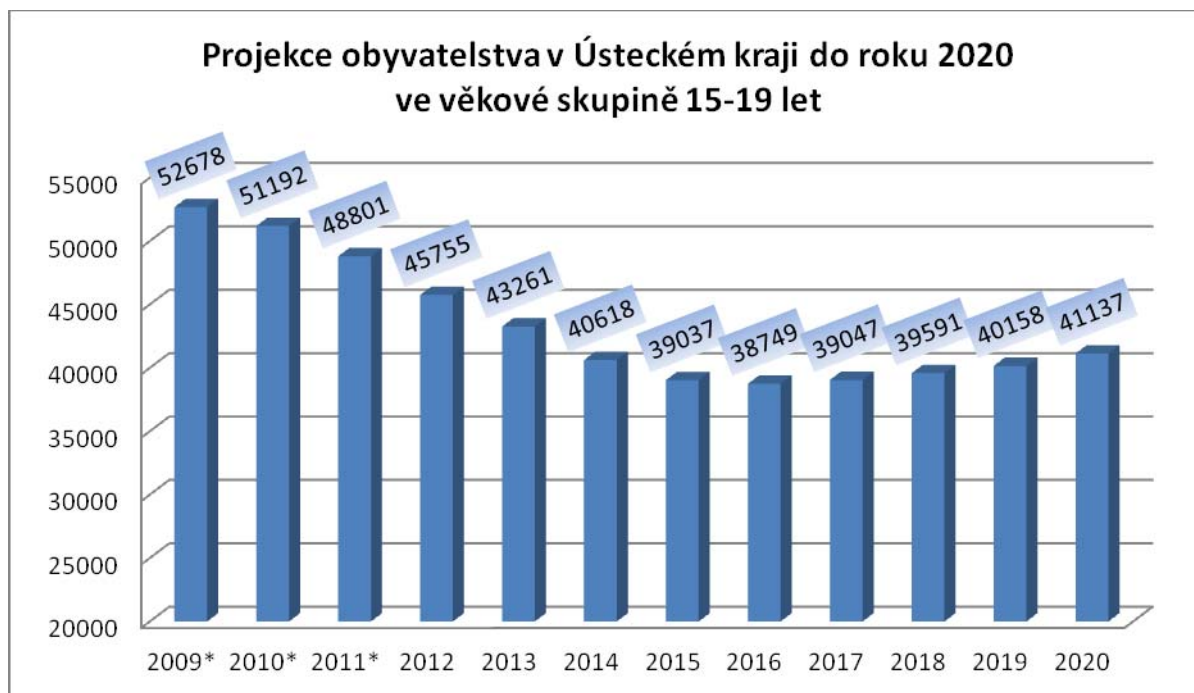
Rok	2010*	2011*	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Celkem v ÚK	836 198	836 045	838422	839061	839565	839917	840104	840124	839982	839675	839202
Věk											
0-4	46831	47305	48630	48349	47549	46770	45995	45200	44398	43601	42814
5-9	41169	42038	42899	44278	45889	47103	48007	48591	48313	47514	46735
10-14	39116	38869	39097	39641	40207	41188	41999	42874	44250	45863	47077
15-19	51192	48801	45755	43261	40618	39037	38749	39047	39591	40158	41137

* skutečný stav k 31.12. předchozího roku

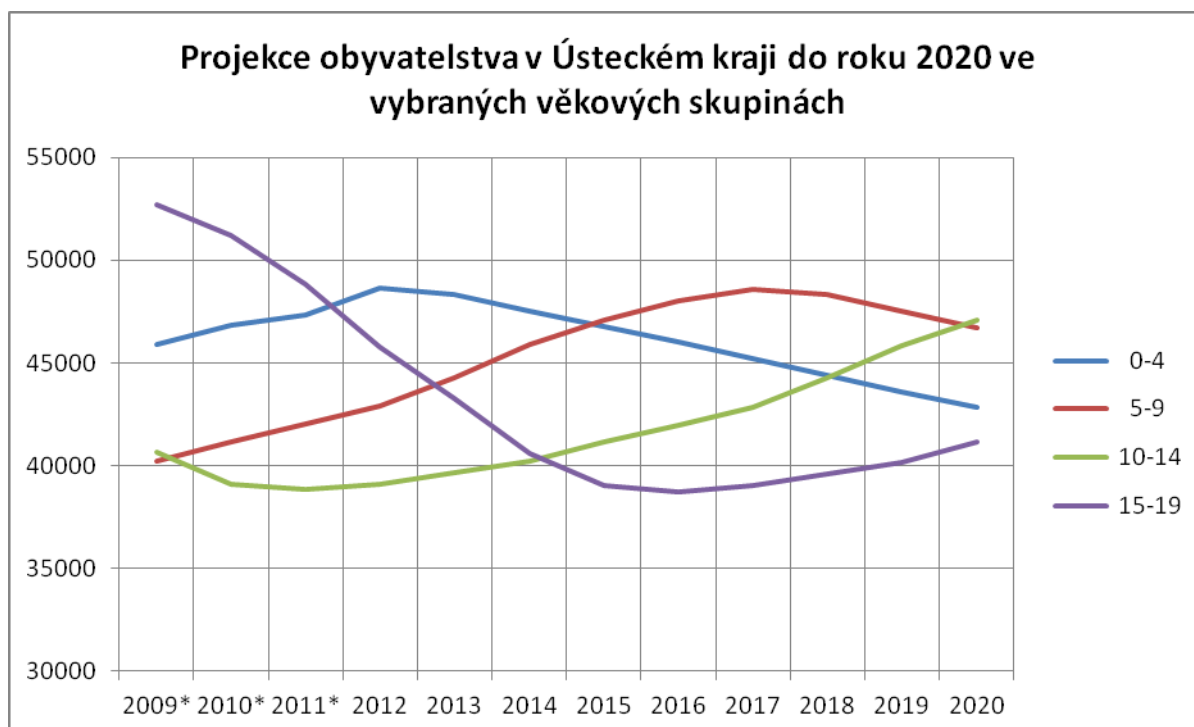
Zdroj: ČSÚ, Projekce obyvatelstva v krajích a oblastech ČR do roku 2065
ČSÚ, Demografická ročenka krajů 2001 až 2010

Z tabulky je patrné, že počet žáků v základním vzdělávání začne mírně narůstat od roku 2012. Ve věkové skupině 15-19 let došlo k výraznějšímu meziročnímu poklesu mezi roky 2010 a 2011, klesající tendence je trvalá až do roku 2016. Předpokládaný rozdíl mezi roky 2009 a 2020 by mohl dosáhnout až cca 11 tisíc dětí. Výše uvedené předpoklady zobrazují následující dva grafy.

Graf č. 1: Obyvatelstvo Ústeckého kraje - predikce vývoje ve věkové skupině 15-19 let

Graf č. 2: Obyvatelstvo Ústeckého kraje - predikce vývoje vybraných věkových skupin

* skutečný stav k 31.12. předchozího roku

III.1 Vzdelanostní struktura obyvatelstva

Nejvyšší stupeň dosaženého vzdělání se u obyvatelstva statisticky sleduje při sčítání lidu, domů a bytů, které naposledy proběhlo v roce 2011. Aktuální situaci v Ústeckém kraji ilustrují tabulky č. 5 a 6, data jsou získána z předběžných výsledků SLDB 2011, které zveřejnil ČSÚ.

Tabulka č. 5: Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání

ČR, Ústecký kraj	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	z toho nejvyšší ukončené vzdělání				
		základní vč. neukončeného	střední vč. vyučení (bez maturity)	úplné střední (s maturitou)* a vyšší odborné	vysokoškolské	bez vzdělání
SLDB 2011 (abs.)						
ČR celkem k 26.3.2011	9 034 544	1 574 856	2 963 972	2 794 996	1 117 830	47 253
Ústecký kraj	703 292	151 192	243 183	197 770	54 594	6 335
SLDB 2011 (%)						
ČR celkem k 26.3.2011	100%	17%	33%	31%	12%	1%
Ústecký kraj	100%	21%	35%	28%	8%	1%
SLDB 2001 (abs.)						
ČR celkem k 1.3.2001	8 575 198	1 975 109	3 255 400	2 431 171	762 459	37 932
Ústecký kraj	681 355	186 175	267 484	171 639	36 498	5 617
SLDB 2001 (%)						
ČR celkem k 1.3.2001	100%	23%	38%	28%	9%	0,5%
Ústecký kraj	100%	27%	39%	25%	5%	0,8%

* včetně nástavbového

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze, SLDB 2011, předběžné výsledky (<http://scitani.cz/>)

Z tabulky č.5 je patrné, že vzdělanostní struktura obyvatel Ústeckého kraje ve věkové skupině 15 a více let v desetiletém srovnání kopíruje trendy, které platí pro souhrnná čísla za ČR. Snižuje se počet obyvatel se základním vzděláním (vč. nedokončeného) a se vzděláním v oborech bez MZ. Naopak v oborech zakončených maturitní zkouškou se počet zvyšuje, stejně jako se zvyšuje počet vysokoškoláků. Počet osob bez vzdělání stagnuje mezi 0,5 až 1 procentem.

Tabulka č.6 pak uvádí situaci ve vzdělanostní struktuře v jednotlivých správních obvodech obcí s rozšířenou působností v Ústeckém kraji.

Tabulka č. 6: Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností - Ústecký kraj

Kraj, správní obvody obcí s rozšířenou působností	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	z toho nejvyšší ukončené vzdělání				
		základní vč. neukončeného	střední vč. vyučení (bez maturity)	úplné střední (s maturitou)* a vyšší odborné	vysokoškolské	bez vzdělání
Ústecký kraj k 26.3.2011	703 292	151 192	243 183	197 770	54 594	6 335
Bílina	17 385	4 620	6 542	3 805	720	189
Děčín	66 685	13 716	24 069	19 296	4 759	588
Chomutov	69 706	15 178	23 771	19 321	5 072	567
Kadaň	37 338	9 057	13 298	9 803	2 200	510
Litoměřice	50 604	9 728	16 911	15 549	4 683	472
Litvínov	33 678	7 479	11 984	8 615	2 383	416
Louny	36 921	7 531	13 065	10 950	3 032	307
Lovosice	23 506	4 971	8 875	6 381	1 527	198
Most	64 273	14 827	21 521	17 349	5 218	461
Podbořany	13 465	3 340	5 184	3 275	740	114
Roudnice nad Labem	27 347	5 163	9 919	8 179	2 320	154
Rumburk	28 355	7 169	10 232	7 088	1 471	497
Teplice	91 825	19 654	31 489	25 679	7 307	716
Ústí nad Labem	102 021	19 679	32 161	31 129	10 264	780
Varnsdorf	17 283	4 024	6 386	4 822	939	124
Žatec	22 900	5 056	7 776	6 529	1 959	242
Ústecký kraj k 1.3.2001	681 355	186 175	267 484	171 639	36 498	5 617
Bílina	17 036	5 621	7 250	3 337	432	173
Děčín	66 199	17 019	26 477	17 382	3 406	600
Chomutov	66 834	18 682	25 644	16 251	3 209	452
Kadaň	36 028	10 772	14 560	8 183	1 401	483
Litoměřice	47 891	12 204	18 406	13 006	3 093	424
Litvínov	33 945	9 661	13 777	7 770	1 584	313
Louny	35 626	9 579	14 217	9 164	1 975	228
Lovosice	22 453	6 342	9 664	5 126	902	190
Most	63 050	17 955	24 222	15 671	3 507	452
Podbořany	13 015	4 127	5 344	2 723	505	121
Roudnice nad Labem	25 364	6 432	10 576	6 602	1 420	75
Rumburk	27 818	8 518	11 069	6 096	979	490
Teplice	88 307	24 583	34 805	22 057	4 778	565
Ústí nad Labem	97 926	23 513	35 810	28 224	7 239	682
Varnsdorf	17 126	4 781	7 110	4 195	654	129
Žatec	22 737	6 386	8 553	5 852	1 414	240

* včetně nástavbového

Zdroj: Český statistický úřad, Veřejná databáze, SLDB 2011, předběžné výsledky (<http://scitani.cz/>)

Vývoj v předchozích letech ve vzdělanostní struktuře obyvatel Ústeckého kraje ukazují údaje z výběrového šetření pracovních sil v tabulce č.7.

Tabulka č. 7: Vzdělání populace v Ústeckém kraji (výběrové šetření pracovních sil)

vzdělání populace v Ústeckém kraji (výběrové šetření pracovních sil)			
	v tis. osob	v tis. osob	v tis. osob
	2007	2008	2009
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let celkem	698,2	706,8	710,2
Vzdělání			
základní a bez vzdělání	174,8	175,2	166,4
střední bez maturity	270,4	278,2	288,3
střední s maturitou	215,3	215,3	208,9
vysokoškolské	37,8	37,9	46,7
Muži	340,0	345,5	348,2
základní a bez vzdělání	66,9	64,1	63,3
střední bez maturity	158,8	164,9	168,1
střední s maturitou	94,3	97,0	89,8
vysokoškolské	19,9	19,5	27,1
Ženy	358,2	361,3	362,0
základní a bez vzdělání	107,8	111,1	103,1
střední bez maturity	111,5	113,3	120,2
střední s maturitou	120,9	118,3	119,0
vysokoškolské	17,9	18,4	19,6

Zdroj: ČSÚ - Statistická ročenka Ústeckého kraje 2010

(<http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/krajkapitola/421011-10-2010-09>)

Podíl obyvatel nad 15 let bez vzdělání a se základním vzděláním v kraji mírně klesala, tato skupina tvoří v roce 2009 přibližně 23% populace ve věku 15 a více let. Necelých 30% obyvatel kraje starších 15 let má střední vzdělání ukončené maturitní zkouškou, podíl se středním vzděláním bez maturitní zkoušky dosahuje přibližně 40%. Podíl vysokoškoláků činí necelých 7%, což je ve srovnání s celorepublikovým průměrem výrazně málo.

V následující tabulce č.8 uvádíme údaje ze srovnatelného šetření v celé ČR.

Tabulka č. 8: Vzdělání populace v Ústeckém kraji (výběrové šetření pracovních sil)

vzdělání populace v ČR (výběrové šetření pracovních sil)			
	v tis. osob	v tis. osob	v tis. osob
	2007	2008	2009
Celkem (v tis.)	8 845,0	8 943,8	9 009,3
Základní vzdělání a bez vzdělání	1 687,2	1 675,5	1 581,1
Střední bez maturity	3 244,8	3 197,8	3 223,3
Střední s maturitou	2 936,4	3 019,8	3 057,2
Vysokoškolské	974,8	1 050,0	1 147,2
Muži (v tis.)	4 287,2	4 348,4	4 391,2
Základní vzdělání a bez vzdělání	590,4	587,5	563,8

Střední bez maturity	1 877,3	1 878,6	1 893,3
Střední s maturitou	1 279,8	1 316,8	1 323,5
Vysokoškolské	539,2	565,1	610,2
Ženy (v tis.)	4 557,8	4 595,3	4 618,2
Základní vzdělání a bez vzdělání	1 096,8	1 088,0	1 017,4
Střední bez maturity	1 367,5	1 319,2	1 330,0
Střední s maturitou	1 656,6	1 703,0	1 733,6
Vysokoškolské	435,6	484,9	537,0
Podíl v %			
Celkem			
Základní vzdělání a bez vzdělání	19,1	18,7	17,5
Střední bez maturity	36,7	35,8	35,8
Střední s maturitou	33,2	33,8	33,9
Vysokoškolské	11,0	11,7	12,7
Muži			100,0
Základní vzdělání a bez vzdělání	13,8	13,5	12,8
Střední bez maturity	43,8	43,2	43,1
Střední s maturitou	29,9	30,3	30,1
Vysokoškolské	12,6	13,0	13,9
Ženy			
Základní vzdělání a bez vzdělání	24,1	23,7	22,0
Střední bez maturity	30,0	28,7	28,8
Střední s maturitou	36,3	37,1	37,5
Vysokoškolské	9,6	10,6	11,6

Zdroj: ČSÚ (http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cr_od_roku_1989#12)

III.2 Situace ve středním školství v kraji – stav a vývoj

Kraj převzal v roce 2001 delimitací celkem 95 středních a vyšších odborných škol v převážně špatném technickém stavu. V roce 2006 jich zůstalo 89. Ústecký kraj v té době patřil ke krajům s nejvyšším počtem malých středních škol. Po zahájení intenzivní optimalizace v rámci programu páteřních škol se počet škol snižoval a jejich průměrná velikost rostla postupně od cca 350 až na cca 600 žáků.

V roce 2010 Ústecký kraj sloučil 4 střední školy, jednu vyšší odbornou školu a dvě školská zařízení. Bylo zrušeno jedno krajské gymnázium a čtyři školská zařízení, přičemž veškeré jejich činnosti převzaly příslušné obce.

Rok 2010 byl rokem intenzivní práce na finalizaci programu páteřních škol tak, aby tato byla připravena do konce června 2011 s tím, že celý proces vytváření soustavy bude dokončen i prakticky do 31. 8. 2012.

Zastupitelstvo Ústeckého kraje rozhodlo v roce 2011 o sloučení 26 škol a 1 školního statku, z nichž vznikne nebo již vzniklo 13 nástupnických organizací.

Ústecký kraj k 1. 9. 2011 zřizuje 62 středních a vyšších odborných škol, k 1.9.2012 bude zřizovatelem 52 středních a vyšších odborných škol (včetně 1 konzervatoře).

Celkem k 1.9. 2011 kraj zřizoval 119 škol a školských zařízení, k 1. 9. 2012 bude zřizovatelem 107 škol a školských zařízení (místo původně delimitovaných 189).

Z původně převzatých 97 středních škol jich k 1.9. 2012 bude Ústecký kraj zřizovat 52. Dojde tedy k redukci počtu zejména malých středních škol celkem o 45, což je necelá polovina. Přitom více než jedna třetina škol má počet žáků vyšší než 700.

Proces úpravy vzdělávací soustavy v kraji (škol, které kraj zřizuje) bude tedy v roce 2012 v podstatě dokončen.

Další etapou bude vyladění vzdělávací nabídky (oborové skladby) škol podle podmínek a potřeb lokalit, ve kterých působí. V potaz při tom bude brána mimo jiné i dopravní dostupnost a nabídka školských služeb v každé škole.

V neposlední řadě bude třeba věnovat zvýšenou pozornost zlepšení kvality přípravy absolventů škol tak, aby se tito bez větších adaptačních problémů zařadili do pracovního procesu, případně do studia na vysoké škole. Nástroje, které má kraj jako zřizovatel škol, jsou však v tomto případě omezené.

Tabulka č. 9: Vývoj počtu žáků denní formy studia v jednotlivých skupinách oborů vzdělání poskytujících střední vzdělání s výučním listem (dle KKOV s písmeny E a H) ve školách zřizovaných Ústeckým krajem

skupina oborů	školní rok					
	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
23 - Strojírenství a strojírenská výroba	2 140	2 229	2221	2358	2295	2111
26 - Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	753	671	637	594	560	555
28 - Technická chemie a chemie silikátů	40	26	18	10	9	6
29 - Potravinářství a potravinářská chemie	411	388	346	298	273	295
31 - Textilní výroba a oděvnictví	553	484	368	235	170	119
33 - Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů	885	766	665	622	612	591
34 - Polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie	137	120	122	121	125	97
36 - Stavebnictví, geodézie a kartografie	1 455	1 363	1230	1192	1326	1375
37 - Doprava a spoje	26	29	0	0	0	0
39 - Speciální a interdisciplinární obory	0	0	0	0	0	13
41 - Zemědělství a lesnictví	574	525	485	453	443	505
53 - Zdravotnictví	0	0	32	0	18	41

63 - Ekonomika a administrativa	349	150	0	0	0	0
65 - Gastronomie, hotelnictví a turismus	2 125	2 109	2138	2066	2037	1922
66 - Obchod	1 043	1 071	1077	973	992	869
69 - Osobní a provozní služby	780	788	809	854	851	839
82 - Umění a užité umění	40	34	27	20	20	18
celkem žáků	11 311	10 753	10175	9796	9731	9395

Zdroj dat: ÚIV

Výše uvedená data ukazují, že zejména v těch skupinách oborů, které jsou poptávány jako nedostatkové, tedy „učební“ obory, je zřejmý úbytek žáků, i když v některých tento úbytek pouze kopíruje demografickou křivku, zatímco jiné se potýkají s nedostatkem zájmů žáků na úrovni vlastní existence. Jako tradičně stabilní se jeví zejména strojírenské obory.

Tabulka č. 10: Vývoj počtu žáků denní formy studia v jednotlivých skupinách oborů vzdělání poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou a nástavbového studia (dle KKOV s písmeny K, M, L/0 a L/5) ve školách zřizovaných Ústeckým krajem

skupina oborů	školní rok					
	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
16 - Ekologie a ochrana životního prostředí	193	170	141	115	134	145
18 - Informatické obory (k 1.9. 2008 zrušen 26-47M Výpočetní technika)	0	0	0	0	175	394
21 - Hornictví a hornická geologie, hutnictví a slévárenství	12	10	20	15	8	20
23 - Strojírenství a strojírenská výroba	1 805	1 814	1803	1795	1781	1590
26 - Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	1 829	1 806	1754	1653	1639	1496
28 - Technická chemie a chemie silikátů	207	176	163	138	126	98
29 - Potravinářství a potravinářská chemie	0	0	0	0	0	0
31 - Textilní výroba a oděvnictví	138	141	158	126	81	57

33 - Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů	22	30	57	46	33	19
34 - Polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie	246	281	257	256	275	298
36 - Stavebnictví, geodézie a kartografie	1 269	1 225	1181	1079	1072	1012
37 - Doprava a spoje	515	477	501	530	532	553
39 - Speciální a interdisciplinární obory	488	583	664	748	624	512
41 - Zemědělství a lesnictví	755	782	790	784	717	686
53 - Zdravotnictví	1 412	1 419	1343	1228	1180	1130
63 - Ekonomika a administrativa	3 028	2 996	3118	3266	3316	3064
64 - Podnikání v oborech, odvětví	1 686	1 572	1589	1577	1396	1182
65 - Gastronomie, hotelnictví a turismus	1 044	1 108	1122	1209	1316	1377
66 - Obchod	309	341	303	318	279	240
68 - Právo, právní a veřejnosprávní činnost	108	106	103	158	252	492
69 - Osobní a provozní služby	90	92	108	135	149	169
72 - Publicistika, knihovnictví a informatika	0	0	0	0	0	24
75 - Pedagogika, učitelství a sociální péče	987	951	938	969	996	1016
78 - Obecně odborná příprava (lycea)	682	1 004	1173	1321	1389	1410
79 - Obecná příprava (gymnázia)	8 165	8 210	8143	8221	8099	7697
82 - Umění a užité umění	0	27	63	110	158	206
celkem žáků a studentů	24 990	25 321	25492	25797	25758	24887

Zdroj dat: ÚIV

Z tabulky č.10 vyplývá, že po zvýšeném zájmu o obory zakončené maturitní zkouškou v letech 2005-2009 dochází v roce 2010/2011 k poklesu počtu žáků v maturitních oborech, což zřejmě souvisí s demografickým vývojem v Ústeckém kraji.

Tabulka č. 11: Vývoj počtu studentů denní formy studia v jednotlivých skupinách oborů vzdělání poskytujících vyšší odborné vzdělání a vzdělání v konzervatoři (dle KKOv s písmenem N) ve školách zřizovaných Ústeckým krajem

skupina oborů	školní rok					
	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
23 - Strojírenství a strojírenská výroba	2	0	0	0	0	0
26 - Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	62	58	75	70	43	44
36 - Stavebnictví, geodézie a kartografie	150	146	124	104	103	113
41 - Zemědělství a lesnictví	158	149	22	0	0	0
53 - Zdravotnictví	459	338	392	404	437	421
63 - Ekonomika a administrativa	80	87	82	70	81	77
64 - Podnikání v oborech, odvětví	0	0	111	141	174	203
68 - Právo, právní a veřejnosprávní činnost	168	163	142	127	190	243
75 - Pedagogika, učitelství a sociální péče	91	90	77	108	127	1666
82 - Umění a užité umění	254	267	269	252	253	244
celkem žáků a studentů	1 424	1 298	1294	1276	1408	1511

Zdroj dat: ÚIV

Počáteční úbytek žáků ve vyšších odborných školách v kraji, který byl způsoben zejména zrušením části oborů zdravotnických a jejich nahrazení bakalářským studiem, je v posledních dvou letech nahrazen zvýšeným zájmem o obory VOŠ.

Z výše uvedených dat a informací je zřejmé, že:

- Trend úbytku žáků v oborech vzdělání zakončených výučním listem má trvalou tendenci a kolísá u jednotlivých oborů.

- Trend růstu počtu žáků v oborech vzdělání s maturitní zkouškou se zastavil a počet žáků klesá tak, jak naznačuje demografický vývoj v této věkové skupině.
- Školy za poslední roky dělají maximum pro získání žáků do oborů, které poptává trh práce, které jsou ovšem náročné na studium a praxi a pro absolventy základních škol nejsou dostatečně atraktivní. V Ústeckém kraji je jako příklad takového oboru možné jmenovat Aplikovanou chemii.

IV. Strategie dalšího rozvoje krajského systému škol

IV.1 Postup na vytvoření soustavy páteřních škol zřizovaných Ústeckým krajem a normativní financování jejich provozních nákladů do roku 2009 – 2010

IV.1.1 Charakteristika krajské strategie

Prvním uceleným strategickým dokumentem pro školy zřizované Ústeckým krajem, schváleným usnesením Zastupitelstva Ústeckého kraje č. 21/17Z/2006, je Postup na vytvoření soustavy páteřních škol zřizovaných Ústeckým krajem a normativní financování jejich provozních nákladů. Tento dokument, který byl v podstatě metodikou, stanovil základní parametry, které by měly splňovat páteřní střední školy zřizované krajem, hlavní modely postupů při jejich tvorbě a základní časový rámec pro dosažení stanovených cílů.

Na základě realizace této strategie byl Ústecký kraj k 1.9.2007 zřizovatelem celkem 149 škol a školských zařízení, oproti původním 189. Už jen 14 středních škol vykazalo k 1.9.2007 méně než 250 žáků v denní formě studia. K 1.9.2008 pak zbylo 139 příspěvkových organizací.

viz: http://www.kr-ustecky.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=450018&id_ktg=98848&p1=85958

Původní východiska, na kterých byl postaven první návrh páteřních škol, byla v roce 2009 umocněna negativním vlivem ekonomické a finanční krize, kdy se k nepříznivému demografickému vývoji přidružil nedostatek finančních prostředků zejména na provoz škol a školských zařízení.

Nové objektivní podmínky si vyžádaly řadu opatření zejména v oblasti financování krajského školství. Původně plánované tříleté přechodné období, v němž mělo být postupně zaváděno normativní financování provozů škol (normativ na žáka), bylo třeba zkrátit na dva roky s tím, že je plně v platnosti již od roku 2010. Původně stanovené minimální a optimální počty žáků nutné pro stabilitu škol se v nových podmínkách projeví jako nevyhovující.

V roce 2010 se ukázalo, že i přes neustávající proces racionalizace, byla stávající síť škol pro klesající počet žáků příliš rozsáhlá. Neustále probíhající změny vzdělávací nabídky, vyvolané současnými potřebami místního a evropského trhu práce, vedly k značným disproporcím v zájmu o konkrétní typy vzdělání. Tím byl vyvolán nerovnoměrný vývoj v naplněnosti, velikosti i možnostech rozvoje škol.

Celkově bylo možné konstatovat, že klesá, byť po roce 2010 již pomaleji, zájem o obory zakončené závěrečnou zkouškou s výučním listem. Tento trend dokládají statistické údaje jak v kraji, tak v celé České republice. Podle údajů za rok 2009 byla situace již natolik vážná, že v řadě případů hrozil zánik

nejen samostatných středních odborných učilišť, ale zejména příslušných součástí polyfunkčních škol, které dosud výuku „učebních“ oborů zajišťovaly. To vše pro dlouhodobý nezájem žáků a uchazečů o vzdělání v tomto segmentu školství.

V oborech vzdělání s maturitní zkouškou naopak žáků celkově přibývá. Ve sledovaných a poslední době poptávaných oblastech technického vzdělání: strojírenství, stavebnictví a elektrotechnika je počet žáků spíše stabilní (asi 1800 v každém segmentu), v oborech zaměřených na služby a gastronomii tento počet stoupá (od roku 2001 nárůst asi o 300 žáků). Svůj podíl na růstu počtu budoucích maturantů mají také nově zavedená lycea. Mezi nimi jsou vyhledávaná zejména lycea ekonomická a humanitně zaměřená.

S klesajícím počtem žáků dochází v systému středních škol k uvolňování kapacit. Zvětšuje se počet volných míst pro přijetí ke studiu. Školy využívají zákonné možnosti přijetí žáků ke studiu bez konání přijímacích zkoušek. Obory vzdělání s maturitní zkouškou se staly pro všechny zájemce snadněji dostupné.

V roce 2009 přistoupil Ústecký kraj k aktivní podpoře zájemců o vzdělání v nedostatkových oborech a nabídl stipendia všem, kteří zahájí ve školním roce 2009/2010 studium v jednom z podporovaných oborů: Čalouník, Instalatér, Klempíř - stavební výroba, Obkladač, Pokrývač, Tesař, Řezník – uzenář, Zámečník (Strojní mechanik), Zedník, Aplikovaná chemie.

Nedostatek žáků samozřejmě pociťují postupně všechny typy škol, včetně gymnázií. V roce 2009 byla zaznamenána snaha vedení většiny gymnázií zajistit počty žáků cestou otevření více prvních ročníků ve víceletém gymnáziu. Větší počet míst v primách pak vedl k odlivu možných budoucích žáků technických oborů vzdělání a současně k úbytku počtu žáků na druhých stupních základních škol. Na negativní důsledky tohoto trendu upozornily v první řadě obce, tedy zřizovatelé základních škol a vedení základních škol obecně. Možné negativní dopady v případě neuvážených a předčasných přijímání žáků pátých a sedmých tříd do gymnaziálního vzdělávání uvádějí i odborníci ze školských poradenských pracovišť. Vzhledem k celkovému poklesu počtu žáků v celé vzdělávací soustavě kraje a specifické roli víceletých gymnázií se zdál být kapacitně dostačující takový počet prim, který odpovídá počtu gymnázií. Jinými slovy jedna prima v každém gymnáziu. V dalších letech však bude pozornost zřizovatele zaměřena na zlepšení kvality vzdělání ve víceletých oborech gymnázia. Bude tedy třeba nabídku vzdělání ve víceletém gymnáziu racionalizovat tak, aby se v těchto typech škol vzdělávali především žáci nadaní, pro které pak ve vybraných gymnáziích bude možné vytvořit potřebné, často i individuální podmínky ke vzdělávání.

Podrobná statistická analýza vývoje situace ve školství a na trhu práce, zejména s ohledem na počty žáků a zájem o jednotlivé typy středního vzdělávání ve vztahu ke konkrétním typům škol a lokalit jasně ukázala potřebu vytváření tzv. polyfunkčních středních škol. Tedy škol nabízejících obory vzdělání pro všechny typy zájemců, od oborů pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, přes obory zakončené závěrečnou zkouškou s výučním listem a obory maturitní, a to ve všech formách studia.

Na základě výše uvedených skutečností proto Zastupitelstvo Ústeckého kraje schválilo v roce 2009 usnesením číslo 27/8Z/2009 Postup na vytvoření soustavy páteřních škol v Ústeckém kraji - Aktualizace na roky 2010-2015.

IV.1.2 Základní cíle aktualizovaného programu Páteřních škol Ústeckého kraje do roku 2015

- Základní struktura sítě páteřních škol má být postavena na školách působících v tradičních sídlech, kde bude dle potřeby zachován větší počet a širší škála škol v návaznosti na požadavky trhu práce (zejména zaměstnavatelských svazů a investorů). Určujícím parametrem bude vývoj počtu žáků a ekonomičnost provozu škol. Cílem je zachování především škol polyfunkčních (Páteřních škol Ústeckého kraje) s úplnou vzdělávací nabídkou, tedy od všeobecně vzdělávacích oborů vzdělání s maturitou po obory tříleté a nástavbové. V ostatních lokalitách vytvořit jednu větší krajskou školu dle možností s úplnou původní vzdělávací nabídkou.
- Optimální počet žáků v jednom samostatném právním subjektu vykonávajícím činnosti školy by měl být 600 a více žáků. Snahou škol by mělo být udržení dostatečného průměrného počtu žáků na nabízené obory vzdělání, tedy alespoň 30 žáků v oborech tříletých a 90 při sdružování žáků v oborových shlucích (RVP – ŠVP- oborové skupiny) do společných tříd. Pro třídy čtyřletých oborů vzdělávání by tento počet neměl klesnout pod 90 žáků. Otevírání prvních ročníků v oborech s nižším celkovým počtem žáků (nejde o obory vzdělání nově zapsané do rejstříku škol a školských zařízení) bude možné v jednotlivých školách pouze s doporučujícím stanoviskem odboru školství, mládeže a tělovýchovy krajského úřadu.
- Při tvorbě lokálních projektů zajistit spolupráci ředitelů, maximálně využít aktivity samotných škol při realizaci soustavy páteřních škol. Školy při zpracování návrhů budou vycházet zejména z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2008/2010, vlastních strategických materiálů výročních zpráv a sebehodnocení.
- Zapojit zaměstnavatelské subjekty do tvorby projektů páteřních škol dle příslušných spádových lokalit.
- Veškeré realizované procesy musí vycházet z platné legislativy a mohou být realizovány na základě platných rozhodnutí správce rejstříku škol a školských zařízení, tj. MŠMT.

Očekávaný ekonomický přínos po první vlně realizace programu, po postupném realizování řady sloučení v letech 2006 – 2010, měl dle původních předpokladů činit až 15% provozních a 10% mzdových prostředků oproti roku 2006. Dále se předpokládalo postupné uvolnění řady dosud využívaných budov, zejména těch, které nejsou v majetku kraje (v první etapě do roku 2010 cca 10 budov) a v řadě případů efektivnější využití stávajících budov rovnoměrným způsobem tam, kde jedna škola se tísní v nedostatečných prostorách a v partnerské škole jsou naopak prostory nevyužívané.

Ve skutečnosti bylo od roku 2004 jako důsledek uvolnění nepotřebných nemovitostí, jejich prodeje, vrácení k dalšímu využití zřizovateli či vrácení pronajatých prostor majiteli uspořeno:

- na provozních nákladech 38 260 000,-Kč,
- za nájem 3 735 000,-Kč,

což od roku 2004 představuje ve školství celkovou úsporu finančních prostředků ve výši 41 995 000,- Kč s tím, že tato částka nezahrnuje poslední realizované změny a může být tedy ještě vyšší.

Dokončení procesu tvorby sítě středních škol v Ústeckém kraji předpokládáme v první fázi do 1.9.2012 s tím, že každá nástupnická organizace bude následně vytvářet a realizovat vlastní koncepci svého rozvoje dle podmínek, ve kterých působí. To může trvat i několik let.

- Cílem, který s problematikou optimalizace nepřímo souvisí a který Ústecký kraj považuje pro školy, které zřizuje, za prvořadý, je zpracování krajské strategie na dlouhodobou podporu růstu kvality vzdělávání jako takového, s cílem zlepšit zejména vědomostní a odbornou přípravu žáků a absolventů.

V. Změny cílů a obsahu vzdělávání, zvyšování, sledování a hodnocení kvality vzdělávání v Ústeckém kraji

Institucí, která hodnotí výsledky vzdělávání, dosažené změny v procesu zvyšování kvality vzdělávacího procesu i nastavování evaluačních procesů ve školách, je Česká školní inspekce.

Hodnocení dosažených výsledků proto vychází zejména z podkladů, které vznikly na základě práce České školní inspekce v Ústeckém kraji a poznatků odboru školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu ÚK.

V.1 Předškolní vzdělávání

Vedení mateřských škol zajišťuje vysoký podíl kvalifikovaných pedagogů a přijímá opatření k odstraňování personálních rizik (doplňováním odborné kvalifikace nejčastěji prostřednictvím VOŠ, VŠ, ale i ročním kurzem na SŠ). Zvyšuje se počet vysokoškolsky vzdělaných pedagogů. Také v případě ředitelů škol se zvyšování jejich kvalifikovanosti příznivě projevuje v kvalitě řízení školy. Všechny kontrolované mateřské školy odstranily ve lhůtě stanovené ČŠI nedostatky z předcházející inspekční činnosti (u komparativní analýzy ŠVP PV většina škol až na dvě výjimky), ve většině případů oceňovaly přístup inspekce a poskytnutí zpětné vazby. Mateřské školy mají zpravidla zvládnutý bezproblémový systém vnitřní a vnější komunikace, většina škol poskytuje dostatečné informace o své činnosti na webových stránkách. Převládá velmi dobrá spolupráce škol s vnějšími partnery (rodiče, PPP, zřizovatel, ekocentra a jiné instituce). V převážné většině škol jsou vytvořeny kvalitní materiální podmínky, podnětné vnitřní prostředí podporující komplexní rozvoj osobnosti dětí.

Při realizaci vzdělávacího procesu mateřské školy postupně naplňují svou dlouhodobou vzdělávací koncepci (vzdělávání vychází ze záměrů stanovených v ŠVP PV), zajišťují bezpečné psychosociální prostředí a pozitivní klima. Vzdělávací cíle jsou často zaměřené na podporu zdravého životního stylu, podpora zdravého vývoje dětí prolíná celým vzdělávacím procesem, školy realizují řadu aktivit ve spolupráci se záchrannými složkami. Vzdělávací nabídka většinou vychází ze všech vzdělávacích oblastí daných RVP PV, zahrnuje i další aktivity (sportovní, kulturní, prezentace na veřejnosti apod.). Postupně se daří vzdělávání směřovat k respektování individuálních vzdělávacích potřeb dětí, k naplňování jednotlivých klíčových kompetencí, u věkově nejstarších dětí se učitelky zaměřují na dosahování výsledků vzdělávání potřebných pro vstup do základní školy. Některým školám se daří vytvářet účinné systémy zaměřené na oblast minimalizace rizik spojených se školní úspěšností dětí, zejména školní připraveností (např. projektem Metoda dobrého startu, logopedickou prevencí apod.). Jako problematické se z pohledu předškolního vzdělávání sloučené jeví subjekty vzniklé sloučením mateřské školy se školou základní. Často zde chybí systémový přístup k řízení pracovišť včetně kontroly a hodnocení, není dostatečné metodické vedení pedagogických pracovníků

v mateřských školách, byly zjištěny rezervy v návaznosti vzdělávacích programů mateřské a základní školy.

Celkově však lze konstatovat, že se zvyšuje kvalita školních vzdělávacích programů i kvalita poskytovaného vzdělávání, stále se však vyskytují velké rozdíly mezi regiony (např. Lounsko x Ústecko). Obecně se zvyšuje počet pedagogických pracovníků s vysokoškolským vzděláním, častěji se daří získávat finanční prostředky z projektové činnosti.

Pro nejbližší období se mateřským školám doporučuje prohlubovat a aktualizovat znalost příslušných právních předpisů, vytvářet a systematicky provádět vnitřní hodnocení školy s cílem reálně stanovovat cíle v ŠVP PV, tak aby byly měřitelné, akceptovatelné, termínované (někdy jsou cíle příliš obecné, nerealizovatelné, nevyhodnotitelné - „vzdušné“ zámky). Bude vhodné zaměřit se na funkční spolupráci se ZŠ při ověřování výsledků vzdělávání, včetně dosahování klíčových kompetencí dětí a s tím spojené systematické a smysluplné hodnocení dětí. Měly by vytvářet podmínky pro včasnou diagnostiku a prevenci specifických poruch učení, logopedickou prevenci a nápravu vad řeči a zkvalitnění multikulturního vzdělávání v MŠ, přibližování různých kultur a etnik i jejich zvláštností.

Dlouhodobě je patrný zvyšující se zájem rodičů o zařazení dětí do předškolního vzdělávání. Ústecký kraj proto podporuje a v další letech bude i nadále podporovat žádosti o změnu v rejstříku škol a školských zařízení o navýšení kapacity stávajících mateřských škol, případně o zařazení dalších mateřských škol při splnění podmínek daných školským zákonem a souvisejícími platnými právními předpisy.

Kvalitu a rozvoj předškolního vzdělávání nemůže Ústecký kraj přímo ovlivnit, protože drtivou většinu mateřských škol zřizují obce a jiní zřizovatelé.

Opatření

- V souladu se záměry obcí a měst podporovat zejména vznik nových kapacit mateřských škol včetně firemních.
Termín: průběžně
- Dle zájmu a možností podporovat realizaci projektů v rámci ESF zaměřených na vzdělávání pracovníků mateřských škol.
Termín: průběžně
- Na základě doporučení školských poradenských pracovišť a v souladu s potřebami dětí a charakterů spádové lokality podporovat vytváření míst asistentů pedagoga pro děti.
Termín: průběžně
- Na základě pravidelné analýzy počtu, umístění a naplněnosti přípravných přednostně podporovat stávající a nově vzniklé přípravné třídy.
Termín: průběžně

V.2 Základní vzdělávání

V oblasti základního školství je patrný pozitivní dopad studia managementu ve vedení škol. Výrazné je postupné zkvalitňování prostředí škol a jejich materiálního vybavení. Ve školách jsou při výuce využívány interaktivní tabule, moderní počítačové učebny, došlo k zasíťování tříd. To platí hlavně pro

městské školy. Školy dle možností řeší a zajišťují rovný přístup ke vzdělávání, nabízejí žákům možnost rozsáhlé zájmové činnosti (kroužky, kluby, volitelné předměty). Školy se zabývají zdravým životním stylem, snaží se ho zavádět do chodu školy, organizují ozdravné pobyty žáků. Většina škol má pozitivní školní klima (lépe si vedou venkovské školy). Většina škol se prezentuje na veřejnosti a spravuje vlastní webové stránky a je aktivní při získávání finančních prostředků z dotačních programů a sponzorských darů. Řada základních škol má navázanu aktivní spolupráci se školami středními například v oblasti technické výchovy.

Lepší materiální podmínky ke vzdělávání mají stále školy ve městech než školy venkovské.

Rozdíly v materiálních podmínkách jsou výraznější u venkovských škol. V práci se školními vzdělávacími programy je v řadě škol stále patrná formálnost, není dostatečná komunikace mezi pedagogy, žáky a rodiči. Formální často bývají také individuální vzdělávací plány pro žáky se SVP, což platí zejména pro 2. stupeň základních škol.

Dlouhodobě se projevuje problém s nedostatkem plně kvalifikovaných pedagogů ve venkovských školách, chybějí odborníci v oblasti výchovného poradenství a prevence rizikového chování.

Na chodu škol se projevuje dlouhodobá velká administrativní zátěž spojená s vedením školy.

Do budoucna bude třeba větší pozornost věnovat rozpracování a aktualizaci školních vzdělávacích programů a zejména jejich skutečné plné realizaci v procesu vzdělávání včetně využívání nejnovějších vzdělávacích metod a strategií. Základní školy by více pozornosti měly věnovat inkluzivnímu vzdělávání tak, aby práce s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nebyla pouze formálního charakteru, ale aby byla při vyučování intenzivnější.

Opatření

Vzhledem k tomu, že s výjimkou základních škol určených výlučně ke vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami kraj nemá kompetence zasahovat do chodu a rozvoje základních škol, neboť tyto jsou ve své většině zřizovány obcemi a městy, případně jinými zřizovateli, může kraj na podporu základního vzdělávání učinit jen omezená opatření.

- V souladu se záměry obcí a měst podporovat zejména aktivity, vedoucí k nastolení a udržování aktivní vzájemné komunikace vedení všech škol, které poskytují předškolní, základní a střední vzdělání s cílem otevřít maximum možností pro efektivní a pružné inkluzivní vzdělávání a poskytnout dětem a žákům co nejlepší podmínky k získání kvalitního vzdělání, na základě kterého pak budou bez problémů pokračovat ve své vzdělávací kariéře a to zejména:
 - přípravu dětí na zahájení povinné školní docházky,
 - společné využívání kapacit odborných učeben a laboratoří a dílen odborné přípravy pro žáky středních a základních škol včetně zapojení dotčených pedagogů,
 - vznik nových sítí škol a školských zařízení včetně společného využívání zejména v kraji nedostatkových školních psychologů, plně kvalifikovaných učitelů cizích jazyků a přírodních věd.

Termín: průběžně

V.3 Střední vzdělávání

Střední školy v Ústeckém kraji procházejí v posledních letech řadou organizačních změn spojených v první řadě s restrukturalizací celé sítě škol, dále s náběhem nové maturity a s ní spojenými procesy a v neposlední řadě s klesajícím počtem žáků.

Střední školy získávají hlubší zkušenosti v práci se školními vzdělávacími programy, které jsou postupně zkvalitňovány a lépe plní svou funkci. Rovněž organizační a personální zajištění nové maturity se podařilo zvládnout v potřebném rozsahu.

I nadále mají střední školy problémy v oblasti přípravy, zpracování a realizace vlastních autoevaluačních programů. Lze ovšem očekávat, že výsledky nových maturit sehraji motivační roli a celý proces se urychlí.

Střední školy zřizované Ústeckým krajem plní kromě běžné hlavní činnosti ve své většině celou řadu dalších náročných úkolů, které jsou spojené se slučováním, vytvářením nových subjektů. Kromě reorganizace chodu dotčených škol a jeho přizpůsobení novým podmínkám musí vedení nástupnické organizace zvládnout i náročnou práci personální, stabilizaci pedagogického sboru a postupné zlepšování kvality vzdělávání. To vše klade dlouhodobě vysoké nároky na vedení škol na nejbližší roky.

Opatření

- Při realizaci sloučení poskytovat školám maximální odbornou metodickou pomoc a zlepšit a usnadnit tak proces slučování všem zúčastněným za současného maximálního snižování rizika ekonomických, finančních a personálních ztrát.
Termín: 31.10.2012
- Pozitivní propagací a prezentací příkladů dobré praxe z činnosti Páteřních škol dále stimulovat školy ve snaze získat certifikát Páteřní školy Ústeckého kraje.
Termín: Průběžně
- Při úpravách struktury vyučovaných oborů středních škol v Ústeckém kraji i nadále vycházet z každoročně prováděné analýzy aktivně nabízených oborů vzdělání tak, aby dle možnosti byla eliminována duplicitní vzdělávací nabídka v jednotlivých spádových lokalitách a současně byly obory soustředěny dle možnosti do jednoho právního subjektu vykonávajícího činnosti škol za účelem postupného vybudování jednotlivých center odborného vzdělávání soustřeďujících odborně blízké a prostupné obory vzdělání.
Termín: průběžně
- Vytvořit projekt dlouhodobého krajského programu podpory postupného zlepšování výsledků vzdělávání ve středních školách zřizovaných krajem a předložit jej orgánům kraje ke schválení.
Termín: leden 2013
- Zahájit a dlouhodobě realizovat program zlepšování výsledků ve vzdělávání tak, aby absolventi středních škol dosahovali postupně průměrných výsledků v ČR a dále se zlepšovali s cílem zvýšit jejich šance na další vzdělávání a dobré uplatnění v praxi.
Termín: červen 2013

Problematika vyšších odborných škol není tímto postupem samostatně řešena. Hlavním důvodem je dosavadní neujasněnost postavení vyšších odborných škol v systému vzdělávací soustavy, vyvolaná zejména doporučením OECD transformovat předimenzovanou nabídku vyššího odborného

vzdělávání na bakalářské programy vysokoškolského studia a případně zachované vybrané vyšší odborné školy oddělit od škol středních. V okamžiku nastavených jasných podmínek a pravidel může kraj jejich situaci komplexně řešit v souladu s celkovou strategií.

Kritéria rozvoje středního školství v Ústeckém kraji

- Kritéria vycházejí z analýzy oborové nabídky, podílů a skladby žáků v jednotlivých typech středoškolského vzdělávání v Ústeckém kraji k 30.9.2011 a dále z potřeb trhu práce a zejména poptávky významných zaměstnavatelů v kraji.
- V Ústeckém kraji se v oborech vzdělání zakončených maturitní zkouškou (včetně oborů typu L/0 – „učební“ obor čtyřletý s maturitou a L/5 – „nástavba“) vzdělávalo k 30.9.2011 71% všech žáků denního studia. Z toho v nástavbových oborech L/5 5%, stejně jako v „učebních“ oborech čtyřletých s maturitou 5%, v oborech gymnázia 22% a ostatních oborech vzdělání s maturitou 38% žáků denního studia. Kraj tedy v podstatě splňuje kritéria stanovaná Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR (2011 – 2015).
- Nepředpokládá se vznik nových středních škol v kraji ani nových míst poskytovaného vzdělání, pokud toto nebude výsledkem předchozího sloučení škol.
- Nové obory vzdělání budou zařazovány, případně doporučovány k zařazení pouze na základě projednání na odboru školství KÚÚK a po provedení analýzy již existující oborové nabídky v dané lokalitě, uplatnitelnosti absolventů a poptávky trhu práce.
- Nepředpokládá se zvyšování kapacity oborů vzdělání včetně gymnázií, pokud toto nebude důsledkem sloučení škol.
- Protože podíl žáků v prvních ročnících víceletých gymnázií v Ústeckém kraji dlouhodobě nepřesahuje 7%, bude dostačující důsledně dodržovat pravidlo jedno gymnázium - jedna prima, a to s účinností od 1.9.2013.

VI. Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a zajištění rovného přístupu ke vzdělávání

VI.1 Asistenti pedagoga

Od školního roku 2005/2006 jsou zejména v základních školách vytvářena pracovní místa asistentů pedagoga pro děti a žáky se zdravotním postižením a se sociálním znevýhodněním.

Pracovní místa asistentů pedagoga pro děti a žáky se sociálním znevýhodněním se zřizují v těch školách, kde je prokazatelná dlouhodobá kumulace dětí a žáků z rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožených sociálně patologickými jevy. Od podzimu roku 2005 je rozdělování finančních prostředků v gesci MŠMT na základě ustanovení § 171 odst. 2 školského zákona rozvojovým programem Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním. Počet těchto asistentů by měl do dalších let v kraji narůstat minimálně, neboť potřeba je saturována. V roce 2011 pracovalo v kraji 80 asistentů pedagoga pro žáky se sociálním znevýhodněním.

Podpora vzniku míst asistentů pedagoga pro děti a žáky se zdravotním postižením je dána potřebou a růstem počtu integrovaných žáků v běžném typu základní školy. Výhledově lze předpokládat stálé a trvalé zvyšování počtu asistentů pedagoga pro žáky se zdravotním postižením především

v důsledku stále širší integrace těchto žáků do běžných typů škol. Míra financování takto vzniklých pracovních míst bude dána celkovou finanční situací ve školství v ČR a tedy i v kraji.

V roce 2011 pracovalo v Ústeckém kraji se souhlasem krajského úřadu celkem 326 asistentů pro děti a žáky se zdravotním postižením. Z toho na obecních základních školách bylo povoleno fyzicky 195 míst, přepočítáno 125.305 úvazků, ve školách zřizovaných krajem bylo zaměstnáno fyzicky 94, přepočítáno na úvazky 63,7 asistentů pedagoga, v mateřských školách bylo odsouhlaseno fyzicky 37 pracovních míst, přepočítáno na úvazky 24,25 pracovních míst asistenta pedagoga.

VI.2 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v základní škole

V Ústeckém kraji působilo v roce 2011 celkem 35 základních škol se vzdělávacím programem pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Většinu z nich, celkem 25, zřizuje kraj, 9 škol tohoto typu zřizují obce a 2 školy jiný zřizovatel.

V současné době se vzdělávání žáků v těchto typech škol řídí vyhláškou č. 73 /2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, v platném znění.

Cíle speciálního vzdělávání v kraji pro období 2011-2014 se neliší v zásadě od cílů stanovených dlouhodobým záměrem ČR.

Opatření

- Připravovat žáky na vstup do praktického života. Kde je to možné, s ohledem na druh a typ postižení, je vhodné hledat uplatnění na trhu práce.
Termín: průběžně
- Zajištění stále kvalitnějších pomůcek, modernizace školních prostor, úpravy sportovišť a tělocvičen, vytváření kulturního prostředí, relaxačních koutů.
Termín: průběžně
- Podpora spolupráce mezi pedagogy, poradenskými pracovníky a rodiči žáků a obcemi a dalšími zřizovateli škol při zařazování dětí a žáků se SVP s cílem zajistit, aby poradenství, které je ve své většině v gesci kraje, činilo souběžně takové kroky, které zajistí širokou a bezproblémovou integraci do předškolního a základního vzdělávání dětí a žáků
Termín: průběžně
- Podpora intenzivní spolupráce základních škol speciální a základních škol při zajišťování co nejlepších a rovných podmínek pro inkluzivní vzdělávání dětí a žáků se SVP
Termín: průběžně
- Podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti speciálního vzdělávání.
Termín: průběžně
- Podpora projektů a programů, které připravují školy v Ústeckém kraji s cílem usnadnit proces inkluze žáků se SVP do hlavního vzdělávacího proudu (v uplynulých čtyřech letech bylo podpořeno celkem 10 individuálních projektů realizovaných školami všech zřizovatelů).
Termín: průběžně

Jako pomocný orgán pro pružné a efektivní řešení této problematiky byla ustavena při odboru školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Ústeckého kraje expertní skupina složená z ředitelů „speciálních“ škol, pracovníků školního poradenství, pracovníků odboru školství, mládeže a

tělovýchovy a dalších. Tato skupina se dle potřeby schází. Podílí se zejména na přípravě zásadních metodických dokumentů, např. metodického pokynu ke zřizování místa asistenta pedagoga, na přípravě konferencí k problematice speciálního vzdělávání v Ústeckém kraji, kde prezentuje tento sektor vzdělávání a jeho velmi dobré výsledky. Současně otevřeně upozorňuje na problémy, které jsou s tímto typem vzdělávání spojeny, jako je zápis do prvních tříd, často velmi pozdní přechody žáků z běžných typů škol do škol speciálních a naopak, nedostatečnou osvětovou práci s veřejností a rodiči apod.

Konference, které proběhly v posledních letech, tedy 2010 a 2011, vedly nakonec k vytyčení dalších cílů a postupů.

Opatření na základě doporučení odborné veřejnosti:

- K zajištění efektivního vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) vytvořit expertní skupinu z odborníků v této oblasti a ve spolupráci s ní připravovat další kroky v této oblasti vzdělávání.
Termín: průběžně
- Efektivnější využívání asistentů pedagoga ve školách, kontrola jejich zapojení do vzdělávacího procesu a hodnocení efektivity jejich práce v inkluzivním vzdělávání.
Termín: průběžně
- Prevence nevhodné volby vzdělávací cesty a typu školy pro žáky, zejména z tzv. hraniční skupiny a maximální eliminace předčasných odchodů ze vzdělávání.
Termín: průběžně
- Postupné zajištění bezbariérovosti škol zřizovaných Ústeckým krajem a podpora středních škol v práci se žáky se SVP.
Termín: průběžně
- Vytvoření strategie dalšího rozvoje „speciálního“ vzdělávání a zachování jeho dostupnosti na území celého kraje.
Termín: červen 2013

VI.2.1 Vzdělávání talentovaných žáků

V rámci péče o talentované žáky krajský úřad pověřuje jednotlivé subjekty (školy a střediska volného času) organizací soutěží MŠMT typu A a B a přerozděluje v přenesené působnosti státní prostředky na uvedenou činnost. Zároveň z rozpočtu kraje doplňuje potřebné finance na uvedené soutěže a zajišťuje jejich koordinaci. Žáci tak mají možnost tímto způsobem porovnat své schopnosti, nadání či znalosti se svými vrstevníky v předmětových, uměleckých či sportovních soutěžích a zároveň se podílet na reprezentaci Ústeckého kraje. V rámci podpory přírodních věd ve spolupráci s UJEP jsou připravovány semináře matematiky a fyziky jako příprava pro krajská kola olympiád v těchto oborech. Kraj hodlá nadále spolupracovat a podílet se na organizaci a financování uvedených aktivit. Do budoucna je třeba zvýšit metodickou spolupráci krajských a okresních komisí s pedagogy jednotlivých škol. Velký význam má také finanční podpora kraje školám při organizaci nejrůznějších soutěží či přehlídek regionálního, celostátního či mezinárodního charakteru.

VI.3 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve střední škole

Počet žáků integrovaných v základních školách stále narůstá. Průběžně budou tito žáci přecházet do středního stupně vzdělávání a to ve stále větším počtu.

Podmínkou nutnou k zajištění bezproblémové integrace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v souladu se všemi stále se měnícími a aktualizujícími právními předpisy bude postupné naplňování opatření.

Opatření

- Zajištění široké a účinné spolupráce a metodického dohledu školských poradenských zařízení, kam patří také přiblížení poradenských pracovišť středním školám.
Termín: průběžně
- Příprava vyučujících středních škol na vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, zejména na změnu přístupu, zaváděných nových metod práce a nastavení nových parametrů pro výše zmíněnou skupinu žáků.
Termín: 2014

Trend integrovat by měl být hlavní cestou vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami i v dalším období.

Tabulka č. 12: Žáci podle typu postižení v ZŠ a SŠ bez rozdílu zřizovatele v roce 2010/11

druh postižení	integrovaných celkem
mentálně postižení	4702
sluchově postižení	28
zrakově postižení	13
s vadami řeči	121
tělesně postižení	69
s více vadami	373
s vývojovými poruchami učení	608
s vývojovými poruchami chování	39
autisté	60

VI.4 Výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních

Ústecký kraj převzal v roce 2001 od státu celkem 17 dětských domovů a k tomu jednu mateřskou školu internátní, která byla skrytá pod hlavičkou Základní školy při DPL v Lounech, jako její součást. Celková lůžková kapacita činila 870 míst. Od té doby vstoupil v platnost zákon 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů ve znění pozdějších předpisů, který vedl v Ústeckém kraji v první řadě ke snížení celkové lůžkové kapacity nejprve na 786 a nyní na definitivní 872 lůžka. Plnění podmínek, které zákon nastavil, si vyžádala ze strany kraje, jako zřizovatele, celkem za uplynulých deset let více než 600 mil. Kč investičních nákladů.

Od roku 2010 byla ve spolupráci se sociálními složkami v kraji po dohodě otevřena dvě zařízení pro okamžitou pomoc dětem, jedno při dětském domově v Mostě a druhé při dětském domově v Ústí nad Labem, Střekov.

Tabulka č. 13: Počet a struktura DD dle okresu a zřizovatele

okres	zřizovatel				celkem
	Ústecký kraj	obec	církev	jiný	
Děčín	3	0	0	0	3
Chomutov	3	0	0	0	3
Litoměřice	2	0	0	0	2
Louny	1	0	0	0	1
Most	2	0	0	0	2
Teplice	3	0	0	0	3
Ústí n. L.	3	0	0	0	3
celkem	17	0	0	0	17

Současná síť dětských domovů a jejich vybavení odpovídají potřebám kraje a jeho často sociálně a ekonomicky znevýhodněných obyvatel. Demografický vývoj a postupná změna politiky péče o děti, které z nedostatku péče vlastní rodiny potřebují náhradní péči, vedly k postupnému poklesu počtu obsazených lůžek. K 31.8.2011 bylo v dětských domovech celkem 723 dětí.

Opatření

Naplněnost jednotlivých zařízení z měsíce na měsíc kolísá.

- V průběhu realizace reformy v oblasti sociální politiky ČR bude potřeba ve spolupráci se všemi zapojenými orgány jak z oblasti sociální práce, tak školství, provést případné další úpravy kapacity zmíněných dětských domovů v souladu se skutečnou potřebou kraje.

VI.5 Multikulturní výchova

V Ústeckém kraji se již tradičně vzdělává vysoký počet dětí, žáků a studentů - cizinců. V roce 2011 jich bylo více než 2200 z 59 zemí, z nichž jen 6 bylo ze zemí EU. Nejvíce jich pochází z Vietnamu, následují Ukrajina, Slovensko, Rusko a Mongolsko.

Z celkového počtu cizinců ve školách Ústeckého kraje se jich v mateřských školách vzdělává necelých 13% (nejvíce Vietnamců), v základních školách všech typů 51,5%, ve školách středních necelých 35 % a vyšší odborné školy navštěvuje necelé jedno procento.

Ústecký kraj každoročně vyčleňuje ve školském rozpočtu finanční prostředky určené na podporu rozvoje multikulturní výchovy ve školách a školských zařízeních, zejména na vytváření nástrojů k zefektivnění vzdělávání dětí cizinců, kterých na území kraje žije nezanedbatelný počet a podporu procesu vzdělávání a inkluze skupin obyvatel se speciálními vzdělávacími potřebami.

Opatření

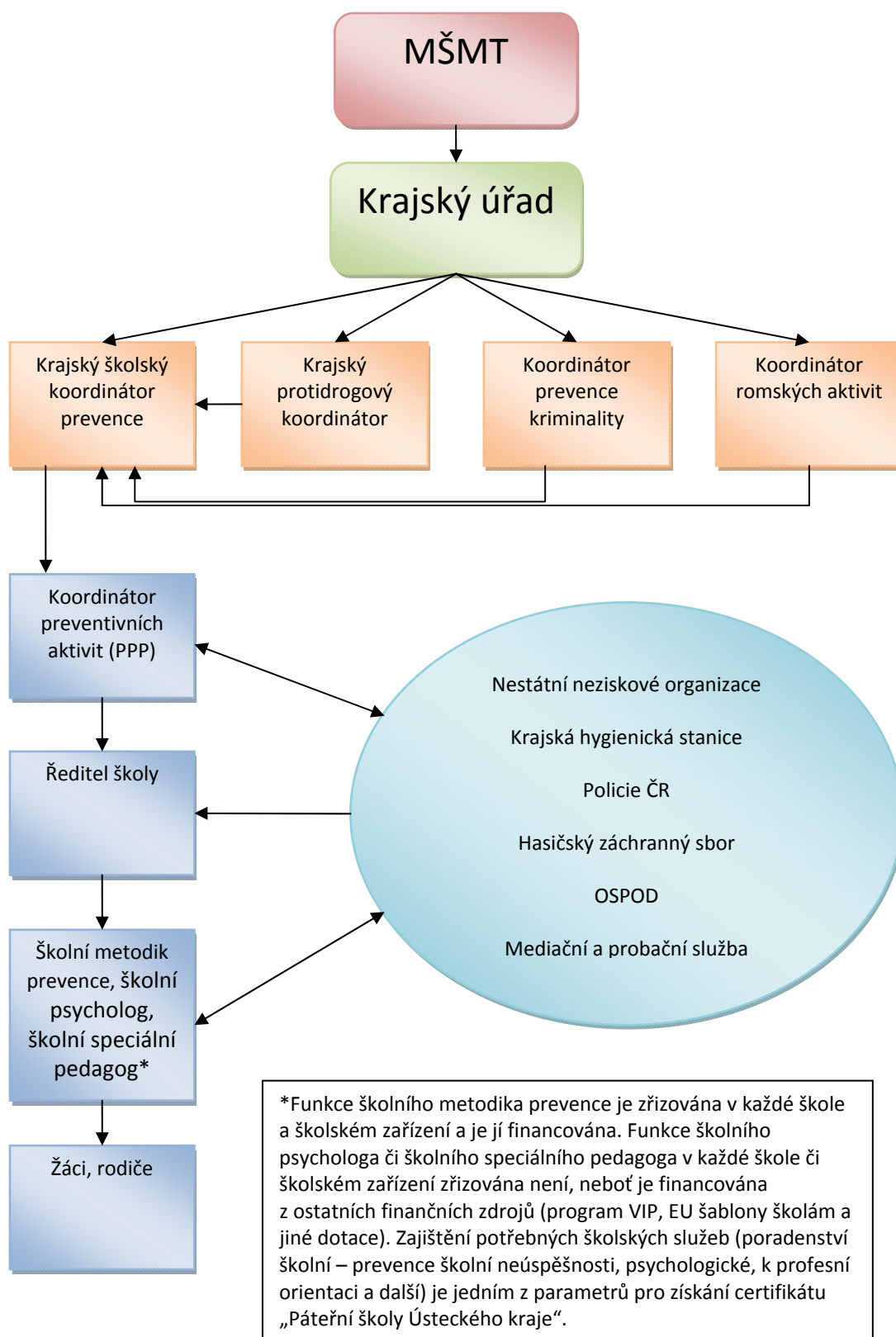
- V rámci podpory zavádění zdravého životního stylu a jeho široké propagace pokračovat v navázané spolupráci s Muzeem hygieny v Drážďanech, zároveň podporovat návštěvnost muzea žáky základních škol a středních škol v kraji v rámci rozšíření výuky jednotlivých ŠVP (zdraví jako nadpředmětové téma, výchova ke zdravému životnímu stylu, multikulturní výchova, osobnostní výchova). Již realizované akce rozšířit i další poznávací a seznamovací výjezdy pedagogů škol, které cizince vzdělávají.

Termín: každoročně

- Podporovat výuku znakové řeči a Braillova písma v řadách budoucích pedagogů ve středních pedagogických školách i v řadách pedagogů ve školách.
Termín: 2013, 2014
- Podporovat výuku českého jazyka jako cizího jazyka pro děti cizinců, včetně vytvoření komplexní metodické podpory.
Termín: průběžně
- Podporovat projekty všech typů napříč všemi aktivními programy, v první řadě projekty z ESF, zaměřené na inkluzivní a multikulturní výchovu žáků, pedagogů a rodičů.
Termín: do 2015
- Podporovat příhraniční spolupráci škol a školských zařízení. Využívat nabídek ze strany německých partnerů k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků.
Termín: průběžně

VI.6 Prevence společensky nežádoucího chování

Obrázek 2: Schéma systému primární prevence

VI.6.1 Cíle krajské strategie preventivních aktivit

Do roku 2012:

- upevnění a naplnění pozice krajského metodika prevence,
- vytvoření vazeb na okresní metodiky prevence, ukotvení role v systému,
- vytvoření stálé pracovní skupiny (5-6 lidí pro tvorbu strategií), zabývajících se primární prevencí v kraji,
- vytvoření komunikačního kanálu-trvalá aktivní spolupráce s webem www.prevence-info.cz .

Do roku 2016:

- posílení pozice metodika prevence ve škole,
- posílení pozice třídního učitele v rámci minimálního preventivního programu,
- v roce 2015 provedení analýzy splnění daných cílů,
- sledování dodržování platné legislativy ve školách a školských zařízeních,
- spolupráce s ČŠI,
- pravidelné roční vyhodnocení a aplikace zjištění v rámci aktualizace krátkodobých cílů.

VI.6.2 Systém financování preventivních aktivit v Ústeckém kraji do roku 2016

Ústecký kraj každoročně vyhlašuje a v budoucnu nadále bude vyhlašovat dotační program na podporu prevence nežádoucího chování Program na podporu aktivit v oblasti prevence rizikového chování pro rok 2011 pro školy a školská zařízení pod názvem „Prevence rizikového chování v Ústeckém kraji“. Tento dotační program se řídí „Zásadami pro poskytování účelových finančních prostředků z rozpočtu Ústeckého kraje“, schválenými usnesením Zastupitelstva Ústeckého kraje. Cílem programu je především podpora škol a školských zařízení, které jsou samy realizátory preventivních programů podle Metodického pokynu k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže ve školách a školských zařízeních, č.j. : 20 006/2007-51, v územní působnosti Ústeckého kraje.

Opatření

- Začlenění programů specifické primární prevence do výuky (středně a dlouhodobé, navazující aktivity).
- Financování akreditovaného studia k výkonu specializovaných činností prevence rizikového chování (1/2 studia, 1 rok).
- Podpora vzniku a vzdělávání preventivních týmů škol (kurzy, semináře, školení) – výjezd preventivního týmu (3-4 pedagogové z jedné školy), 2 noci, max.250,- Kč/den (ubytování, strava).
- Materiální vybavení vzdělávacích místností pro práci školního metodika tam, kde ještě není dostatečné.
- Realizace adaptačních kurzů pro žáky prvních ročníků střeňích a vyšších odborných škol.

VI.7 Environmentální výchova, vzdělávání a osvěta v Ústeckém kraji

Ústecký kraj prostřednictvím odboru životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Ústeckého kraje každoročně vyhlašuje a administruje „Program rozvoje ekologické výchovy, vzdělávání a osvěty (EVVO) v Ústeckém kraji“. Do roku 2008 byl dotační program vyhlašován jako jednoletý, v roce 2009 odbor vyhlásil tříletý dotační program na období let 2009-2012.

Cílem tohoto programu je podpora:

- získávání prostředků na realizaci EVVO z vnějších zdrojů,
- rozvoj EVVO ve školách a školských zařízeních,
- rozvoj EVVO v oblasti NNO a zapojování veřejnosti,
- rozvoj projektů EVVO (ochrana přírody, životního prostředí a zajištění trvale udržitelného rozvoje).

Tabulka č. 14: Finanční struktura dotačního titulu Program rozvoje ekologické výchovy, vzdělávání a osvěty (EVVO) v Ústeckém kraji (v tis. Kč)

	rok 2008		rok 2009		rok 2010		rok 2011	
Finanční struktura dotačního titulu	vypsáno	čerpáno	vypsáno	čerpáno	vypsáno	čerpáno	vypsáno	čerpáno
	500	370	300	298	366	366	500	490
Počet podaných a přijatých projektů	podané	přijaté	podané	přijaté	podané	přijaté	podané	přijaté
	58	8	48	11	28	11	22	11

Odbor školství, mládeže a tělovýchovy a odbor životního prostředí a zemědělství rozvíjejí vzájemnou spolupráci na aktivitách souvisejících s problematikou EVVO.

Opatření

- Aktualizace Koncepce environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty v Ústeckém kraji.
- Udržení, popř. navýšení finančních zdrojů do dotačního programu.
- Zajištění odborné záštity vůči školám, které svým studijním zaměřením korespondují s náplní odboru životního prostředí a zemědělství, podpora vzdělávacích oborů se zaměřením na přírodovědné obory (ochrana složek životního prostředí, dále oblast zemědělství, lesního hospodářství a myslivosti apod.).
- Součinnost v realizovaných poradenských činnostech škol a školských zařízení mající charakter EVVO, zejména podpora školních koordinátorů EVVO.

VII. Základní umělecké a zájmové vzdělávání

VII.1 Základní umělecké školy

Vzdělávání poskytované základními uměleckými školami (ZUŠ) je nedílnou součástí výchovně vzdělávací soustavy. Jedná se o komplexní odborné studium poskytující základy vzdělání v jednotlivých uměleckých oborech – hudebních, výtvarných, tanečních a literárně-dramatických.

Studium na ZUŠ svým obsahem předjímá obsah vzdělávání na středních a vysokých odborných školách uměleckého i pedagogického zaměření.

Základní umělecké školy v ÚK jsou rovnoměrně rozmístěny po celém území kraje a jsou proto dostupné většině žáků, kteří o studium mají zájem. Dle výpisu z rejstříku škol ze dne 4.10.2011 existuje v kraji celkem 31 základních uměleckých škol, z nichž 23 je zřizováno obcemi, 7 škol je zřizováno krajem a 1 škola je soukromá.

Na základních uměleckých školách v Ústeckém kraji studovalo ve školním roce 2010/2011 celkem 14229 žáků. To znamená, že za dobu 4 školních let byl zaznamenán nárůst počtu žáků studujících na základních uměleckých školách v Ústeckém kraji o 8,1%.

Tabulka č. 15: Žáci - studující na základních uměleckých školách celkem v roce 2011/2012 dle výkonových výkazů k 30.9.2011

zřizovatel	počet žáků celkem	z celkového počtu v oboru				
		tanečním	výtvarném	literárně dramat.	hudebním s výukou	
					individu.	kolektivní
Ústecký kraj	3926	307	806	124	2486	203
obec	10271	1523	2077	562	5429	680
církev	0	0	0	0	0	0
soukromý subjekt	217	0	217	0	0	0
celkem	14414	1830	3100	686	7915	883

Zdroj: ÚIV

Počty žáků se v minulých letech prakticky neměnily. V posledních šesti letech se pohybovaly na úrovni 13,0 až 13,7 tisíce (data ÚIV). Z posledního údaje o počtu žáků plyne, že zájem o vzdělávání na základních uměleckých školách se mírně zvyšuje. Výrazně se však nemění podíly počtu žáků podle oborů.

Opatření

- Zachování současné celkové kapacity ZUŠ a podpora zvyšování dostupnosti základního uměleckého vzdělávání. To vše ve spolupráci s jejich zřizovateli. V současné době dosahuje podíl žáků ZUŠ z celkového počtu žáků základních škol necelých 21%.
- Vytvoření ŠVP, které umožní školám realizovat své představy o profilu školy. ZUŠ Ústeckého kraje se aktivně zapojily do programu ověřování Rámcových vzdělávacích programů pro základní umělecké vzdělávání. Pilotními školami pro tento program byly v Ústeckém kraji jmenovány ZUŠ E. Randové Ústí nad Labem, W.Churchilla 4, ZUŠ Kadaň, J. Švermy 474, a ZUŠ Louny, Poděbradova 610.

- V rámci rozvoje výchovně vzdělávací soustavy kraje budou ve spolupráci s obcemi vytvářeny podmínky pro rozvoj zájmového vzdělávání a zájmové činnosti dětí a mládeže jako účinných nástrojů prevence sociálně patologických jevů v souladu s ustanoveními zákona č. 561/2004Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Kraj převzal v procesu transformace státní správy a samosprávy od školských úřadů do své zřizovatelské funkce rovněž zařízení pro mimoškolní výchovu a volný čas. Vzhledem k tomu, že tato zařízení i základní umělecké školy jsou svou činností zaměřena výrazně lokálně, podílejí se na rozvoji kulturního a společenského dění v obci, předpokládal kraj v předchozích dlouhodobých záměrech jejich postupné předání obcím do jejich pravomoci. Tento záměr není v současné době aktuální. Počet Ústeckým krajem zřizovaných ZUŠ se plánuje zachovat, a to z důvodu plnění úkolů z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR v přenesené působnosti.

VII.2 Střediska volného času

Střediska volného času poskytují možnost zájmové činnosti a aktivních způsobů trávení volného času dětem, žákům i studentům základních i středních škol, a tím významně přispívají k individuálnímu rozvoji a socializaci dětské osobnosti a k prevenci sociálně negativních a patologických jevů.

V Ústeckém kraji existovalo k 1.10.2011 celkem 30 domů dětí a mládeže (DDM), z nichž 20 bylo zřizováno obcemi, 6 krajem, 3 DDM byly zřizovány církvemi a 1 DDM byl zřizován soukromým subjektem. Aktuální informace vycházejí z rejstříku škol ze dne 4.10.2011.

Vývoj počtu účastníků činnosti DDM je v posledních letech příznivý bez ohledu na trvalý úbytek počtu dětí plnících školní docházku. Avšak věková struktura účastníků činnosti DDM se změnila s ohledem na nabídku činnosti SVC směrem k předškolním dětem a dospělým osobám. Věková skupina žáků základních škol a středních škol v současnosti činí téměř 67 %.

V Ústeckém kraji vznikla 4 ICM při DDM. Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Ústeckého kraje specifikoval regionální pracoviště, která zabezpečují informační, metodickou, organizační a vzdělávací funkci v oblasti práce s dětmi a mládeží, včetně podpory práce s talentovanou mládeží (soutěže a přehlídky vyhlašované MŠMT apod.). Jedná se o DDM v 7 okresech Ústeckého kraje.

Opatření

- Ve spolupráci s regionálními pracovišti při vybraných DDM podporovat rozvoj informačních center mládeže v kraji.
Termín: průběžně
- V rámci rozvoje výchovně vzdělávací soustavy kraje vytvářet podmínky pro rozvoj zájmového vzdělávání a zájmové činnosti dětí a mládeže jako účinných nástrojů prevence sociálně patologických jevů cestou intenzivnějšího využití stávajících kapacit středisek.
Termín: průběžně
- Zachování minimálního počtu Ústeckým krajem zřizovaných DDM z důvodu plnění úkolů z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR v přenesené působnosti.
- V souladu s Konceptí státní politiky pro oblast dětí a mládeže na období let 2007-2013 nadále podporovat obsahové zkvalitňování zájmového vzdělávání ve střediscích volného času, školních klubech, školních družinách.
Termín: průběžně

- Podporovat příklady dobré praxe v oblasti zájmového vzdělávání s využitím výstupů projektů OP VK.

VIII. Systém poradenských služeb, kariérové poradenství, péče o talenty

Pedagogicko-psychologická poradna Ústeckého kraje a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Teplice, příspěvková organizace (dále PPP ÚK).

Poradenské služby zajišťuje PPP ÚK - krajské poradenské zařízení.

Informace o rozsahu a fungování všech služeb poskytovaných touto institucí jsou školám a veřejnosti pravidelně přinášeny na webových stránkách organizace www.pppuk.cz. Za účelem sjednocování rozsahu a kvality poskytovaných služeb bylo v PPP ÚK vyčleněno několik odborných sekcí - sekce Psychologické diagnostiky a terapie, Speciálně pedagogické diagnostiky, terapie a reedukace, Etopedie, Primární prevence, Podpory talentů, Kariérního poradenství a vedení výchovných poradců. Jednotné řízení sloučeného krajského poradenského zařízení a zahájení činnosti jednotlivých sekcí významně přispělo k propojenosti a integraci poradenských služeb na území Ústeckého kraje. PPP ÚK již od svého vzniku plánovitě a koncepčně prosazuje odborné činnosti v širším kontextu. Vedoucí odborných sekcí se významně podílejí na rozvoji odborných činností, přípravě a uskutečňování projektů a koncepcí PPP ÚK v jednotlivých oblastech. Většina dlouhodobých úkolů přerůstá jeden školní rok, ale také samotnou působnost ÚK.

VIII.1 Poradenská činnost

PPP ÚK zajišťuje spektrum psychologických a speciálně pedagogických služeb, které jsou stanoveny vyhláškou č. 73/2005 Sb., v platném znění. Poradenské služby jsou poskytovány klientům - dětem, žákům, studentům, jejich zákonným zástupcům a pedagogickým pracovníkům škol a školských zařízení. Druhou hlavní činností PPP ÚK je zajišťování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení, zprostředkování informací o nových směrech a postupech ve vzdělávání.

Poradenská činnost se uskutečňuje zejména ambulantně v prostorách PPP ÚK, ale také návštěvami poradenských pracovníků ve školách, školských a jiných zařízeních. Při poskytování poradenských služeb je kladen důraz na ochranu práv jejich uživatelů a na ochranu osobních údajů. Pracovníci PPP ÚK postupují v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, v platném znění, a to zejména při předávání informací o dětech, žácích a jejich zákonných zástupcích, stejně tak při zpracovávání důvěrných a citlivých údajů o těchto uživatelích poradenských služeb.

Klient je vždy informován o povaze, rozsahu, trvání, cílech a postupech nabízených poradenských služeb, o všech předvídatelných rizicích a nevýhodách, které mohou vyplynout z poskytované poradenské služby, prospěchu, který je možné očekávat. Dále je informován i o možných následcích toho, pokud poradenská služba nebude poskytnuta.

Celkový rozvoj poradenství bude i v následujícím období zaměřen na vnitřní stabilizaci stávajících aktivit a strukturální přeměnu činností zaměřených na saturování některých kvalitativně naléhavých potřeb. Dynamika v této oblasti bude tedy nikoliv v kvantitě, ale v kvalitě obsahu činností.

Opatření

- Pokračovat v úzké spolupráci se školami a školskými zařízeními v ÚK.
Termín: průběžně
- Zajišťovat a analyzovat potřeby poradenských služeb ve školách a školských zařízeních, jejich naléhavost a organizační možnosti zabezpečení (např. péče o děti sociálně znevýhodněné, péče o děti a žáky mimořádně nadané, doporučení činnosti asistenta pedagoga, doporučení konání maturitní zkoušky za uzpůsobených podmínek u žáků se zdravotním postižením nebo zdravotním znevýhodněním apod.).
Termín: průběžně
- Pracovat na systému depistáží a screeningů a poté následné diagnostiky a rozvojových programů v oblasti mimořádně nadaných dětí, kariérového poradenství a péče o jedince ze sociálně znevýhodněného prostředí.
Termín: každoročně
- Vytvářet podmínky pro práci krajských koordinátorů péče o děti a žáky mimořádně nadané.
Termín: průběžně
- Podporovat význam preventivních služeb v poradenství, koordinovat a harmonizovat aktivity zaměřené na primární prevenci rizikového chování.
Termín: průběžně
- Pokračovat v činnostech, které splňují podmínky pro získání certifikace poskytovatelů primární prevence v oblasti užívání návykových látek.
Termín: průběžně
- Volit takové bezpečnostní prostředky v evidenci klientů a zpracování údajů o nich, které zajistí soukromí, důvěrnost informací a odborným pracovníkům ochranu duševního vlastnictví.
Termín: průběžně
- Kvalitním a systematickým vzděláváním pracovníků rozšiřovat jejich odbornou způsobilost; systém dalšího vzdělávání a supervize psychologů, speciálních pedagogů a dalších odborných pracovníků včetně podpory odborného růstu a další specializace.
- Zachovat otevřenost poradenského systému, která umožňuje trvalé začlenění a koordinaci poradenských služeb poskytovaných školskými i neziskovými organizacemi.
- Nabízet a realizovat vzdělávací akce dle aktuálních potřeb a zájmu ze strany pedagogických pracovníků ÚK.
Termín: průběžně
- Zabývat se sjednocováním kvality - a objektivizací kvality - poradenských služeb poskytovaných na území ÚK.
Termín: průběžně

VIII.2 Speciální pedagogická centra

Další velmi důležitou složkou poradenského systému ve školství jsou speciální poradenská centra (SPC). Jde o zařízení, která poskytují dispenzární péči dětem, žákům a studentům se zdravotním postižením. V kraji působí celkem 10 speciálních pedagogických center, z toho 6 jich zřizuje kraj jako

pracoviště některé ze základních škol pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, 3 jsou při školách zřizovaných obcemi a jedno soukromé. Od roku 2009 vzniklo v souladu s původní koncepcí rozvoje poradenství další centrum při Speciální základní škole a Speciální mateřské škole, Děčín, příspěvková organizace. Centrum pokrývá svým dosahem tu část okresu Děčín, která dosud z důvodů dopravní obslužnosti dostupné SPC postrádala. Speciální pedagogická centra v současné době působí spádově a vesměs zajišťují péči pro většinu typů postižení s tím, že některá centra se specializují více na jeden typ. Takto koncipovaná péče je dle zkušeností optimální jak pro klienty, tak pro školy, které SPC spravují.

Opatření

- Posílení role SPC v procesu dalšího rozvoje inkluzivního vzdělávání zejména v oblasti integrace dětí a žáků se zdravotním postižením do mateřských, základních a středních škol.
- Zajištění aktivního podílu na vytváření IVP pro děti s handicapem ve spolupráci s pedagogy a vedením škol.
- Spolu s vedení vybraných škol iniciovat širší spolupráci ředitelství škol při zaměstnávání absolventů praktických škol.
- Zajištění kvalitní diagnostiky v oborech psychopedie, logopedie, etopedie, tyflopédie, somatopedie, surdopedie a psychologie.
- Dlouhodobé vedení rodin.
- Efektivní metodické vedení pedagogů ve školách a školských zařízeních, asistentů pedagogů, logopedických asistentů a speciálních pedagogů.
- Zajištění průběžné vzájemné spolupráce všech poradenských pracovišť v kraji s při zajištění péče pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Termín: průběžně

IX. Další vzdělávání dospělých a další vzdělávání pedagogických pracovníků

IX.1 Další vzdělávání dospělých v rámci celoživotního učení

Dalším vzděláváním je myšlen edukační proces, který je zaměřen na poskytování vzdělávání po absolvování určitého stupně v počátečním vzdělávání, navazující na pracovní praxi nebo sloužící k získání či prohloubení kompetencí v programech neformálního vzdělávání. V oblasti dalšího vzdělávání jde o vytvoření fungujícího systému odpovídajícího potřebám znalostní společnosti a trhu práce. Takový systém musí být zároveň pevně ukotven v legislativním a institucionálním rámci, který je v současné době dán zákonem č. 179/2006 Sb. o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání. V tomto procesu je zásadní aktivita jednotlivce, který se musí chtít vzdělávat po celý život, musí aktivně vyhledávat příležitosti ke svému rozvoji v době, která je charakterizovaná neustálými změnami, a kdy získané vzdělání začne zastarávat v okamžiku, kdy opustí školu či jinou vzdělávací instituci. Z hlediska možnosti každého člověka je prožít kvalitní život a pochopit, že změna není hrozba, ale příležitost, je celoživotní učení a vzdělávání jedním z klíčových témat současnosti. V tomto smyslu využije Ústecký kraj všech možností k motivačnímu a stimulačnímu působení na své občany.

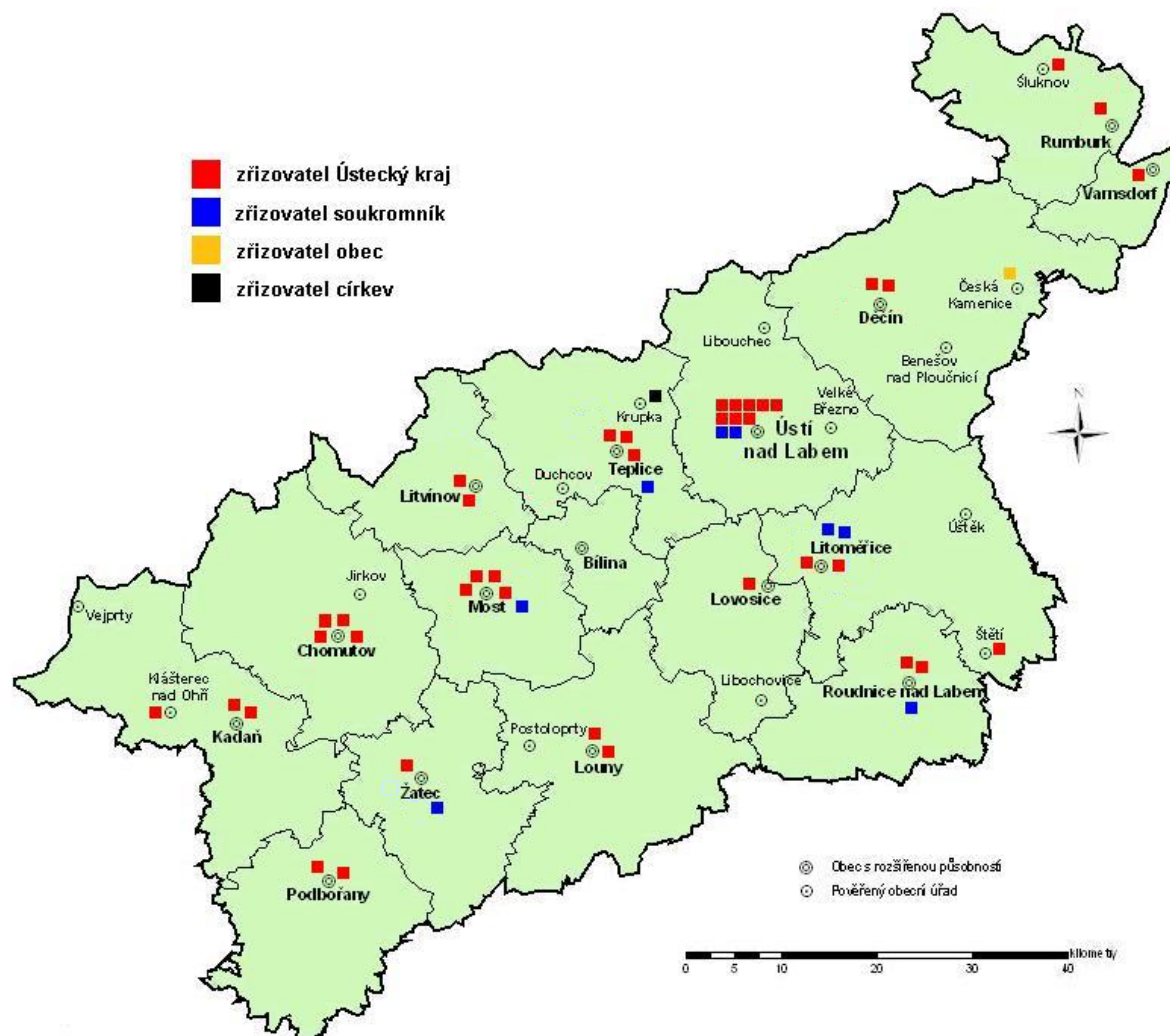
IX.2 Charakteristika koncepcí dalšího vzdělávání na středních a vyšších odborných školách zřízených Ústeckým krajem

Střední školy a vyšší odborné školy na území kraje v současné době jednotlivě a v různé míře nabízejí a realizují vzdělávací aktivity zaměřené na další vzdělávání, počínaje různými typy rekvalifikačních kurzů v profesním vzdělávání, školeními a semináři v rámci občanského a zájmového vzdělávání, až po dálkové, večerní, kombinované a distanční formy studia oborů zařazených ve školském rejstříku. Rozvoj dalšího vzdělávání je jednou z priorit Ústeckého kraje v oblasti rozvoje lidských zdrojů (viz. Strategie rozvoje lidských zdrojů Ústeckého kraje – návrhová část, 2008 – kap. 7).

IX.2.1 Nabídka dalšího vzdělávání v Ústeckém kraji k 31.12.2011

Z celkového počtu 92 středních škol všech zřizovatelů na území Ústeckého kraje poskytuje další vzdělávání 50 z nich, což je 54,3%. Ze škol zřizovaných krajem jsou to plné 2/3, ze dvou církevních škol vzdělává dospělě jedna a u škol obecních a soukromých se této činnosti aktivně věnuje zhruba 1/3 škol.

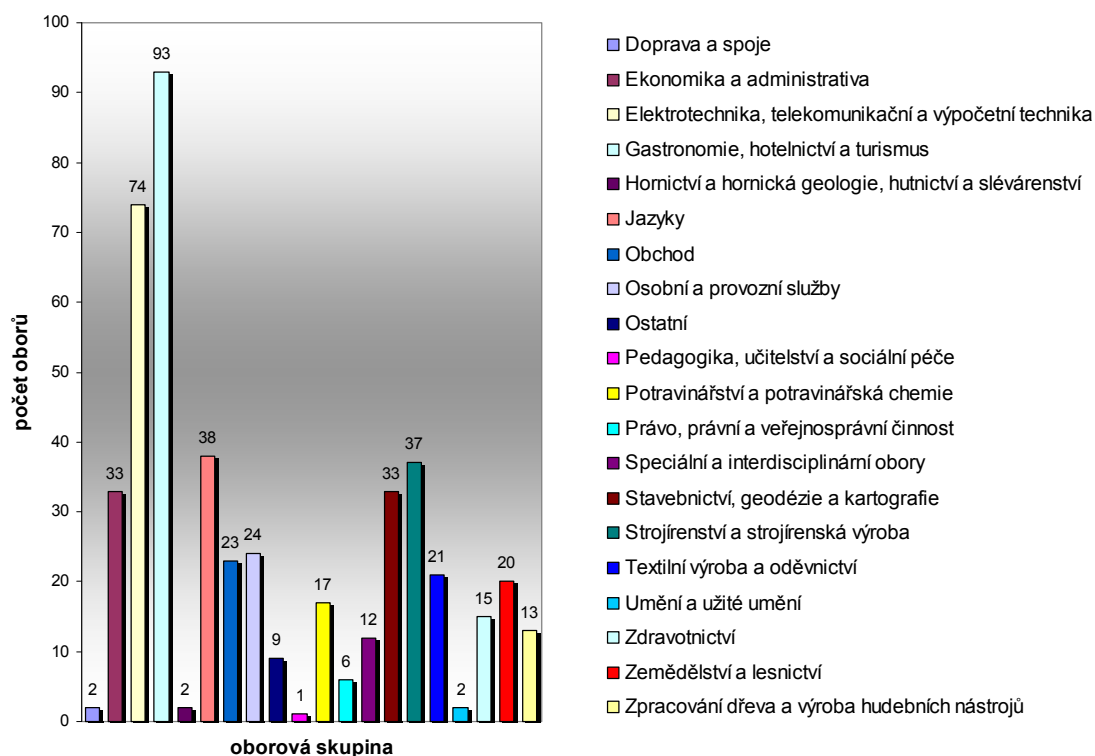
Obrázek 3: Mapa škol poskytujících další vzdělávání dospělých

Rozmístění škol poskytovatelů dalšího vzdělávání je různé. Nejvíce je to patrné v jihovýchodní části regionu v okrese Louny a také na Děčínsku, kde je nabídka dalšího vzdělávání v gesci pouze několika škol. Naopak větší možnost výběru školy jako poskytovatele dalšího vzdělávání mají občané

v pásu měst od Ústí nad Labem, přes Teplice, Most až po Chomutov. Uspokojení konkrétní poptávky však také záleží na struktuře poskytovaného vzdělání a na jeho oborové skladbě.

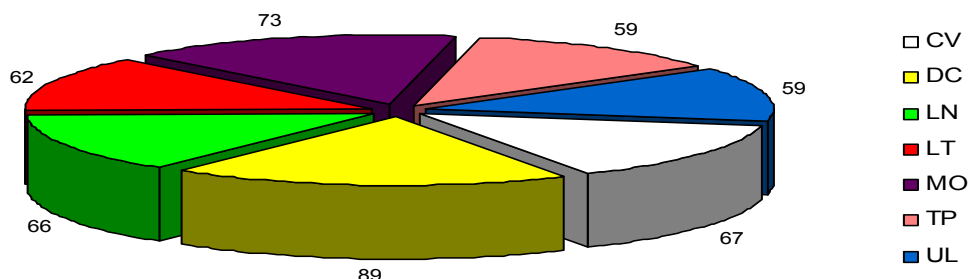
Graf č. 3: Oborová skladba školami nabízených programů dalšího vzdělávání – Ústecký kraj

V Ústeckém kraji je středními školami nabízeno celkem 475 programů dalšího vzdělávání, což je v průměru 9,5 programu na školu, která se segmentu vzdělávání dospělých věnuje. Jak z grafu vyplývá, zcela dominantním způsobem jsou v tomto počtu zastoupeny obory skupin „Gastronomie, hotelnictví a turismus“ (19,6%) a „Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika“ (15,6%), které v součtu tvoří více než jednu třetinu všech nabízených programů dalšího vzdělávání. Hranici 5% překračují ještě obory skupin „Jazyky“, „Strojírenství a strojírenská výroba“, „Ekonomika a administrativa“, „Stavebnictví, geodézie a kartografie“ a „Osobní a provozní služby“. Zanedbatelně jsou v nabídce zastoupeny obory skupin „Doprava a spoje“, „Hornictví a hornická geologie, hutnictví a slévárenství“, „Pedagogika, učitelství a sociální péče“ a „Umění a užité umění“, které nedosahují ani půl procentní zastoupení.

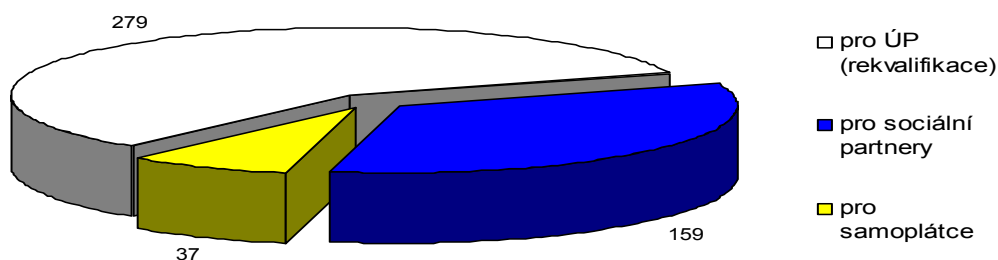
Lze konstatovat, že paleta nabízených programů a kurzů je z celokrajného hlediska poměrně rozmanitá a pestrá, nicméně relevance nabídky ve vztahu k místním požadavkům trhu práce a potencionálních účastníků je diskutabilní. Pokud již má vedení školy motivaci a podmínky ke vzdělávání dospělých, charakter její vzdělávací nabídky vychází obvykle pouze z možnosti navázat na některý z oborů v počátečním vzdělávání. Vznik programu jako reakce na vlastní průzkum trhu práce tak, aby byl program skutečně odezvou na aktuální poptávku, je spíše výjimkou. Lze to doložit na příkladu nejpočetnější skupiny programů z oboru gastronomie, jejichž nabídka se zdá být neadekvátní potřebám trhu práce. V evidenci úřadů práce se totiž mezi nezaměstnanými napříč všemi okresy kraje nachází významné počty kuchařů, číšníků a servírek.

Graf č. 4: Počet školami nabízených programů dalšího vzdělávání dle jednotlivých okresů

Rozložení počtu nabízených programů dalšího vzdělávání v jednotlivých okresech se zdá být rovnoměrné. Nejvyšší počet programů je nabízen v okrese Děčín (14,8%), což je paradoxní vzhledem k nízkému počtu škol, které se v tomto okrese klientele dospělých věnují. V tomto ohledu pak v průměru vychází na jednu školu děčínského okresu nabídka čítající téměř 15 programů, což je výrazně nad krajským průměrem (9,5 programů). Na opačné straně stojí okres Ústí nad Labem, kde je nejvyšším počtem škol nabízen nejnižší počet programů, z čehož vychází průměr 5,9 programu na školu. Samozřejmě klienty dalšího vzdělávání nejsou v jednotlivých okresech jen a pouze jeho obyvatelé, dochází zde, byť v omezené míře, k migraci za vzděláním. Ta je však podmíněna výraznou atraktivitou a exkluzivitou nabízeného kurzu a funguje pouze na kratší vzdálenosti. Jinak klienti dalšího vzdělávání zcela jednoznačně preferují nabídku vzdělání v místě bydliště.

Graf č. 5: Počet školami nabízených programů dalšího vzdělávání dle cílové skupiny

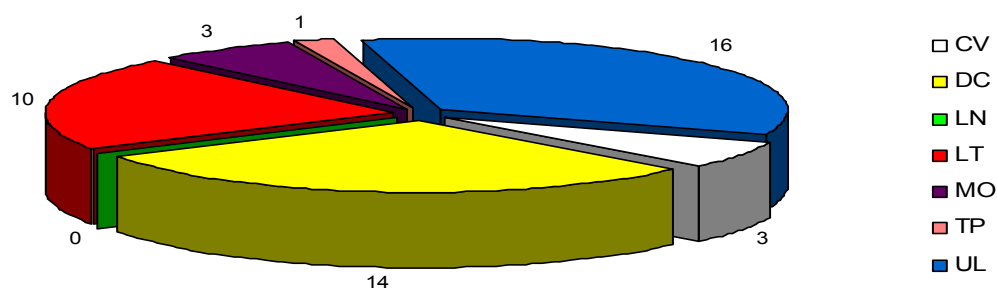

Nadpoloviční většinu, konkrétně 58,7%, tvoří vzdělávací programy, které školy připravují s aspirací na uplatnění ve výběrových řízeních úřadů práce pro realizaci rekvalifikací. V rámci této skupiny můžeme vzdělávací programy dále rozdělit na dva dílčí typy, za a) na programy tvořené dle Národní soustavy kvalifikací a za b) na ostatní rekvalifikační programy. I když NSK zatím stále ještě neobsahuje schválené dílčí kvalifikace pro všechny profese a povolání, vzdělávací programy prvního typu v nabídce škol mírně převažují. Z toho lze usuzovat, že školy přijaly systém definovaných standardů dílčích kvalifikací a jsou schopny jim svou nabídku přizpůsobit. Díky tomu, že legislativa nařizuje úřadům práce vyhlášovat rekvalifikace v souladu s NSK a v návaznosti na zákon č. 179/2004 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, lze do budoucna předpokládat, že tyto

vzdělávací programy budou zcela dominovat. Pro školu jako dodavatele rekvalifikací je tato skutečnost o to zajímavější, že pokud je škola autorizovanou osobou s oprávněním provádět zkoušky dle výše uvedeného zákona, je jí v rámci rekvalifikačního kurzu uhrazena nejen výuka uchazečů o zaměstnání, ale také vlastní provedení zkoušky. Mimo to se nabízí možnost motivovat absolventa takové rekvalifikace pro získání dalších dílčích kvalifikací, prostřednictvím kterých by mohl získat kvalifikaci úplnou a s ní i stupeň vzdělání např. výuční list. Rekvalifikace se tak stávají finančně lukrativnější a i administrativní zátěž spojená se zpracováním nabídky do výběrového řízení školy neodradí. Jedna třetina programů dále vzniká ve spolupráci se sociálními partnery – firmami, úřady, živnostníky atd., mnohdy i na jejich přímou objednávku a s konkrétním zadáním podoby profilu absolventa. Zde školy obrátě využívají své vazby se sociálními partnery z počátečního vzdělávání a jejich spolupráce s aktéry trhu práce tím získává další rozměr. Poslední a dle očekávání nejslabší cílovou skupinou dospělých, pro kterou školy vzdělávací programy připravují, jsou samoplátci (7,8%). Příčinou jejich nevýznamného zastoupení je především obecně nízká motivace a neochota naší dospělé populace se dále vzdělávat a také ekonomické důvody.

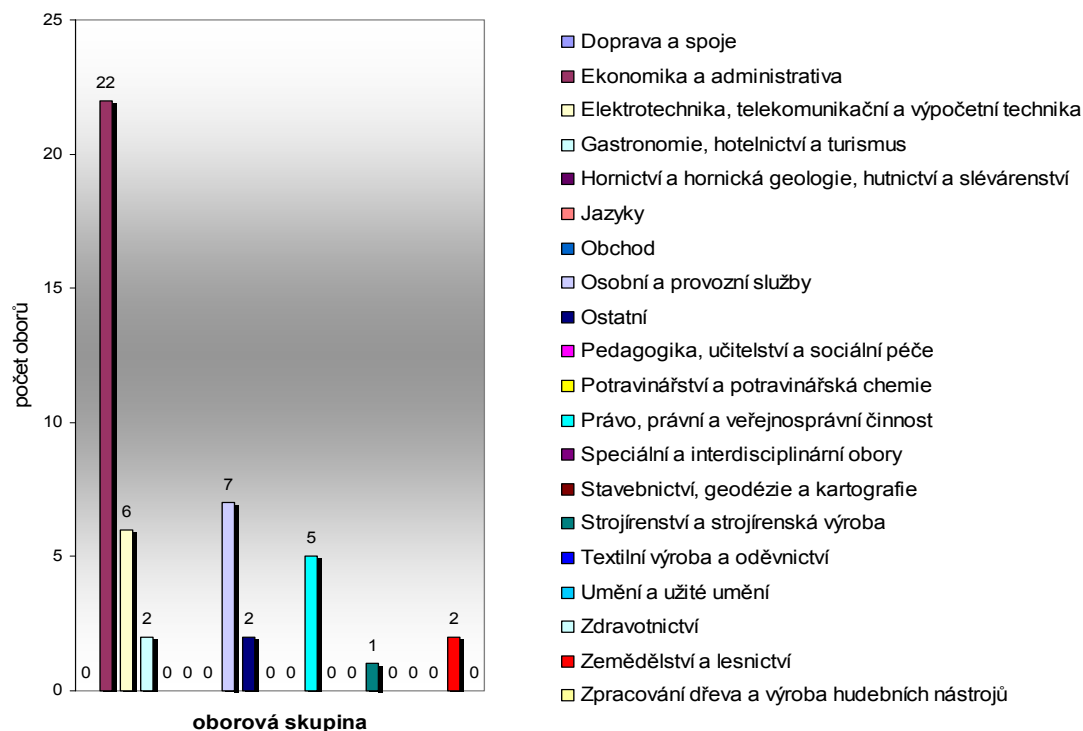
Z webového průzkumu nabídky dalšího vzdělávání zprostředkovaného soukromými vzdělávacími agenturami bylo zjištěno celkem 18 subjektů zabývajících se touto činností. Vyjma okresu Louny byl nalezen alespoň jeden subjekt tohoto typu v každém z okresů, nejvíce v okrese Ústí nad Labem (7). Tento počet není však zcela jistě přesný, dle našeho odhadu a zkušeností z jiných krajů ČR působí na území Ústeckého kraje mnohem větší počet organizací či osob, které služby ve vzdělávání dospělé populace nabízejí. Mnoho z nich však nenabízí své kurzy prostřednictvím vlastní internetové prezentace popř. nebyly jejich webové stránky naším systémem nalezeny. Mnoho z těchto institucí také vykonává svou činnost nárazově dle síly aktuální poptávky - např. v době vyhlášení tendrů na rekvalifikace od úřadů práce, ale v jiném čase může být jejich aktivita utlumena. Mimo to nebyly do průzkumu úmyslně zahrnuty nabídky jazykového vzdělávání, které jsou často realizovány jednotlivci a v tomto duchu je nelze považovat za ucelený a časově omezený vzdělávací kurz ve smyslu naší analýzy. Navíc v tomto případě každodenní zkušenost potvrzuje, že poptávka je celkem dostatečně saturována.

Graf č. 6: Počet agenturami nabízených programů dalšího vzdělávání dle jednotlivých okresů

Stejně jako zjištěný počet soukromých vzdělávacích agentur ani počet a struktura nabídky jejich vzdělávacích programů neposkytuje přesný obraz o daných skutečnostech v kraji. Celá řada programů mohla být našemu průzkumu utajena z důvodu jejich neuveřejnění na webových stránkách, ačkoli v nabídce agentur se přesto mohou vyskytovat. Celkem tedy bylo zjištěno 47 vzdělávacích programů, které jsou tímto typem poskytovatele na území kraje nabízeny. Největší zastoupení měly okresy Ústí nad Labem a Děčín.

Graf č. 7: Oborová skladba agenturami nabízených programů dalšího vzdělávání – Ústecký kraj

Analýza oborového zaměření skromného vzorku vzdělávacích programů z nabídky soukromých vzdělávacích agentur v Ústeckém kraji přesto potvrdila očekávání, která známe z obdobných šetření z jiných krajů ČR. A sice, nabídku vzdělávacích agentur tvoří v drtivé většině případů kurzy zaměřené na tzv. „soft skills“ a dále programy, pro jejichž výuky není třeba speciálního a finančně nákladného zázemí, ať již v podobě prostor, materiálně technického vybavení či speciálně odborně vybavených lektorů. Do této skupiny spadají zejména různé kurzy z oblasti managementu, administrativy a práva a kurzy IT dovedností popř. jazykového vzdělávání. Potvrzeno čísly – více než 70% z námi zaznamenaných programů patří do skupin „Ekonomika a administrativa“, „Právo, právní a veřejnosprávní činnost“ a „Výpočetní technika“. Tento fakt potvrzuje domněnku, že soukromé vzdělávací agentury nejsou mimo tyto skupiny oborů obvykle v přímém konkurenčním střetu se školami, neboť školy se častěji zaměřují na takové vzdělávací programy, ve kterých mohou využít konkurenční výhody vyplývající z jejich širokého materiálně technického a personálního zázemí.

Zdroj: Další vzdělávání v Ústeckém kraji 2011 (Kustod)

IX.2.2 UNIV

Záměry MŠMT a vlády ČR v oblasti systémového rozvoje dalšího vzdělávání (viz. Akční plán podpory odborného vzdělávání a Strategie celoživotního učení ČR) Ústecký kraj podporuje svým zapojením do realizace projektu UNIV 2 KRAJE, který je financován ze zdrojů ESF a státního rozpočtu ČR. Cílem projektu je proměna středních (především odborných) škol v otevřené instituce, centra celoživotního učení, která budou aktivně naplňovat koncept celoživotního učení. Tato centra sdružená v síť budou poskytovat vzdělávání jak v oborech počátečního vzdělání, tak široké spektrum

dalšího vzdělávání, a to i ve vazbě na strukturu dílčích kvalifikací daných systémem Národní soustavy kvalifikací.

Do projektu je nyní v Ústeckém kraji zapojeno 27 středních škol topograficky rovnoměrně rozložených na území regionu a s rozmanitou oborovou skladbou (viz tab. č. 16). Na každé z těchto škol se postupně institucionalizuje centrum celoživotního učení, které by mělo koordinovat své vzdělávací aktivity tak, aby celková nabídka programů dalšího vzdělávání skutečně pokrývala vzdělávací potřeby identifikované v daném regionu a odpovídala požadavkům zaměstnavatelů. Tento model by měl být přenositelný i na ostatní vzdělávací instituce zřizované Ústeckým krajem, a to plně v souladu s naplňováním strategie páteřních škol. Umožní totiž lépe a efektivněji využívat v důsledku demografického poklesu nedostatečně využívaných personálních, materiálních a prostorových kapacit středních škol pro oblast dalšího vzdělávání.

Tabulka č. 16: Adresář škol Ústeckého kraje zařazených v projektu UNIV

č.	okres	název školy	zřizovatel
1.	CV	SŠ energetická a stavební, Chomutov	Ústecký kraj
2.	CV	SOŠ služeb a SOU, Kadaň	
3.	CV	SŠ technická a automobilní, Chomutov	
4.	CV	OA, SOŠ gastronomie a SOU, Chomutov	
5.	DC	SŠ lodní dopravy a technických řemesel, Děčín	
6.	DC	SŠ řemesel a služeb, Děčín	
7.	DC	SŠ zahradnická a zemědělská A. E. Komerse, Děčín	
8.	DC	SZŠ, Děčín	
9.	DC	VOŠ a SŠ, Varnsdorf	
10.	DC	Střední lesnická škola a SOŠ sociální, Šluknov	
11.	LN	SOŠ, Louny	
12.	LN	SOŠ a SOU, Podbořany	
13.	LT	SOŠ a SOU, Roudnice nad Labem	
14.	LT	SŠ hotelnictví, gastronomie a služeb, Litoměřice	
15.	LT	SOŠ technická a zahradnická, Lovosice	
16.	LT	VOŠ, OA a SOŠ EKONOM, o.p.s., Litoměřice	soukromý subjekt
17.	LT	Soukromá podřipská SOŠ a SOU, o.p.s., Roudnice nad Labem	soukromý subjekt
18.	MO	VOŠ ekonomická, sociální a zdravotnická, OA, SPgŠ a SZŠ, Most	Ústecký kraj
19.	MO	SŠ technická, Most	
20.	MO	SOŠ, Litvínov - Hamr	
21.	MO	SŠ gastronomie a služeb, Most	
22.	TP	Hotelová škola, OA a SPŠ, Teplice	
23.	TP	SŠ obchodu a služeb, Teplice	
24.	TP	SŠ stavební, Teplice	
25.	UL	SŠ obchodu a služeb, Ústí nad Labem	
26.	UL	SŠ elektrotechniky a spojů, Ústí nad Labem	
27.	UL	SŠ stavební a technická, Ústí nad Labem	

Rozšíření nabídky kurzů předpokládá přispět ke zvýšení účasti obyvatel na dalším vzdělávání. Po ukončení školy se totiž dále vzdělává pouze menší část obyvatel ČR a to v už při rychlých ekonomických i společenských změnách globalizovaného světa nestačí.

Pro podporu dalšího vzdělávání se Ústecký kraj v dalším období zaměří zejména na tyto specifické cíle:

- **Podpora rozvoje nabídky dalšího vzdělávání pro dospělé obyvatele kraje:**
 - využitím kapacit středních odborných škol pro realizaci dalšího vzdělávání
 - rozvíjením výsledků projektu UNIV 2 KRAJE
 - podporou projektů UNIV 3 a UNIV 4
 - vytvářením spolupracující sítě středních odborných škol zaměřené na poskytování DV .
- **Vytváření podmínek pro růst vzdělanosti dospělých obyvatel kraje:**
 - cílenou podporou realizace dalšího vzdělávání na školách
 - rozvojem výsledků projektu UNIV 2 KRAJE
 - podporou projektu UNIV 4.
- **Vytváření podmínek pro získání, změnu, rozšíření či zvýšení kvalifikace dospělých obyvatel kraje:**
 - podporou činnosti středních škol jako autorizovaných osob podle zákona č. 179/2006 Sb.
 - podporou projektu UNIV 3 a UNIV 4.

V souvislosti s evaluačními procesy příspěvkových organizací v oblasti školství a při hodnocení práce středních a vyšších odborných škol jako takových bude vhodné zařadit jako jedno z podstatných kritérií způsob a intenzitu zapojení do realizace dalšího vzdělávání a uznávání výsledků dalšího vzdělávání podle zákona č. 179/2006 Sb.

Opatření

- Zavedení jednoduchého a přístupného informačního systému – je třeba veřejnost opakovaně seznamovat s výhodami a možnostmi systému dílčích kvalifikací podle zákona č.179/2006 Sb., jakožto nejprogresivnější formy účinné rekvalifikace možných pracovních sil. Mimo to je v tomto duchu třeba systematicky vzdělávat potenciální poskytovatele dalšího vzdělávání z řad soukromníků.
- Podpora veškeré účelné prezentace výsledků dalšího vzdělávání především v sekci technických oborů – je třeba rychle a účinně zvýšit jejich prestiž. Zdá se, že v oblasti technických oborů v dalším vzdělávání leží nejkritičtější oblast. Dostatečně pestrá a atraktivní nabídka je alfou a omegou pro viditelnou úspěšnost harmonizace mezi poptávkou trhu práce a vzdělávací nabídkou.
- Podpora škol a vzdělávacích institucí, které poskytují další vzdělávání v souladu se strategií kraje.
- Při investiční strategii zohlednit poskytování dalšího vzdělávání středními školami zřizovanými Ústeckým krajem
- Motivování hospodářské komory a dalších zaměstnavatelských sdružení a svazů k provázání spolupráce škol a firem v oblasti dalšího vzdělávání.
- Zapojení Rady pro RLZ Ústeckého kraje do činností vedoucích k podpoře dalšího vzdělávání.
- Vytváření podmínek pro získání, změnu, rozšíření či zvýšení kvalifikace dospělých obyvatel kraje podporou činnosti středních škol jako autorizovaných osob podle zákona č. 179/2006 Sb. a podporou projektu UNIV 3 a UNIV 4.

- Zařazení jako jednoho z podstatných kritérií hodnocení škol způsob a intenzitu zapojení do realizace dalšího vzdělávání a uznávání výsledků dalšího vzdělávání podle zákona č. 179/2006 Sb.

IX.3 Další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP)

Pro zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků bylo od roku 2006 zřízeno Ústeckým krajem Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků jako nová součást Pedagogicko psychologické poradny Ústeckého kraje.

Oblast DVPP je deklarována v hlavní činnosti PPP ÚK v její zřizovací listině. Oddělení DVPP při PPP ÚK navázalo v r. 2006 svou činností na předchozí úspěšné celokrajské projekty regionálních programů vzdělávání – REPRO 1 a REPRO 2, které nabízely vzdělávací akce s těmito tématy:

- kurikulární reforma školství,
- péče o nadané děti a kvalita jejich vzdělávání,
- žáci se specifickými výukovými potřebami,
- žáci s výchovnými obtížemi,
- osobnost pedagoga, ředitele školy,
- prohloubení profesních dovedností poradenského pracovníka.

V rámci projektu REPRO 2 bylo uskutečněno 122 akcí, do kterých se zapojilo 1427 pedagogických pracovníků různých typů škol (MŠ, ZŠ, speciálních škol, SŠ) a poradenských zařízení (PPP, SPC, SVP, DD), ale i pracovníků ČŠI Ústeckého kraje.

Na úspěšné projekty REPRO navázala PPP ÚK další celokrajskou vzdělávací aktivitou a to projektem „VACLAV – efektivní systém dalšího vzdělávání v ÚK“, který je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Projekt VACLAV (V-zdělávání, A-kreditace, C-ertifikace, L-ektorství, A-kcelerace, V-ýkon) trval od ledna 2009 do prosince 2011 a sledoval tři základní klíčové aktivity:

- a) tvorbu programů dalšího vzdělávání pedagogů a dalších pracovníků ve školství a zároveň akreditování jednotlivých vzdělávacích programů,
- b) výstavbu a zprovoznění vzdělávacího portálu VACLAV,
- c) tvorbu koncepce DVPP a dalšího vzdělávání v Ústeckém kraji.

Vzdělávací portál se dostal do povědomí jednotlivých pedagogických pracovníků, pracují s ním, vyhledávají si jednotlivé programy nejen podle aktuálních názvů, ale i podle zajímavých a osvědčených lektorů. Do současné doby bylo uskutečněno více než 100 vzdělávacích akcí, celkem již bylo podpořeno 2.367 pedagogických pracovníků. Aktivně se na vzdělávacích akcích podílí 57 lektorů.

Mimo projekty (REPRO, VACLAV) se oddělení DVPP podílí na klasickém pojetí DVPP, které je zaměřeno především na oblast:

- výchovy (výtvarná, hudební, tělesná, dramatická, etická, filmová a audiovizuální),

- výuku všeobecně vzdělávacích předmětů,
- informačních technologií a médií,
- výuku odborných předmětů.

Tabulka č. 17: Vývoj činnosti DVPP (mimo aktivit v projektu VACLAV) v letech 2007 - 2010:

Rok:	Počet vzdělávacích akcí:	Počet účastníků:
2007	31	658
2008	104	2 432
2009	77	1 826
2010	71	1 648
Celkem:	283	6 564

Z výše uvedené tabulky lze vysledovat částečný pokles účastníků DVPP, jehož příčinu však lze spatřovat v možnostech paralelního vzdělávání v projektu VACLAV, které je od roku 2009 nabízeno díky spolufinancování ESF a státním rozpočtem ČR pro účastníky zdarma.

Velkou výhodou je přesto možné spatřovat zejména v aktivaci portálu VACLAV, kde bylo k září 2011 zaregistrováno 2561 pedagogických pracovníků. Po ukončení vzdělávací akce jsou zpracovávány zpětnovazební dotazníky, kde jedním z bodů je dotaz na návrh potřebných vzdělávacích akcí pro učitele ÚK. Díky této depistáži se pak snaží oddělení DVPP o uvedení, zajištění, ale zejména akreditování nových požadovaných vzdělávacích akcí.

Příprava a realizace DVPP se odvíjí od základních edukačních potřeb jednotlivých škol a školských zařízení. V současné době má oddělení DVPP v Teplicích k dispozici 116 vlastních akreditovaných programů MŠMT, spolupracuje s erudovanými lektory – s odborníky z řad psychologů, speciálních pedagogů, vysokoškolských učitelů a dalších odborníků, disponuje též prostorovými možnostmi - přednáškové sály, učebny s nejmodernější audiovizuální technikou. Díky projektu VACLAV byly zrekonstruovány a vybaveny nejnovější audiovizuální technikou čtyři další učebny PPP ÚK - v Teplicích, Ústí nad Labem, Chomutově a Mostě.

IX.3.1 DVPP realizované středními školami

Na základě provedeného zjištění a průzkumu se střední školy zřízené Ústeckým krajem v oblasti dalšího vzdělání orientují převážně na další vzdělání pedagogických pracovníků – akreditované vzdělání. Oblast DVPP je školami chápána ve dvou rovinách:

1. Zajištění rozvoje vlastních pracovníků (nejen pedagogických) – udržení, prohloubení a zvýšení kvalifikace.
2. Poskytování externí služby DVPP na základě oprávnění – akreditace podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky č. 317/2005 Sb., v platném znění. Jedná se o studium k výkonu specializovaných činností. Studium získává jeho absolvent další kvalifikační předpoklady pro výkon specializovaných činností, kterými jsou například:
 - a) koordinace v oblasti informačních a komunikačních technologií,

- b) tvorba a následná koordinace školních vzdělávacích programů a vzdělávacích programů vyšších odborných škol,
- c) prevence sociálně patologických jevů,
- d) specializovaná činnost v oblasti environmentální výchovy,
- e) specializovaná činnost v oblasti prostorové orientace zrakově postižených.

Aktivity DVPP pracovníků jsou hrazeny zejména z prostředků ESF.

Střední školy předpokládají spolupráci s Pedagogicko-psychologickou poradnou a Zařízením pro další vzdělávání pedagogických pracovníků Ústeckého kraje s cílem zajistit co nejvyšší podíl fundovaných a odborně připravených pedagogických pracovníků.

Opatření

- Programy, semináře či kurzy budou i nadále vycházet z požadavků jednotlivých řídicích pracovníků škol a školských zařízení v souvislosti s pomocí odstranit např. některé nedostatky ve výchovně vzdělávacím procesu, kterých se mohou dopouštět začínající učitelé, s pomocí vést pedagogy po stránce diagnostické, psychologické a speciálně pedagogické, zajistit jejich odbornou informovanost, zaměřit se na celkovou problematiku vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, ale také se věnovat i žákům a studentům mimořádně nadaným.
- Zaměření programů DVPP na aktuální školskou legislativu s cílem vytvářet právní vědomí v prostředí MŠ, ZŠ, speciálních ZŠ, SŠ a VOŠ, zaměří se na bezpečnost práce ve školských zařízeních, na výuku a poskytování první pomoci pro pedagogické pracovníky různých stupňů škol, zaměří se na tvorbu RVP a ŠVP, přípravu státních maturit, témata v oblasti primární prevence rizikového chování.
- Zahrnout do vzdělávání dalších pedagogických pracovníků budou také pedagogické pracovníky v dětských domovech, výchovných ústavech, základních uměleckých školách, knihovnách.

X. Finanční nároky na veřejné rozpočty v dělení na státní a krajské, provoz a investice, majetek, mzdy

X.1 Finanční nároky na veřejné rozpočty

X.1.1 Finanční nároky na státní rozpočet dle § 160 zákona č. 160/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů

Školství v Ústeckém kraji je financováno z více zdrojů. Největší část nákladů na školství je financována v souladu s ustanoveními § 160- 163 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Jde o tzv. přímé náklady, které výše uvedené § 160 – 163 v jednotlivých odstavcích přesně vymezují.

Tabulka č. 18: Dotace ze státního rozpočtu na přímé náklady škol a školských zařízení v Ústeckém kraji bez rozdílu zřizovatele a výhled do roku 2014 v porovnání s celkovým předpokládaným vývojem k počtu dětí, žáků a studentů, jimž by mělo být poskytnuto příslušné vzdělání (v tis. Kč).

		2010	2011	2012	2013	2014
		skutečnost		předpoklad*		
státní dotace celkem v Kč		6 467 772	6 376 167	6 376 167	6 376 167	6 376 167
z toho školství	krajské	2 401 343	2 306 100	2 306 100	2 306 100	2 306 100
	obecní	3 801 450	3 810 508	3 810 508	3 810 508	3 810 508
	soukromé	264 979	259 559	259 559	259 559	259 559
počet dětí, žáků a studentů v systému		133 688	132 566	131 525	130 339	129 089

Předpokládaný objem státní dotace v letech 2012 až 2014 vychází ze schváleného rozpočtového výhledu, přičemž lze očekávat, že rozpočet pro příští období bude ve výši rozpočtu roku 2011.

Z tabulky je zřejmé, že pokles počtu vzdělávaných osob nebude mít vliv na zachování průměrných platů zaměstnanců ve školství Ústeckého kraje v případě, že pokles počtu dětí, žáků a studentů bude provázen odpovídajícím snižováním počtu pracovníků v systému. Mzdy pedagogických pracovníků v kraji by měly postupně růst, ovšem jen za předpokladu, že síť všech druhů a typů škol v kraji bude respektovat pokles počtu vzdělávaných a že počet škol bude přiměřeně klesat tak, aby byla zachována dosud velmi příznivá naplněnost tříd.

Mzdy nepedagogických pracovníků byly v posledních letech navyšovány nejen rozvojovými programy (například UZ 33016 v roce 2009), ale také změnou tarifní tabulky, kdy se srovnal rozdíl mezi pedagogy a nepedagogickými pracovníky (v polovině roku 2009). Z toho důvodu bylo v roce 2011 provedeno rozdělení závazného ukazatele na platy pedagogů a nepedagogických pracovníků s tím, že pro nepedagogické pracovníky byly ve finančních normativních poníženy nenárokové složky. Předpoklad pro rok 2013 – 2014 bude platit v případě, že nedojde k avizované legislativní změně ve způsobu financování. Náklady jsou plánovány v tendencích přípravy rozpočtu kalendářního roku 2012 a mohou se vyvíjet odlišným způsobem respektujícím demografickou situaci, případně vývoj platů zaměstnanců ve školství.

X.1.2 Finanční nároky na rozpočet kraje

X.1.2.1 Provozní náklady na školy a školská zařízení zřizované Ústeckým krajem

Pro rok 2011 byl schválen příspěvek zřizovatele na provoz v celkové výši 452 990 tis. Kč, z toho ovšem tvoří 56 491 tis. Kč odpisy z nemovitého majetku. Vzhledem ke skutečnosti, že odpisy z nemovitého majetku byly předmětem odvodu z investičních fondů škol a školských zařízení do rozpočtu zřizovatele, činil čistý schválený provozní příspěvek 396 499 tis. Kč. Podle schváleného Rozpočtového výhledu Ústeckého kraje na roky 2012 až 2016 je pro rok 2012 počítáno s navýšením výchozí částky o cca 4 %. V následujících letech je pak plánováno s každoročním navyšováním o pouhé 1 %, a to až do roku 2016. Důvodem navržení uvedeného vývoje provozních výdajů je:

1. předpoklad vývoje počtu žáků v krajském školství,
2. vytvoření systému páteřních škol, které budou soustřeďovat širokou škálu oborů vzdělání do větších vzdělávacích center, efektivních jak z hlediska výsledků vzdělávání, tak po stránce ekonomické.

Tabulka č. 19: Provozní příspěvky školám a školským zařízením zřizovaných ÚK (skutečnost a výhled v tis. Kč) v porovnání s předpokládaným vývojem počtu dětí, žáků a studentů ve školách zřizovaných ÚK

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	skutečnost			výhled				
provozní příspěvky celkem	411 072	427 322	408 440*	411 000	415 000	419 000	424 000	429 000
počet dětí, žáků a studentů ve školách ÚK celkem	40 008	38 804	37 067	35 154	33 502	31 763	30 729	30 534

* předpokládaná skutečnost

X.1.2.2 Investiční náklady na školy a školská zařízení zřizované Ústeckým krajem

Významnou složkou celkového objemu finančních prostředků, které kraj vynakládá do oblasti školství, jsou kapitálové výdaje určené k obnově a rozvoji škol a školských zařízení (rekonstrukce, novostavby, modernizace). Stáří a charakter nemovitostí, ve kterých školy a školská zařízení vykonávají svou hlavní činnost, vyžaduje rovněž nemalé finanční prostředky na údržbu a opravy.

Tabulka č. 20: Investiční výdaje na školy a školská zařízení zřizované Ústeckým krajem (skutečnost a výhled v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
výdaje	skutečnost				výhled				
kapitálové	441 456	32 7559	392 876	263 594*	242 000	270 000	200 000	213 000	200 000
běžné	112 671	49 726	43 040	27 979	7 102	7 106	7 110	7 116	7 121

* předpokládaná skutečnost

Přehled akcí financovaných z ROPu od roku 2008,

částky uvedeny za rok v tis. Kč:

ROK 2008

Gymnázium Rumburk - REKO hlavní budovy 536

ROK 2009

Evropská obchodní akademie Děčín - Rekonstrukce budovy 31 203

Gymnázium Rumburk - REKO hlavní budovy 51 216

Integrovaná SŠ energetická Chomutov - výstavba vzdělávacího centra 30 031

VOŠ a SOŠ Roudnice n. L., - REKO a zkapacitnění vzdělávacího zařízení – Vědomice 15 565

ROK 2010

Evropská obchodní akademie Děčín - přístavba tělocvičny včetně zázemí 29 563

Evropská obchodní akademie Děčín - Rekonstrukce budovy 13 085

Gymnázium Jateční ul., Ústí nad Labem - dostavba areálu 4. Etapa 61 970

Gymnázium Rumburk - REKO hlavní budovy 8 955

Konzervatoř Teplice - REKO zadního traktu budovy, dostavba zázemí, úpravy dvora	38 991
SPŠ strojní a elektrotechnická Ústí n. L. - revitalizace areálu školy 4. -6. etapa + CEDOP	42 289
Integrovaná SŠ energetická Chomutov - výstavba vzdělávacího centra	28 929
VOŠ a SOŠ Roudnice n. L., - REKO a zkapacitnění vzdělávacího zařízení – Vědomice	10 860

ROK 2011

Evropská obchodní akademie Děčín - přístavba tělocvičny včetně zázemí	16 227
Gymnázium Jateční ul., Ústí nad Labem - dostavba areálu 4. Etapa	86 429
Konzervatoř Teplice - REKO zadního traktu budovy, dostavba zázemí, úpravy dvora	64 707
SPŠ strojní a elektrotechnická Ústí n. L. - revitalizace areálu školy 4. -6. etapa + CEDOP	91 796

X.2 Další zdroje financování (ESF, další dotace, IPRM)

X.2.1 OPVK Prioritní osa 1 Počáteční vzdělávání

X.2.1.1 Realizace 1. etapy globálních grantů Ústeckého kraje v období 2008 – 2011

V 1. etapě globálních grantů Prioritní osy 1 se podařilo realizovat původní záměry Ústeckého kraje. Celkem bylo ve všech třech oblastech podpory vyhlášeno 13 výzev.

Tabulka č. 21: První etapa globálních grantů Prioritní osa 1 - přehled

Oblast podpory	celkem vyhlášená alokace v Kč	počet předl. žádostí	celková výše požadovaných prostředků v Kč	počet realiz. projektů	celková výše poskytnutých prostředků v Kč
1.1	343 489 785,00	152	1 150 803 055,42	35	337 779 830,99
1.2	126 931 980,00	73	463 722 265,79	12	122 253 726,72
1.3	165 397 100,83	87	567 580 396,11	17	153 492 567,33
celkem	635 818 865,83	312	2 182 105 717,32	64	613 526 125,04

X.2.1.2 2. etapa globálních grantů Ústeckého kraje 2011 -2013

Celkem na období alokováno	331 mil Kč
Oblast podpory 1.1 Zvyšování kvality ve vzdělávání – alokace	183 mil Kč

X.2.1.2.1 Osa 1.1

V průběhu realizace globálního grantu bude zajištěna podpora jak základního tak středního školství na území Ústeckého kraje s důrazem na popularizaci přírodních věd v obou stupních vzdělání a jejím prostřednictvím také na zvýšení zájmu o přípravu na povolání v technických oborech středních škol.

Ze strany zaměstnavatelů všech okresů eviduje kraj největší zájem o vyučené uchazeče, zejména v profesích jako např.: zedník, strojní mechanik, svářeč, soustružník, stavebník, tesař, truhlář, kuchař-číšník-barman, prodavačka. Tradičně dlouhodobě neobsazená místa jsou profese stavební a strojírenské. V posledních dvou letech se podařilo do jejich přípravy na povolání zapojit zejména velké stavební firmy, které celou řadou pobídek pomohly zvýšit nábor do prvních ročníků, zejména však v centrech. V okrajových částech kraje problém přetrvává.

S rozvojem průmyslových zón resp. s příchodem zahraničních investorů v uplynulých třech letech rostla poptávka po absolventech technických oborů. I přes některé strukturální změny ve skladbě zaměstnavatelů, kteří aktivně působí na území kraje, nadále trvá zájem o to, aby absolventi vycházeli ze škol již s řadou stabilizovaných odborných kompetencí dle požadavků konkrétních firem a pracovních postupů, což vyžaduje aktivní práci s jednotlivými ŠVP tak, aby škola připravovala absolventy schopné nastoupit do zaměstnání ve firmách ve spádové oblasti školy. Požadováno je rovněž odpovídající jazykové vybavení především v oblasti odborného jazyka. Realizací globálního grantu v Ústeckém kraji by mohlo dojít k udržení počtu žáků v technických oborech vzdělání, ke zlepšení kvalifikace absolventů středních odborných škol a uvedení profesní skladby absolventů do souladu s požadavky trhu práce. Jen ve spolupráci se zaměstnavateli v oblasti technických oborů dojde k lepšímu poznání aktuální poptávky zaměstnavatelů po odborné pracovní síle a následné pružné reakci vzdělávacích institucí na vzniklý stav.

X.2.1.2.2 Osa 1.2

Projekty v této části globálního grantu budou zaměřeny na rozvoj konkrétních programů pro pomoc dětem a žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, zejména těm, kteří vzhledem ke svému sociokulturnímu prostředí nejsou schopni zvládat školní nároky, aktualizaci ŠVP škol, které tyto žáky vzdělávají a razantní podporu vytváření podmínek k integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do škol hlavního proudu.

Podporována budou pro tuto oblast klíčová poradenská zařízení. Významnou výzvou ve vývoji poradenských služeb jsou nové cíle a potřeby, vyvolané aktualizací příslušné legislativy a jejich dopady na skladbu škol určených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a na skladbu žáků v těchto školách, kde se vzdělává stále větší podíl žáků se středním, těžkým a kombinovaným postižením. V souvislosti s tím je nutné změnit i některé priority v poradenské práci. Jde zejména o posuzování širší škály osobnostních předpokladů klientů – tj. perfektní a osobité zmapování potenciality žáků a rozšiřování poradenství pro vzdělávací postupy v oblasti tzv. plánované kariéry a celoživotní vzdělávací cesty, systematického vyhledávání výrazně mimořádně nadaných dětí a včasné koncipování jejich individuální vzdělávací program. Dále rozvoj konkrétních programů pro pomoc dětem se speciálními vzdělávacími potřebami, zejména těm, kteří vzhledem ke svému sociokulturnímu prostředí nejsou schopni zvládat školní nároky, aktualizace ŠVP škol, které tyto žáky

vzdělávají a razantní podpora vytváření podmínek k integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do škol hlavního proudu.

X.2.1.2.3 Osa 1.3

Podpora pedagogických pracovníků a pracovníků škol a školských zařízení v širším měřítku je jednou z klíčových součástí úspěšné realizace kurikulární reformy. Realizaci kurikulární reformy nelze provádět odděleně od rozvoje lidských zdrojů v celé vzdělávací soustavě. Jsou to totiž v první řadě pedagogičtí pracovníci a ostatní pracovníci škol, na jejichž bedrech úspěšná realizace reformy leží. Bude zajištěna široká podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školství v Ústeckém kraji v oblasti kurikulární reformy a s ní související tvorby a užití evaluačních procesů. Budou vytvářeny podmínky pro vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti zavádění nových poznatků, metod a postupů do obsahu vzdělávacích modulů dle aktuálních potřeb sociálních partnerů, zejména zaměstnavatelských subjektů spolupracujících při přípravě absolventů středních škol pro praxi.

Dojde ke zkvalitnění samotného výchovně vzdělávacího procesu ve školách a školských zařízeních tím, že sami pedagogičtí pracovníci jako potenciální nositelé celoživotního učení se budou aktivně vzdělávat a získané vědomosti, dovednosti a poznatky budou průběžně zavádět do výuky ve školách a současně dojde ke zvýšení lidského potenciálu kraje v oblasti celoživotního učení.

X.2.2 Vlastní rozvojové programy Ústeckého kraje

Ústecký kraj vyhláší pravidelně řadu dotačních titulů, které podporují výchovu a vzdělávání v kraji. Jde o následující programy:

X.2.2.1 Program rozvoje ekologické výchovy, vzdělávání a osvěty

Cíle: Do roku 2012 bude zpracována aktualizace krajské strategie rozvoje ekologické výchovy, vzdělávání a osvěty, která bude následně realizována dle svých cílů a priorit.

X.2.2.2 Dotační program „Sport a volný čas 2007“

Od roku 2001 Ústecký kraj podporuje aktivity v oblasti sportu a volného času pro děti a mládež a vyhláší každoročně v různých obměnách dotační program „Sport a volný čas“, který je určen pro organizace Ústeckého kraje s hlavní činností zaměřenou na sport nebo organizace pracující pravidelně s dětmi a mládeží. Dotační program podporuje sportovní a volnočasové aktivity regionálního, krajského i celorepublikového popř. mezinárodního významu, ať už pořádání takovýchto akcí či účast na uvedených akcích.

Tabulka č. 22: Finanční struktura dotačních titulů (v tis. Kč)

název programu	rok 2008		rok 2009		rok 2010		rok 2011	
	vypsáno	čerpáno	vypsáno	čerpáno	vypsáno	čerpáno	vypsáno	čerpáno
Volnočasové aktivity	7 500	7 500	7 500	7 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Sport pro všechny					6 000	6 000	6 000	6 000

Tabulka č. 23: Počet projektů

název programu	rok 2008		rok 2009		rok 2010		rok 2011	
	podané	přijaté	podané	přijaté	podané	přijaté	podané	přijaté
Volnočasové aktivity	301	109	304	87	134	44	167	41
Sport pro všechny					238	94	328	133

Do roku 2009 včetně byla podpora sportovních a volnočasových aktivit vyhlašována v rámci jednoho dotačního programu. V roce 2010 Ústecký kraj vyhlásil také pouze jeden dotační program na podporu uvedených aktivit, ale finanční prostředky již byly rozděleny na dvě oblasti podpory. Od roku 2011 jsou již vyhlašovány dva samostatné dotační programy: „Sport“ a „Volný čas“.

V rozpočtovém výhledu Ústeckého kraje na léta 2012-2016 je počítáno s finanční alokací 12 mil Kč na „Sport“ a 3 mil. Kč na „Volný čas“.

Cíle:

Tyto programy by měly být zachovány do dalšího období s tím, že budou vyhlašovány jako dva samostatné dotační tituly. Výše alokované částky se bude odvíjet od finanční situace kraje.

V roce 2009 byly vyhlášeny dva jednoleté programy na podporu sportu a sportovních organizací, jeden jako dotační program a druhý jako rozvojový program:

X.2.2.3 Dotační program „Podpora vrcholového sportu a sportovního zázemí Ústeckého kraje 2009“

Cílem jednoletého dotačního programu: „Podpora vrcholového sportu a sportovního zázemí Ústeckého kraje 2009“ byla podpora organizování sportovních aktivit a rozšíření nabídky sportovních akcí. Finanční prostředky byly určeny k multifunkční strukturované podpoře sportu a pohybových aktivit na území Ústeckého kraje. Schválený finanční objem pro rok 2009 na tento dotační program činil 21 milionů korun.

V programu „Podpora vrcholového sportu a sportovního zázemí Ústeckého kraje 2009“ bylo doručeno celkem 214 žádostí. Z tohoto bylo do Komise pro sport a tělovýchovu Ústeckého kraje předloženo celkem 194 žádostí splňujících Zásady pro poskytování účelových finančních prostředků z rozpočtu kraje a byly v souladu s předměty podpory uvedenými v programu. Celková rozpočtovaná částka nebyla rozdělena, čerpáno bylo 17 170 000,- Kč z celkového objemu a podpořeno bylo celkem 144 projektových žádostí.

Tento program nebyl v dalších letech vyhlašován.

X.2.2.4 „Rozvojový program Sport-Podpora-Otevřenost-Rozvoj-Talent v roce 2009“

Jako naplnění politického předvolebního slibu byl vyhlášen „Rozvojový program S-P-O-R-T v roce 2009“, který byl určen tělovýchovným jednotám a sportovním klubům na opravy a údržbu sportovišť, pro lepší sportovní podmínky sportovců. Předmětem podpory byly opravy a údržba sportovišť neinvestičního charakteru. Schválený finanční objem pro rok 2009 na tento rozvojový program činil 24 milionů korun. Celkem podpořeno 225 žádostí (vyplaceno 6.607.990,- Kč).

Rovněž tento program nebude v dalších letech vyhlašován.

X.2.2.5 Program aktivního života – PAŽIT.

Program aktivního života Ústeckého kraje označený ochrannou známkou **PAŽIT**

PAŽIT (původně označený Koncepcí mimoškolní výchovy) – jedná se o program nahrazující zastaralé výjezdy do škol v přírodě. Jde o pětidenní výchovně vzdělávací pobyty žáků škol v Ústeckém kraji v pěti zařízeních. Žáci se zapojují do programů se zaměřením na ekologii, komunikační dovednosti, sportovní dovednosti, poznávání kraje, historii a programy zaměřené na prevenci nežádoucích

společenských jevů. Jeho plnění probíhá na základě usnesení RÚK č. 99/63/2003 ze dne 21.5.2003, usnesení ZÚK č. 60/18/2003 ze dne 4.6.2003 a dále usnesení ZÚK 58/19/2003 ze dne 3.9.2003, kdy Ústecký kraj umožnil hradit příspěvek na pobyt žáka v zařízení ve výši 100,- Kč na den. Jednou z podmínek Programu aktivního života (PAŽIT) bylo věkové rozmezí mezi 10–19 lety. Na zařízení, která nejsou v majetku Ústeckého kraje, však vyjížděly i skupiny žáků mladšího školního věku a zapojovaly se do projektu PAŽIT bez požadavku na čerpání finančních příspěvků. Odbor školství, mládeže a tělovýchovy proto požádal, po předjednání ve VVVZ, Radu ÚK na jednání dne 13.2.2008 o snížení věkové hranice. Rada ÚK usnesením č. 29/104R/2008 schválila snížení věkové hranice zúčastněných žáků z 10 let na 7 let.

V roce 2010 se zapojilo do programu 36 základních škol obecních, 3 školy zřizované krajem a 2 školy jiných zřizovatelů (1578 žáků). Finanční dotace byla zcela vyčerpána. O takto koncipované výjezdy s programem je stále velký zájem. Lze předpokládat, že i nadále bude pro školní kolektivy užitečné na pět dnů spojit pobyt v přírodě se zajímavým vzdělávacím tématem.

X.2.2.6 Zdravá škola

V souladu s programem Světové zdravotnické organizace pro 21. století „Zdraví 21“ a na základě vládou schváleného dokumentu „Akční plán zdraví a životního prostředí v ČR“, v němž se hovoří o výchově ke zdravému životnímu stylu v mateřských, základních a středních školách, cíl 4 Zdraví mladých bude potřeba

- poskytovat metodickou pomoc školám v oblasti výchovy ke zdravému životnímu stylu,
- pokračovat v organizaci odborných seminářů a tím zvyšovat odbornou kvalifikaci pedagogů a jiných pracovníků, kteří se v dané oblasti věnují dětem a mládeži a touto formou naplňovat cíle z vládního dokumentu Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví 21, cíl 4,
- pokračovat ve spolupráci se Státním zdravotním ústavem v Praze a Krajskou hygienickou stanicí v Ústí nad Labem,
- rozšiřovat síť mateřských, základních i středních škol podporujících zdraví v Ústeckém kraji v souladu s dílčím úkolem č. 13.4 „Dlouhodobého programu zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva“,
- v rámci dotačních preventivních programů vyčlenit objem finančních prostředků na podporu škol podporujících zdraví a zdravý životní styl,
- uskutečňovat pravidelná setkávání škol podporujících zdraví,
- pokračovat v navázané spolupráci s Německým muzeem hygieny v Drážďanech.

X.2.2.7 Motivační programy pro střední školy

Motivační programy pro střední školství v Ústeckém kraji jsou součástí Dohody o povolební spolupráci pro volební období 2008 - 2012 v Zastupitelstvu Ústeckého kraje. Motivační programy byly vyhlášeny poprvé pro školní rok 2009/2010 a pro následující školní roky 2010/2011 a 2011/2012 byly vyhlašovány samostatně, zejména z důvodu upřesnění výše měsíčního příspěvku dle finančních možností rozpočtu kraje.

X.2.2.8 Stipendium pro žáky středních škol ve vybraných oborech vzdělání

Cílem programu je zabezpečení dostatku absolventů středních škol v oborech a kvalifikacích, které jsou marně poptávány malými i velkými zaměstnavateli na trhu práce v kraji. I přes jisté oživení

zájmu žáků základních škol a jejich rodičů jsou technické obory ve středních školách žáky dlouhodobě a oprávněně považovány za studijně náročné a přes velkou jistotu budoucího zaměstnání 14 – 15leté děti často dají přednost zdánlivě snazšímu studiu ve školách službových, ekonomických a všeobecně vzdělávacích. Ke stimulování a oživení zájmu žáků a rodičů o získání perspektivní kvalifikace v oborech nedostatkových na trhu práce, je určen tento motivační program. Návrh programu vychází z výsledků konference „Kam kráčí odborné školství v Ústeckém kraji“ uskutečněné v lednu 2008, jednání s představiteli zaměstnavatelských svazů a středních odborných škol a zkušeností Zlínského kraje, který již podobný program zahájil dříve. Cílem programu je motivace žáků posledních ročníků základních škol k získání středního vzdělání v dlouhodobě málopočetných a trhem práce poptávaných oborech vzdělání, která ve výsledku povede ke zvýšení počtu žáků nastupujících do prvních ročníků podporovaných oborů tak, aby v prvních ročnících byly otevírané třídy naplňovány do počtu 28 – 30 žáků a tento počet neklesal během studia. To ve svém důsledku povede dále ke zvýšení počtu úspěšných absolventů podporovaných oborů. Pozitivním vedlejším efektem tohoto programu bude zmírnění problému, který rodiče i školy řeší ve stále větším měřítku, a to je snížení počtu neomluvených absencí i snížení počtu žáků, kteří předčasně odcházejí ze vzdělávacího procesu u vybraných oborů.

Motivační program Stipendium pro žáky středních škol ve vybraných oborech vzdělání byl poprvé vyhlášen pro školní rok 2009/2010. V tomto školním roce byl určen pro žáky, kteří zahájili studium vybraných učebních oborů (viz tab. č. 23). V následujících školních letech byl a bude motivační program vyhlašován opětovně a pro každý školní rok samostatně. A to zejména z důvodu upřesnění počtu podpořených žáků dle výkonových výkazů ve školství pro každý další školní rok a tím určení potřebné výše nákladů na realizaci programu.

Tabulka č. 24: Přehled podporovaných oborů vzdělání

Kód oboru / RVP	Forma studia	Název oboru / RVP
33-59-H/001 / 33-59-H/01	denní	Čalouník
36-52-H/001 / 36-52-H/01	denní	Instalatér
36-55-H/001 / 23-55-H/01	denní	Klempíř - stavební výroba / Klempíř
36-67-H/004 / 36-67-H/01	denní	Obkladač / Zedník
36-69-H/001 / 36-69-H/01	denní	Pokrývač
36-64-H/001 / 36-64-H/01	denní	Tesař
29-56-H/001 / 29-56-H/01	denní	Řezník - uzenář
23-51-H/001 / 23-51-H/01	denní	Zámečnický / Strojní mechanik
36-67-H/001 / 36-67-H/01	denní	Zedník
28-44-M/001 / 28-44-M/01	denní	Aplikovaná chemie

Finanční rámec programu:

Žák, který zahájil vzdělávání ve výše uvedených oborech od školního roku 2009/2010:

- v 1. ročníku získá: **300 Kč** měsíčně, za vyznamenání na konci školního roku jednorázově **1 500 Kč**,
- ve 2. ročníku získá: **400 Kč** měsíčně, za vyznamenání na konci školního roku jednorázově **2 500 Kč**,

- ve 3. ročníku získá: **500 Kč** měsíčně, za vyznamenání při závěrečných zkouškách jednorázově **5 000 Kč**,
- ve 4.ročníku získá: **500 Kč** měsíčně, za vyznamenání u maturitní zkoušky jednorázově **5 000 Kč**.

Žáci vybraných oborů tak mohou získat za 3 roky studia **12 000 Kč**, při vyznamenání až **21 000 Kč**.

Tabulka č. 25: Přehled žádostí o Stipendium pro žáky středních škol ve vybraných oborech vzdělání

školní rok	počet škol	počet žáků v 1. roč.	počet žáků ve 2. roč.	počet žáků ve 3. roč.	počet vyzname- naných v 1. roč.	počet vyzname- naných ve 2. roč.
2009/2010	21	655	-	-	-	-
2010/2011	18	617	498	-	19	-
2011/2012	17	530	470	436	6	8

Ve školním roce 2009/2010 o stipendium v rámci motivačního programu požádalo celkem 21 škol, z toho 20 škol zřizovaných Ústeckým krajem a 1 škola soukromá. Ústecký kraj poskytl těmto školám příspěvek na stipendium pro 655 žáků v celkové výši 1 972 500,- Kč. V průběhu roku došlo ze strany některých žáků k nedodržení podmínek stanovených v programu (např. neomluvená absence, zhoršená klasifikace z chování, výchovná opatření, podmíněná vyloučení ze studia atd.) a z tohoto důvodu byla stipendia vyčerpána ve výši 920 200,- Kč. V následujícím školním roce 2010/2011 o stipendium požádalo celkem 18 škol, z toho 1 škola soukromá. Ústecký kraj poskytl těmto školám příspěvek na stipendium pro 1115 žáků v celkové výši 3 871 500,- Kč, z toho skutečně vyčerpáno bylo 2 125 500,- Kč. Ve školním roce 2011/2012 byl program vyhlášen pouze pro školy zřizované Ústeckým krajem. Odbor školství, mládeže a tělovýchovy obdržel žádosti ze 17 škol pro 1436 žáků v celkové výši 5 679 000,- Kč.

X.2.2.9 „Příspěvek na dojíždění“

Motivační program „Příspěvek na dojíždění“ pomáhá případným dojíždějícím žákům odstranit ekonomické překážky při/pro získávání vzdělávání a napomáhá tak zvýšení vzdělanosti.

Tento program je realizován od září 2009 pro žáky s trvalým pobytem na území Ústeckého kraje, kteří ukončili povinnou školní docházku a v daném školním roce navštěvují střední školu, konzervatoř nebo vyšší odbornou školu působící na území Ústeckého kraje bez rozdílu zřizovatele a současně mají trvalý pobyt na území kraje. V případě víceletých gymnázií náleží příspěvek na dojíždění žákům v osmiletém gymnáziu od nástupu do kvinty, v šestiletém gymnáziu od nástupu do tercie. Nárok na příspěvek nevzniká v případě, že trvalý pobyt a sídlo školy se nachází v rámci jednoho města pouze v jiné městské části (obvodu) nebo obecní části. Příspěvek náleží také žákům, kteří jsou přechodně ubytováni v místě působiště jejich školy.

Příspěvek je určen žákům dojíždějícím z místa svého trvalého pobytu do sídla školy minimálně v jiné obci:

- 100,- Kč/měsíc - dojíždění v rámci 1 okresu do jiné obce s rozšířenou působností, obce s pověřeným obecním úřadem a obce,
- 200,- Kč/měsíc - dojíždění do jiného okresu.

Ve školním roce 2009/2010 o příspěvek na dojíždění požádalo celkem 91 škol z Ústeckého kraje, z toho 76 škol zřizovaných Ústeckým krajem. Ústecký kraj poskytl těmto školám příspěvek na dojíždění pro 18 722 žáků v celkové výši 25 948 100,- Kč. V průběhu roku došlo ze strany žáků k nedodržení podmínek stanovených v programu (např. neomluvená absence, zhoršená klasifikace z chování, výchovná opatření, podmíněná vyloučení ze studia atd.) a z tohoto důvodu byly příspěvky

vyčerpaný ve výši 19 111 871,- Kč. V následujícím školním roce 2010/2011 o příspěvek požádalo celkem 95 škol z Ústeckého kraje, z toho 72 škol zřizovaných Ústeckým krajem a 23 škol jiného zřizovatele. Na základě žádostí škol byl ve školním roce 2010/2011 žákům poskytnut příspěvek na dojíždění v celkové výši 25 411 800,- Kč, z toho skutečně bylo vyplaceno 19 055 240,- Kč.

Pro školní rok 2011/2012 byl tento motivační program vyhlášen pouze pro školy zřizované Ústeckým krajem a odbor školství, mládeže a tělovýchovy obdržel žádosti z 66 škol v celkové výši 22 273 000,- Kč. Pro následující školní roky Ústecký kraj vyhlášení tohoto programu neplánuje.

X.2.2.10 Program Ústeckého kraje ve vzdělávání absolventů pro studium na technických vysokých školách - Absolvent

Jedná se o program, v němž účinně spolupracují vysoké a střední školy a jejich pedagogičtí pracovníci s cílem vyrovnat podmínky úspěšných maturantů různých typů středních škol při zahájení studia na vysoké škole. Program byl zahájen v roce 2007 jako reakce na podnět zejména ČVÚT Praha, které si vyžádalo hlubší přípravu budoucích studentů tak, aby tito bez problémů úspěšně zvládli první ročníky studia. Program byl nejprve pilotně ověřen a po velmi dobrých ohlasech z řad zapojených pedagogů vysokých a středních škol i samotných dobrovolných absolventů programu z řad maturantů byl spuštěn jako dlouhodobý.

Cílem programu, který Ústecký kraj realizoval ve spolupráci se školami jím zřizovanými, bylo zlepšení v oblasti vstupní kvality absolventů středních škol pro studium na vysokých technických školách. Realizátorem programu byla již tradičně Střední průmyslová škola a Vyšší odborná škola, Chomutov, Školní 50, příspěvková organizace.

Ve školním roce 2010/2011 proběhla již pátá řádná etapa tohoto programu.

Pedagogickou fázi absolvovalo 37 pedagogů ze 7 středních škol, vždy po jedné za okres Ústeckého kraje, kterým přednášeli 4 vysokoškolští pedagogové (UJEP Ú/L, ČVUT Praha, ZČU Plzeň) v atmosféře odborné komunikace pedagogických profesionálů. K Absolventské fázi bylo přihlášeno 143 absolventů (v loňském roce 140), systémově docházejících 121, certifikováno 88 (absolventi více specifikovali své vzdělávací potřeby a soustředili se na jejich absolvování, čímž těsně nesplnili 75% požadavek účasti pro certifikaci – nicméně oproti loňskému ročníku je nárůst o 16%), v 7 realizačních pracovištích. Obsahy a formy výuky v kurzech byly upraveny na míru individuálních potřeb absolventů. Významným indikátorem kvality je opakující se vyjádření absolventů: „Doporučíme ho svým kamarádům za rok.“

Tabulka č. 26: Sumář programu Absolvent

	Přihlášených absolventů	Certifikovaných absolventů	Certifikovaných pedagogů	Spádové školy
2007	Pilotní ověřování v okrese Chomutov			
2008	130	78	17	9
2009	113	91	22	6
2010	140	74	37	6
2011	143	88	37	7

Ústecký kraj podpořil realizaci programu každoročně částkou 400 000,-Kč, celkem 2 000 000,-Kč.

Hlavním úkolem do dalšího období zůstává:

- intenzivní a efektivní motivace žáků středních odborných škol a gymnázií ke studiu na technických vysokých školách,
- další zkvalitňování obsahu programu a jeho průběžná aktualizace na měnící se podmínky a nároky studií,
- zlepšování přípravy středoškolských pedagogů do programu zapojených,
- předávání zkušeností z programu do ŠVP příslušných středních škol.

X.2.2.11 Stipendijní program Ústeckého kraje

Pro akademický rok 2011 - 2012 vyhlásil Ústecký kraj v pořadí již 8. ročník programu podpory vysokoškolských studentů v jejich studiu, tentokrát pod názvem Stipendijní program Ústeckého kraje (dále jen Program).

V roce 2011 byl souhrn pravidel a podmínek pro zařazení studenta do Programu a pro poskytování stipendia upraven a je platný od akademického roku 2011 – 2012 pro nové uchazeče o zařazení do Programu.

Do jednotlivých ročníků Programu bylo již zařazeno celkem 662 studentů a studentek. Do roku 2011 jim bylo Ústeckým krajem přiznáno a následně poskytnuto stipendium v celkové výši 25,9 mil. Kč.

Stipendium pro vysokoškolské studenty je stanoveno částkou 20.000,- Kč a je určeno k úhradě nákladů souvisejících se studiem v období jednoho akademického roku. Při splnění všech podmínek Programu, přičemž mezi hlavní patří výborné studijní výsledky a trvalé bydliště na území Ústeckého kraje, mohou být studenti Ústeckým krajem podporováni až do ukončení jejich vysokoškolského studia. Uzavřením Smlouvy o zařazení do stipendijního programu Ústeckého kraje se student zavazuje, že bezprostředně po řádném ukončení studia bude pracovat nebo podnikat na území Ústeckého kraje.

Cílem je posílit rozvoj lidských zdrojů v našem kraji a zvýšit úroveň vzdělanosti jeho obyvatel. Zatím 45 absolventů zařazených do 1. – 3. ročníku Programu splnilo svůj závazek vůči Ústeckému kraji. 27 absolventů, kteří se po dostudování rozhodli pracovat či podnikat v jiném než Ústeckém kraji, je povinno vyrovnat svůj závazek vůči Ústeckému kraji vrácením již poskytnutého stipendia v celkové výši.

Úkoly do dalšího období:

- zachování podpory vysokoškolských studentů formou poskytování stipendia v souladu s prioritami stanovenými Programem rozvoje Ústeckého kraje,
- zvýšení vzdělanostní a kvalifikační struktury obyvatelstva v našem kraji.

Závěr

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji je zpracován ve vazbě na předchozí dokument, schválený v roce 2008.

Kromě údajů a analýz statistického charakteru se věnuje výsledkům, změnám a vyhodnocuje cíle, jichž bylo dosaženo v oblasti výchovy a vzdělávání obyvatel Ústeckého kraje.

Dlouhodobý záměr navazuje na úspěšné aktivity, které se daří v Ústeckém kraji realizovat a navrhuje tendence dalšího rozvoje. Ten je jasně směřován k systematickému zvyšování kvality celé oblasti výchovy a vzdělávání. K tomuto cíli zcela jasně přispějí i poznatky a zkušenosti získané při realizaci projektů a programů, zejména z Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Tak jako v minulosti se tento trend podaří realizovat jen v prostředí intenzivní spolupráce mezi obcemi, krajem, MŠMT, vzdělávacími institucemi, zaměstnavateli, ale i dalšími poskytovateli výchovy a vzdělávání a orgány, kterým není lhostejný pozitivní rozvoj úrovně vzdělanosti v Ústeckém kraji.

Seznam použitých zkratk

ABS	absolutně
ADD	Attention Deficit Disorders, porucha pozornosti
ADHD	Attention Deficit Hyperactivity Disorder, porucha pozornosti spojená s hyperaktivitou
BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
CAF	Common Assessment Framework - společný hodnotící rámec
CEDOP	centrum dopravní přípravy
CPIV	Centra podpory inkluzivního vzdělávání
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
ČVUT	České vysoké učení technické v Praze
DD	dětský domov
DDM	dům dětí a mládeže
DM	domov mládeže
DPL	dětská psychiatrická léčebna
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
EFQM	European Foundation for Quality Management (Evropská nadace pro management kvality)
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
HDP	hrubý domácí produkt
HPH	hrubá přidaná hodnota
ICM	Informační centrum pro mládež
ICT	Information and Communication Technologies (informační a komunikační technologie)
IČ	inspekční činnost

IPRM	Integrovaný plán rozvoje měst
ISCED 97	Mezinárodní klasifikace vzdělání
ISO/IWA	Evropská norma pro řízení kvality managementu v organizacích
KKOV	klasifikace kmenových oborů vzdělání
KZAM	klasifikace zaměstnání
MPP	minimální preventivní program
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NNO	nestátní nezisková organizace
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
OHK	Okresní hospodářská komora
OSPOD	orgán sociálně-právní ochrany dětí
p.b.	procentní bod
PAŽIT	Program aktivního života
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
PPP ÚK	Pedagogicko-psychologická poradna Ústeckého kraje a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Teplice, příspěvková organizace
PV	předškolní vzdělávání
REKO	rekonstrukce
REPRO	regionální program DVPP určený pedagogům Ústeckého kraje
ROČ	ročník
ROP	regionální operační program
RVP	rámcový vzdělávací program
Sb.	sbírky
SLDB	sčítání lidu, domů a bytů

SOU	střední odborné učiliště
SPC	speciálně pedagogické centrum
SPgŠ	střední pedagogická škola
SPŠ	střední průmyslová škola
SPZ	strategická průmyslová zóna
SROP	společný regionální operační program
SŠ	střední škola
SVP	speciální vzdělávací potřeby
SWOT	analýza - silné (Strengths) a slabé (Weaknesses) stránky, příležitosti (Opportunities) a hrozby (Threats)
ŠMP	školní metodik prevence
ŠPS	školní preventivní strategie
ŠVP	školní vzdělávací program
THFK	tvorba hrubého fixního kapitálu
TP	trh práce
ÚIV	Ústav pro informace ve vzdělávání
UJEP	Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem
ÚK	Ústecký kraj
UNIV	Uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení
ÚSO	úplné střední odborné vzdělání
ÚSV	úplné střední vzdělání
VACLAV	efektivní systém dalšího vzdělávání v ÚK
VOŠ	vyšší odborná škola
VP	výchovný poradce
VPM	volná pracovní místa
VŠ	vysoká škola

VŠCHT	Vysoká škola chemicko-technologická
VŠPS	výběrové šetření pracovních sil
VVVZ	Výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost
ZČU	Západočeská univerzita v Plzni
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola

Seznam tabulek:

Tabulka č. 1: Přehled Páteřních škol k 1.9.2011:	12
Tabulka č. 2: Počet hlášených volných míst podle požadavků na vzdělání	14
Tabulka č. 3 Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání (ISCED 97)	17
Tabulka č. 4: Obyvatelstvo Ústeckého kraje - stav a predikce vývoje vybraných věkových skupin	19
Tabulka č. 5: Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání	22
Tabulka č. 6: Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností - Ústecký kraj.....	23
Tabulka č. 7: Vzdělání populace v Ústeckém kraji (výběrové šetření pracovních sil).....	24
Tabulka č. 8: Vzdělání populace v Ústeckém kraji (výběrové šetření pracovních sil).....	24
Tabulka č. 9: Vývoj počtu žáků denní formy studia v jednotlivých skupinách oborů vzdělání poskytujících střední vzdělání s výučním listem (dle KKOV s písmeny E a H) ve školách zřizovaných Ústeckým krajem	26
Tabulka č. 10: Vývoj počtu žáků denní formy studia v jednotlivých skupinách oborů vzdělání poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou a nástavbového studia (dle KKOV s písmeny K, M, L/0 a L/5) ve školách zřizovaných Ústeckým krajem	27
Tabulka č. 11: Vývoj počtu studentů denní formy studia v jednotlivých skupinách oborů vzdělání poskytujících vyšší odborné vzdělání a vzdělání v konzervatoři (dle KKOV s písmenem N) ve školách zřizovaných Ústeckým krajem	29
Tabulka č. 12: Žáci podle typu postižení v ZŠ a SŠ bez rozdílu zřizovatele v roce 2010/11	41
Tabulka č. 13: Počet a struktura DD dle okresu a zřizovatele	42
Tabulka č. 14: Finanční struktura dotačního titulu Program rozvoje ekologické výchovy, vzdělávání a osvěty (EVVO) v Ústeckém kraji (v tis. Kč)	46
Tabulka č. 15: Žáci - studující na základních uměleckých školách celkem v roce 2011/2012 dle výkonových výkazů k 30.9.2011	47
Tabulka č. 16: Adresář škol Ústeckého kraje zařazených v projektu UNIV.....	58
Tabulka č. 17: Vývoj činnosti DVPP (mimo aktivit v projektu VACLAV) v letech 2007 - 2010:	61
Tabulka č. 18: Dotace ze státního rozpočtu na přímé náklady škol a školských zařízení v Ústeckém kraji bez rozdílu zřizovatele a výhled do roku 2014 v porovnání s celkovým předpokládaným vývojem k počtu dětí, žáků a studentů, jimž by mělo být poskytnuto příslušné vzdělání (v tis. Kč).	62
Tabulka č. 19: Provozní příspěvky školám a školským zařízením zřizovaných ÚK (skutečnost a výhled v tis. Kč) v porovnání s předpokládaným vývojem počtu dětí, žáků a studentů ve školách zřizovaných ÚK.....	63

Tabulka č. 20: Investiční výdaje na školy a školská zařízení zřizované Ústeckým krajem (skutečnost a výhled v tis. Kč)	64
Tabulka č. 21: První etapa globálních grantů Prioritní osa 1 - přehled.....	65
Tabulka č. 22: Finanční struktura dotačních titulů (v tis. Kč).....	67
Tabulka č. 23: Počet projektů	67
Tabulka č. 24: Přehled podporovaných oborů vzdělání	70
Tabulka č. 25: Přehled žádostí o Stipendium pro žáky středních škol ve vybraných oborech vzdělání	72
Tabulka č. 26: Sumář programu Absolvent.....	73

Seznam grafů:

Graf č. 1: Obyvatelstvo Ústeckého kraje - predikce vývoje ve věkové skupině 15-19 let	20
Graf č. 2: Obyvatelstvo Ústeckého kraje - predikce vývoje vybraných věkových skupin	20
Graf č. 3: Oborová skladba školami nabízených programů dalšího vzdělávání – Ústecký kraj	54
Graf č. 4: Počet školami nabízených programů dalšího vzdělávání dle jednotlivých okresů	55
Graf č. 5: Počet školami nabízených programů dalšího vzdělávání dle cílové skupiny	55
Graf č. 6: Počet agenturami nabízených programů dalšího vzdělávání dle jednotlivých okresů	56
Graf č. 7: Oborová skladba agenturami nabízených programů dalšího vzdělávání – Ústecký kraj	57

Seznam obrázků:

Obrázek 1: Logo Páteřní školy Ústeckého kraje.....	11
Obrázek 2: Schéma systému primární prevence	44
Obrázek 3: Mapa škol poskytujících další vzdělávání dospělých	52